

XVI. BENEDEK PÁPA SZENTFÖLDI ÚTJA

2009. május 8–15.

**Kézirat gyanánt
Fordította Dr. Diós István**

Képek a *La Vigna del Signore* honlapon láthatók

**XVI. Benedek pápa szentföldi útja
2009. május 8–15.**

PROGRAM

(Az óra 1 órával korábban van abban a zónában)

2009. május 8. PÉNTEK

9.30

Indulás a Fiumicinói repülőtérrel

Jordánia, Amman

14.30

Megérkezés Ammanba a Queen Alia repülőtérre

15.30

Látogatás a Regina Pacis központban

17.40

Udvariassági Látogatás a királynál és a királynőnél az al-Hussein királyi palotában

2009. május 9.

SZOMBAT 7.15

Szentmise a nunciatúra kápolnájában

A Nebo hegyén

9.15

Mózes emlék-bazilikájának meglátogatása a Nebo hegyén

Madaba

10.30

A latin patriarkatus madabai egyeteme alapkövének megáldása

Amman

11.30

Egy múzeum és az al-Hussein bin-Talal mecset meglátogatása

11.45

Találkozás a muszlim vezetőkkel, a diplomciai testülettel és a jordániai egyetem rektoraival az al-Hussein bin-Talal mecsetben

17.30

Vesperás papokkal, szerzetesekkel a görög-melkita Szent György-székesegyházban

2009. május 10.

VASÁRNAP

10.00

Szentmise az ammani Nemzetközi Stadionban,

12.45

ebéd a latin vikariátuson

BETÁNIA

17.30

A Jordán melletti Betánia meglátogatása

18.00

Latin és görög-melkita templomok alapkövének megáldása

2009. május 11.

HÉTFŐ

7.30

Szentmise a nunciatúra kápolnájában

10.00

Búcsú a Queen Alia repülőtéren

10.30

Indulás Tel-Avivba

TEL-AVIV

11.00

Megérkezés a Ben Gurion repülőtérre

JERUZSÁLEM

16.15

Udvariassági látogatás az izraeli államelnöknél

17.45 A Yad Vasem emlékhely meglátogatása
18.45 Találkozás a vallásközi dialógus szervezeteivel

2009. május 12. KEDD

9.00 A Szikla-dóm meglátogatása
Udvariassági látogatás a főmuftinál
10.00 Látogatás Jeruzsálem nyugati falánál
10.45 Udvariassági látogatás a két főrabbinál a Hechal Shlomo Központban
11.50 Regina Coeli a szentföldi ordináriusokkal a Cönákulumban
12.30 Rövid látogatás a latinok székesegyházában
13.00 Ebéd a latin patriárkátuson
16.30 Szentmise a Jozafát völgyében

2009. május 13. SZERDA

BETLEHEM

9.00 Fogadás az elnöki palota előtt
10.00 Szentmise a Jászol terén
12.30 Ebéd a ferencesek rendházában
15.30 Magánlátogatás a Születés barlangjában
16.10 Látogatás a Caritas Baby Hospitalban
16.45 Látogatás az Aida Menekülttáborban
18.00 Udvariassági látogatás a palesztín elnöknél
18.40 Búcsú az elnöki palota udvarán

2009. május 14.

CSÜTÖRTÖK

NÁZÁRET

10.00 Szentmise a Letaszítás hegyén
12.30 Ebéd a ferences konventben
15.50 Találkozó az izraeli miniszterelnökkel
16.30 Galileai vallási vezetők köszöntése
17.00 Az Angyali Üdvözlés barlangjának meglátogatása
17.30 Vesperás a Felső Bazilikában

2009. május 15.

PÉNTEK

7.30 Szentmise az apostoli delegatúra kápolnájában
9.15 Ökumenikus találkozó a görög-ortodox patriárkátus tróntermében
10.15 A Szent Sír meglátogatása
11.10 Az örmény apostoli patriárka templomának meglátogatása

TEL-AVIV

13.30 Búcsú a Ben Gurion repülőtéren
14.00 Indulás Rómába
16.50 Megérkezés Rómába

Megérkezés Ammanba a Queen Alia repülőtérre

Jordánia, Amman, 2009. május 8., péntek, 14.30

Felség,
 Excellenciás Uraim,
 Kedves Püspök Testvéreim,
 Kedves Barátaim!

Örömmel köszöntöm az itt jelenlévőket, most, hogy az apostoli székre való megválasztásom után megkezdhetem első közép-keleti látogatásomat, és külön öröm, hogy Jordánia Hasemita Királyságának földjére léphetek, e gazdag történelmü földre, oly számos ősi civilizáció hazájába, mely vallásilag nagyon jelentős a zsidók, a keresztények és a muszlimok számára. Köszönöm Őfelségének, II. Abdullah királynak szívélyes üdvözlő szavait, és különleges jó kívánságaimat fejezem ki neki, aki idén ünnepli trónra lépésének 10. évfordulóját. Őfelségét köszöntve szívből kívánom a legjobbakat a királyi család minden tagjának, a kormánynak és az ország egész népének. Köszöntöm Óboldogsága Fouad Twal, Óboldogsága III. Theofiloszt és a többi itt jelenlévő pátriárkát és püspököt, főként a Jordániában illetékes főpásztorokat. Örömmel ünneplem a liturgiát holnap este a Szent György székesegyházban, vasárnap pedig a Nemzetközi Stadionban veletek, kedves Püspökök és híveitekkel együtt.

Zarándokként jöttem Jordániába, megtisztelni azokat a szent helyeket, melyek a bibliai történelem kulcsememényeinek jelentős színhelyei. A Nébó hegyére vitte el Mózes a népét, hogy lássák a földet, mely a hazájuk lesz, itt halt meg és itt temették el. Betániában, a Jordánon túl [Jeruzsálemből nézve] prédikált Keresztelő János és tanúskodott Jézusról, akit megkeresztelt annak a folyónak a vizében, amelyről ez a föld a nevét kapta. A következő napokban meglátogatom ezt a két szent helyet, és örömmre megáldhatom két templom alapkövét, melyeket az Úr keresztségének hagyományos helyén fognak építeni. A lehetőség, hogy Jordánia katolikus közössége templomot építhet, annak jele, hogy ez az ország tiszteli a vallást, s a katolikusok nevében szeretném kifejezni, mennyire értékeli e nyitottságot. A vallás szabadsága kétségtelenül alapvető emberi jog, és nagyon remélem és imádkozom azért, hogy mindenki elidegeníthetetlen jogait és minden férfi és minden nő méltóságát tartsák tiszteletben, támogassák és védjék meg nem csak Közép-Keleten, hanem a világon mindenütt.

Jordániai látogatásom kedvező alkalmat kínál mélységes tisztelem kifejezésére a muszlim közösség és elismerésem kinyilvánítására azért a vezető szerepért, melyet Királyi Őfelsége visz az iszlám által hirdetett erények támogatásában és jobb megértésében. Néhány évvel az Ammani Üzenet és az Ammani Vallásközi Üzenet közzététele után elmondhatjuk, hogy ezeknek a nemes kezdeményezéseknek jó eredményei lettek a nyugati és a muszlim világ civilizációjának kapcsolatában, mert cáfolják azok elítéleteit, akik elkerülhetetlennek tartják az erőszakot és az összeütközést.

Valóban, Jordánia egy ideje az élvonalban van Közép-Kelet és a világ békejének szolgálatában azáltal, hogy bátorítja a vallásközi dialógust, támogatja az igazságos megoldás megtalálására tett erőfeszítéseket az izraeli-palesztín konfliktusban, befogadva a szomszédos Irakból jött menekülteket, és próbálja fűken tartani a szélsőséget. Ez alkalommal nem mulaszthatom el, hogy emlékeztessenek az előző uralkodónak, Husszein királynak a régió békéjéért tett erőfeszítéseire. Jó alkalom lesz erre a holnapi találkozásom a muszlim vallási vezetőkkel, a diplomáciai testülettel és az egyetem rektoraival abban a mecesetben, mely az ő nevét viseli. Folytatódjék az ő kezdeményezése a régió konfliktusainak megoldására és teremjen gyümölcsöt a tartós békéért és az igaz igazságosságért tett erőfeszítésekben mindazok javára, akik Közép-Keleten élnek.

Kedves Barátaim, az elmúlt ősön Rómában, a Katolikus Muszlim Fórumon volt egy szeminárium, melynek résztvevői a szeretet parancsának központi szerepét vizsgálták vallási hagyományainkban. Nagyon remélem, hogy e látogatásom, valamint a keresztények és muszlimok jó kapcsolatának építésére tervezett kezdeményezések segíthetnek bennünket abban, hogy gyarapodjunk a Mindenható és Irgalmas Isten szeretetében és a kölcsönös testvéri szeretetben. Köszönet a fogadtatásért, köszönet udvariasságukért. Isten adjon Fölségednek boldogságot és hosszú életet! Isten áldja meg boldogulással és békével Jordániát!

Látogatás a Regina Pacis központban

Jordánia, Amman, 2009. május 8. péntek, 15.30

Óboldogságaik,
Excellenciás Uraim,
Kedves Barátaim!

Nagyon örülök, hogy ma itt lehetek veletek és köszönhetlek benneteket egyenként családtagjaitokkal együtt, bárhol is vannak. Megköszönöm Óboldogságának, Fouad Twal pátriárkának nemes üdvözlő szavait, és külön megköszönöm, hogy itt van közöttünk Salim Sayegh püspök úr, aki Óboldogsága nyugalmazott Michel Sabbah pátriárkával együtt fáradozott e központért, és munkásságuknak köszönhetően a bővített épületrészt ma megáldhatjuk. Nagy szeretettel köszöntöm a Központ vezetőségének tagjait, a Comboniánus Nővéreket és a civil személyzetet, beleértve mindenkit, aki a Központért dolgozik. Elismerésem szakmai hozzáértésükért, együttérző gondoskodásukért és munkájukért, amit azért végeznek, hogy a gondozottak megtalálják helyüket a társadalomban, amint ezt az egész országban jó ismerik. Köszönöm a jelenlévő fiatalok megindító üdvözlését. Nagy öröm számomra, hogy itt lehetek veletek.

Mint tudjátok, a Béke Királynője Központban tett látogatásom itt, Ammanban, zárandokutam első stációja. Mint az előttem járt sok-sok ezer zárandoknak, nekem is mélységes vágyam érinteni és erőt meríteni azokból a helyekből, ahol Jézus élt, s melyeket az Ő jelenléte megszentelt. A keresztény zárandokok fő célpontja Jeruzsálem volt. De még őelőttük, az ősi Közel-Keleten a semita népek kiépítették az isteni jelenlét vagy beavatkozás szent emlékhelyeit. És általában az emberek e szent helyekre elvitték földjük termésének és állataiknak egy részét, hogy hálájuk jelenként áldozatul följánlják.

Kedves Barátaim, valamennyien zárandokok vagyunk. Valamennyien elszántan haladunk előre Isten útján. Természetesen életünk során vissza is akarunk nézni – olykor bánattal vagy szomorkodva, gyakran hálával és örömmel –, de előre is tekintünk – olykor félve és reszketve, de mindig várankozással és reménykedve –, tudván, hogy mások is vannak az úton, akik bátorítanak. Tudom, hogy közületek, akik megtaláltátok az utat ide, a Béke Királynője Központba, szenvedéseken vagy próbatéteken mentetek keresztül. Vannak köztetek, akik bátran küzdenek betegséggel, mások elutasítást szenvedtek el, néhányatokat egyszerűen a bátorítás és segítség utáni vágy vonzott a béke e helyére. Különleges jelentősége van, tudom jól, e Központ nagy sikerének abban, hogy segít a fogyatékosok méltó helyét megtalálni a társadalomban, és biztosítani ehhez az integrációhoz a megfelelő segítséget. E szándékokot és munkátok megérdemel minden dicséretet és bátorítást!

Olykor nehéz magyarázatot találni olyan adottságra, ami csak leküzdendő akadálynak, illetve elviselendő – testi vagy lelki – próbatételnek tűnik. Azonban a hit és az értelem segítenek meglátni egy olyan horizontot önmagunkon túl, amelyen az életet úgy is el lehet képzelni, ahogyan Isten akarja azt. Isten feltétlen szeretete, aki az életet adja minden emberi személynek, az emberi életnek tartalmat és célt is ad. Az Ő szeretete üdvözítő szeretet (vö. *Jn 12,32*). Miként a keresztények vallják, Jézus a kereszt által vezet be bennünket az örök életbe és mindannak megtételére, amit ezen a jövőbe vezető úton meg kell tenni – a minden lépésünket vezérlő remény útján, annak érdekében, hogy mi magunk lehessünk a többiek számára e remény és szeretet hordozói.

Barátaim, az egykor zárandokoktól eltérően én nem hozok ajándékokat és áldozatokat. egyszerűen azzal a szándékkal és reménnyel jövök, hogy az egység és béke drága ajándékáért imádkozzam, legfőképpen Közép-Kelet számára. Az egyes emberek, a szülők és gyermekek, a közösségek békéjéért; Jeruzsálem, a Szent Föld a régió és az egész emberi család békéjéért; az igazságosság, az egység és az együttérés szülte tartós békéért; azért a békéért, mely alázatból, megbocsátásból és a harmonikus együttélés mély vágyából fakad.

Az imádság tevékeny remény. Ennek magyarázata az imádságban rejlik: amikor imádkozunk, szeretetteljes kapcsolatban lépünk az egyetlen Istennel, a mindenség Teremtőjével, és rádöbbenünk az emberi megosztottságok és előítéletek hiábavalóságára, és fölfedezzük az előttünk nyíló csodálatos lehetőségeket, ha a szívünk megtér Isten igazságához, s a mindannyiunkra és világunkra vonatkozó tervéhez.

Kedves Fiatal Barátaim, külön Nektek szeretném mondani, hogy köztetek állva érzem az Istentől érkező erőt. A ti szenvedéseitek, együttérzéseitek, az akadályok legyőzésére irányuló elszántságotok bátorítanak, hogy higgyem: a szenvedés jobbá teheti az embert. Személyes próbatételeink közben, vagy amikor szenvedők mellett állunk, jobban fölfogjuk emberségünk lényegét, humánusabbá válunk, és kezdjük megtanulni, hogy a cinizmustól vagy igazágtalanságtól, vagy meg nem bocsátástól megkeményedett szívek sincsenek kívül – egy másik szinten – Isten hatáskörén, bármikor megnyílhatnak egy új létmódra, a békességre.

Buzdítalak mindnyájatokat, hogy minden nap imádkozzatok a mi világunkért. És ma szeretnék megkérni titeket, hogy vállaljatok egy különleges feladatot: legyetek szívesek zarándoklatom minden napján imádkozni értem, hogy lélekben meg tudjak újulni az Úrban, és a szívek megtéréséért, hogy tudjanak megbocsátani és szolidárisak lenni, ami sajátosan isteni tulajdonság, hogy így az én reményem – a mi reménységünk – a világ egysége és békéje javára bőséges gyümölcsöket hozzon,

Isten áldjon meg mindnyájatokat, családjaitokat, e Központ tanítóit, betegápolóit, vezetőit és jótévedőit. a Béke Királynője oltalmazzon benneteket és vezessen az ő Fiának, a Jó Pásztornak zarándokútján! Köszönöm figyelmeteket.

Mózes emlék-bazilikájának meglátogatása a Nébó hegyén

2009. május 9. szombat 9.15

Miniszter Generális Atya,
Kusztosz Atya,
Kedves Barátaim!

A mi Urunk Jézus Krisztusban szeretettel köszöntök mindenkit ezen a Mózes emlékeztetőre szentelt szent helyen. Köszönetet mondok a ferences rend általános rendfőnökének, José Rodríguez Carballo szívélyes köszöntő szavaiért. Megragadom az alkalmat, hogy kifejezzem köszönetemet és ez egész Egyház köszönetét a Kusztódia ferences testvéreinek évszázados jelenlétükért ezen a földön, Szent Ferenc karizmája iránti örvendetes hűségükért és szolgálatukért, mellyel nagylelkűen gondoskodnak a helyi keresztény közösségek és a Szent Földet minden évben meglátogató számtalan zarándok lelki és anyagi szükségletéről. Különleges hálával szeretnék megemlékezni az elhunyt Michéle Piccirillo atyáról aki egész életét a keresztény régiségek kutatásának szentelte és e kegyhelyen van eltemetve, melyet annyira szeretett.

Méltó, hogy zarándoklatom ezen a hegyen kezdődjék, ahonnan Mózes szemlélte a távolban az Ígéret Földjét. Az elénk táruló nagyszerű látvány arra hív, hogy szemléljük: az a prófétai látomás miként foglalta magába titokzatosan annak az üdvösségnek a nagy tervét, melyet Isten a népének készített. Ugyanis lenn a Jordán völgyében, mely itt alattunk terül el, az idők teljességében eljött Keresztelő János, hogy előkészítse az Úr útját. Jézusról, miután János megkeresztelte a Jordán vízében elhangzott a kinyilatkoztatás, hogy Ő az Atya szeretett Fia, és miután a Szentlélek fölkenete, elindult nyilvános működésére. A Jordánnál kezdődött az evangélium terjedése, először Jézus prédikációjával és csodáival, majd föltámadása és a Szentlélek eljövetele után tanítványai munkája nyomán, egészen a föld határaiig.

Itt, a Nébó hegy csúcsán Mózes emlékhelye arra indít, hogy „emeljük föl szemünket” és ne csak hálával öleljük magunkhoz Isten múltbéli csodálatos tetteit, hanem hittel és reménnyel tekintsünk a jövőbe is, melyet Ő öríz számunkra és az egész világ számára. Miként Mózes, úgy bennünket is nevünkön szólított és meghívott, hogy naponta hagyjuk magunk mögött a bűnt és a rabszolgaságot, és vándoroljunk az élet és a szabadság felé, és mi is csalhatatlan ígéretet kaptunk arra, hogy vezetni fognak utunkon. A keresztség vizében elhagytuk a bűn rabszolgaságát és elindultunk egy új életre és az új reményre. Krisztus testében, az Egyház közösségében már kezdjük látni a mennyei várost, az új Jeruzsálem látomását, ahol Isten lesz minden mindenben. E szent hegyről Mózes a magasba irányítja tekintetünket, Isten minden ígéretének Krisztusban történt beteljesedésére.

Mózes messziről szemlélte az ígéret földjét, földi zarándoklatának végén. Példája arra emlékeztet, hogy mi is részesei vagyunk Isten népe időtlen zarándoklatának végig a történelemben. A próféták, az apostolok és szentek nyomában arra vagyunk hivatottak, hogy teljesítsük az Úrtól kapott küldetést, tanúskodjunk Isten egyetemes szeretetének és irgalmasságának evangéliuma mellett. Arra kaptunk meghívást, hogy fogadjuk Krisztus országának eljövetelét szeretetünk, a szegényeknek nyújtott szolgálatunk, és azon erőfeszítéseink által, hogy a bennünket körülvevő világban a megbékélés, a megbocsátás és a béke hírnökei vagyunk. Tudjuk, hogy miként Mózes, mi sem fogjuk meglátni Isten tervének teljes megvalósulását földi életünkben. És mégis bízunk abban, hogy a kapott hivatásunkhoz hűségesen, megtéve a magunk kicsi részét, hozzájárulunk ahhoz, hogy egyengessük az Úr útjait és köszönthessük az Ő országának hajnalát. Tudjuk, hogy Isten, aki Mózesnek kinyilatkoztatta a nevét, megígérte, hogy mindig mellettünk fog állni (vö. *Kiv 3,14*), és adja nekünk az erőt, hogy a szenvedések, a próbatételek és a szorongatások közepette is állhatatosak tudjunk maradni a reményben örvendezve.

A keresztények az első időktől kezdve elzarándokoltak a választott nép történetéhez, Krisztus és a születő Egyház életének eseményeihez kötődő helyekre. Ez a nagy hagyomány, melyet az én mai zarándoklatom folytatni és megerősíteni akar, arra a vágyra épül, hogy látni, érinteni, tapintani akarjuk imádságban és szemlélődésben azokat a helyeket, melyeket Üdvözítőnk, az Ő áldott Anyja, az apostolok, és a Föltámadott látó első tanítványok testi jelenléte szentelt meg. Itt, az évszázadokon át előttünk járt, megszámlálhatatlan zarándok nyomába lépve kihívásként érezzük a késztetést, hogy még jobban becsüljük hitünk ajándékát, és gyarapodjunk abban a közösségben, mely minden nyelvi, faji és kulturális határ fölött áll.

A szent helyekre irányuló zarándoklás ősi hagyománya arra az elszakíthatatlan kötelékre is emlékeztet, mely az Egyházat a zsidó néphez köti. Ezen országok Egyháza liturgiájában kezdettől fogva megemlékezett az Ószövetség nagy alakjairól, annak jeléül, mennyire értékeli a két szövetség egységét. E mai találkozásunk élessze föl bennünk a Szentírás kánonja iránti szeretetet és a vágyat, hogy győzzünk le minden akadályt, melyek

gátolják a kiengesztelődést a keresztények és a zsidók között, kölcsönösen tiszteljük egymást, s működünk együtt annak a békének a szolgálatában, melyre Isten Igéje hív bennünket.

Kedves Barátaim, akik együtt vagyunk e szent helyen, emeljük föl szemünket és szívünket az Atyához. Amikor elkezdjük imádkozni azt az imádságot, melyre Jézus tanított minket, hívjuk segítségül Őt, hogy siettesse országa eljövését, hogy megláthassuk az Ő üdvözítő tervének beteljesedését és Szent Ferencsel meg az összes zarándokkal, akik a hit jelével megjelölve előttünk jártak, megtapasztalassuk annak a kimondhatatlan békének az ajándékát – *pax et bonum* –, mely a mennyei Jeruzsálemben vár ránk.

A latin patriárkátus Madabai Egyeteme alapkövének megáldása

2009. május 9. szombat, 10.30

Kedves Püspök Testvérek,
Kedves Barátaim!

Nagy öröm számomra a Madabai Egyetem alapkövének megáldása. Köszönetet mondok Óboldogsága Fouad Twal érsek úrnak, Jeruzsálem latin pátriárkájának üdvözlő szavaiért. Különleges köszöntésem szól Óboldogsága Michel Sabbah nyugalmazott pátriárkának és Salim Sayegh püspök úrnak, akiknek kezdeményezéséért és fáradozásaiért ez az új intézmény oly sokkal tartozik. Köszöntöm a polgári hatóságokat, a püspököket, a papokat, a szerzeteseket és híveket, és mindazokat is, akik figyelik ezt a jelentős szertartást.

A Jordán királyság méltán részesíti elsőbbségen a nevelés terjesztését és jobbítását. Tudom, hogy e nemes küldetésben Ófelsége és Rania királyné különösen is tevékeny, és odaadásuk sokakat készíten hasonló tevékenységre. Miközben elismerésemet fejezem ki a nevelés mellett elkötelezett jó akaratú emberek munkájáért, meglepődöttségem emelem ki a keresztyény, különösen a katolikus és ortodox intézmények szakmailag és kulturálisan minőségi részvételét ebben a globális erőfeszítésben. Ez a háttér vezette rá a katolikus Egyházat, hogy a Jordán hatóságok segítségével mozgósítsa a maga erőit az egyetemi nevelés támogatására ebben az országban és másutt is. E kezdeményezés válasz sok család igényére is, melyek a vallásos iskoláktól kapott neveléssel meglepődötten kérik, hogy hasonló szolgáltatást kaphassanak egyetemi szinten is.

Elismerésem a jó nevelés iránti bátor bizalomért azoknak, akik ezen új intézmény létrehozásáért fáradozóknak, mert tudják, hogy ez az első lépés a személyes fejlődés és a régiók békéje és kibontakozása irányában. Ebben az összefüggésben a madabai egyetemnek három nagy célja lesz: miközben a hallgatók egymást követő generációk képességeit és nemes készségeit fejleszti, fölkeszíti őket a nagyobb közösség szolgálatára és életszínvonalának emelésére. Ismeretek átadva és a hallgatókba beleoltva az igazság iránti szeretetet, nagyban elő fogja mozdítani értékekhez és a személyes szabadságukhoz való ragaszkodásukat. Végül ez az intellektuális képzés finomítani fogja kritikáik képességeiket, oszlatni fogja a tudatlanságot és az előítéleteket, és segíti majd őket a régi és új ideológiák által teremtett megtevesztések elkerülésében. E folyamat eredménye egy olyan egyetem, mely nem csak egy sajátos kultúra értékeihez és az igazsághoz ragaszkodásnak, hanem a megértésnek és a dialógusnak a székhelye is. Miközben elsajátítják kulturális örökségüket, a Jordániai fiatalok és a régióból jött többi hallgató eljutnak az emberiség vívmányainak mélyebb megismerésére, gazdagodni fognak más nézőpontokkal, és megértésre, toleranciára és békére fognak nevelődni.

Ezt a „tágabb körű” nevelést várjuk a felsőoktatási intézményektől és mind világi, mind vallási kulturális szolgálatuktól. Valójában az Istenbe vetett hit nem elnyomja, hanem épp ellenkezőleg, bátorítja az igazság keresését. Szent Pál buzdította az első keresztyényeket, hogy nyissák meg a lelküket arra, „ami igaz, tisztességes, igazságos, ami ártatlan, kedves, dicséretre méltó, ami erényes és magasztos” (*Fil 4,8*). Nyilvánvaló, hogy a vallás éppen úgy, mint tudomány és technológia, a filozófia és igazságkeresésünk minden megnyilvánulása, korrumpálódhat. A vallás eltorzul, ha a tudatlanság és az előítélet, a megvetés, az erőszak és a visszaélések szolgálatára kényszerül. De ilyenkor nem csak a vallás romlásáról, hanem az emberi szabadság korrupciójáról, a lélek beszűküléséről és elsötétedéséről is szó van. Nyilvánvaló egy ilyen fejlemény nem elkerülhetetlen. De amikor a neveléssel törődünk, a szabadság ajándékába vetett bizalmunkat hirdetjük. Az emberi szív egy beszűkült környezettől, érdekektől és szenvedélyektől megkeményedhet. De minden személy meghívást kapott a bölcsességre és teljességre, az alapvető és konkrét választásra jó és rossz, igaz és tisztességtelen között, és e feladatában támogatást kaphat.

Az erkölcsi épségre szóló meghívást a természete szerint vallásos személy felfogja, tekintettel arra, hogy az igazság, a szeretet és a szépség Istene másként nem szolgálható. Az Istenbe vetett, érett hit nagyban hozzájárul a megismerés megszerzéséhez és helyes alkalmazásához. A tudomány és a technika rendkívüli jótéteményeket kínál a társadalomnak és sokak életminőségét jelentősen jobbította. Kétségtelenül ez azok reményeinek egyike, akik szorgalmazzák ezt az egyetemet, melynek mottója: Sapientia et Scientia, ‘Bölcsesség és Tudomány’. Ugyanakkor a tudománynak megvannak a maga határai. Nem tud válaszolni az emberrel és létével kapcsolatos minden kérdésre. Az emberi személy helye és célja a világmindenségben felülmúlja a tudomány határait. „Az emberi személy értelmes természetét a bölcsesség tökéletesíti – és tökéletesíteni is kell –, mely az emberi elmét szelíden vonzza az igaz és a jó keresésére és szeretésére” (GS 15.). A tudományos ismeret használatának szüksége van az etikai bölcsesség irányt adó fényére. Ilyen bölcsesség sugalmazta a Hippokratészi esküt, 1948-ban az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, a genfi Egyezményt és a egyéb dicséretes nemzetközi magatartási kódexeket. Éppen ezért az etikai és vallási bölcsesség, mivel az érték és az értelem kérdéseire válaszolnak, központi szerepet játszanak a hivatások képzésében. Következésképpen azok az egyetemek,

amelyekben az igazság keresése együtt jár a jó és a nemes keresésével, mellőzhetetlen szolgálatot nyújtanak a társadalomnak.

Ilyen gondolatokkal a lelkemben bátorítom különösen is Jordánia és a szomszédos régiók keresztény egyetemistáit, hogy felelősen szenteljék magukat egy helyes hivatásbeli és erkölcsi képzésnek. Arra vagytok hivatva, hogy különböző vallási és etnikai sajátosságú népekből összeállt igazságos és békés társadalom építői legyetek. Ezek a valóságoknak – szeretném újra hangsúlyozni – nem a megosztáshoz, hanem a kölcsönös gazdagításhoz kell vezetniük. A Madabai Egyetem hivatása és küldetése éppen ez, hogy segítsen benneteket teljesebben részesedni e nemes feladatban.

Kedves Barátaim, szeretném megújítani elismerésemet Jeruzsálem latin pátriárkája iránt, és bátorításomat mindazok felé, akik szívükön viselik ezt az ügyet, és azoknak is, akik már e nemzet nevelésének apostoli szolgálatát végzik. Az Úr áldjon meg és őrizzen meg benneteket. Azért imádkozom, hogy álmaitek hamarosan váljanak valóra: kvalifikált férfiak és a nők nemzedékeit láthassátok – akár keresztények, akár muszlimok vagy más vallásúak –, akik megfelelő szakértelem birtokában a saját területükön a bölcsesség, a tisztesség, a tolerancia és a béke értékei felől jól tájékozottan és nevelten képesek elfoglalni helyüket a társadalomban. A mindenható Isten bőséges áldását kérem rátok, minden leendő hallgatótokra és ezen egyetem személyzetére.

Találkozás a muszlim vezetőikkel, a diplomáciai testülettel és a jordániai egyetem rektoraival az al-Hussein bin-Talal mecsetben

2009. május 9. szombat, 11.45

Királyi Fenség,
Excellenciás Uraim,
Illusztris Hölgyeim és Uraim!

Nagy öröm számomra e délelőttön, ebben a ragyogó környezetben találkozni Önökkel. Szeretném megköszönni Ghazi Bin Muhammed Bin Talal hercegnek nemes üdvözlő szavait. Királyi Fenséged sok kezdeményezését a vallás- és kultúra-közi dialógus és eszmecsere előmozdítása érdekében a Hasemita Ország polgárai megbecsülik és a nemzetközi közösség nagyon értékeli; erőfeszítéseit tevékenyen támogatja a királyi család többi tagja és a nemzet-kormány is, és nagy visszhangot kapnak a jordániai együttműködési kezdeményezéseiben. Mindezért őszinte csodálatomat szeretném kifejezni.

A kultuszhelyek, mint ez az elhunyt királyról, Al-Hussein Bin-Talalról elnevezett csodálatos mecset, ékszerként emelkednek ki a föld felszínéről. A régi és a modern, a tündöklő és az egyszerű kultuszhelyek mind az isteni valóságra, az Egyetlen Transzcendensre, a Mindenhatóra utalnak. E szentélyek évszázadokon át vonzották szent terükbe a férfiakat és nőket, hogy megpihenjenek, imádkozzanak és tudatosítsák a Mindenható jelenlétét, és azt, hogy mi valamennyien az Ő teremtményei vagyunk.

Ezért nem lehetünk közömbösek azzal a ténnyel szemben, hogy ma egyre erőszakosabban úgy tartják egyesek, hogy a vallás téved, amikor természete szerint arra törekszik, hogy az egység és az összhang építője, valamint a személyek Istennel való közösségének kifejezője legyen. Egyesek ugyanis azt állítják, hogy a vallás a mi világunkban szükségszerűen megosztást okoz; s ezért azt mondják, hogy minél kisebb figyelem jut a vallásra a közsférában, annál jobb. Kétségtelen, nem tagadható, hogy sajnos a különböző vallási hagyományok követői között megvan a feszültségek és megosztások kontrasztja. Azonban nem áll-e fönn az a tény is, hogy gyakran a vallás ideológiai, olykor politikai célú manipulációja megosztások és feszültségek, s nem ritkán az erőszaknak is valós katalizátora a társadalomban? Ebben a helyzetben, melyben a vallás ellenzői nem egyszerűen elnémitani akarják a vallás hangját, hanem a saját hangjukkal akarják azt helyettesíteni, minden eddiginél fontosabb, hogy a hívők hűségesek legyenek alapelveikhez és hitükhöz. Muszlimoknak és keresztényeknek ezért gyakran meg nem értésektől terhelt közös történelmünk súlya miatt kell elkötelezetten és egymást megbecsülve mint Istent imádó embereknek hűségesek lenniük az imádsághoz, arra vágyódnunk, hogy a Mindenható rendelkezései szerint éljenek és viselkedjenek, irgalmasan és együttérzően, következetesen az igaz és jó melletti tanúságtételben, mindig emlékezve a közös eredetre, és minden emberi személy méltóságára, ami a teremtő Istennek a világra és a történelemre vonatkozó tervének a csúcsa.

A jordániai nevelők, illetve a vallási és polgári vezetők szándéka az, hogy a vallás nyilvános arculata mutassa meg a maga igazi és elismerésre méltó természetét. Az egyéni és közösségi példaadás kurzusok és programok bonyolításával együtt mutatják a vallás építő hozzájárulását a nevelő, kulturális és társadalmi, valamint polgári társadalmak egyéb karitatív szektorainak tevékenységéhez. Nekem is volt lehetőségem valamit ebből a szellemből személyesen megtapasztalni. Tegnap találkozhattam a Béke Királynője Központ tiszteletreméltó nevelő és rehabilitációs tevékenységével, ahol keresztények és muszlimok egész családok életét változtatják meg azzal, hogy mellettük állnak és segítik, hogy fogyatékos gyermekeik elfoglalhassák az őket megillető helyüket a társadalomban. Ma délelőtt áldottam meg a Madabai Egyetem alapkövét, ahol majd muszlim és keresztény fiatalok egymás mellett kapják a felsőfokú oktatás jótéteményeit, mely képessé teszi őket arra, hogy hatásosan járuljanak hozzá nemzetük társadalmi és gazdasági fejlődéséhez. Nagy elismerésre méltó a vallásközi dialógusnak a Királyi Család és a diplomáciai testület által támogatott számos kezdeményezése, olykor a Vallásközi Dialógus Pápai Tanácsa részvételével. E kezdeményezésekhez tartozik a Vallásközi Kutatások és az Iszlám Gondolat Királyi Intézetének állandó munkája, a 2004. évi *Amman Message*, a 2005. évi *Amman Interfaith Message* és legutóbb a *Common Word* levél, melyben visszhangzik az a téma, melyhez hasonló tárgyaltam első enciklikámban: az Isten iránti szeretet és a felebaráti szeretet elszakíthatatlan kapcsolata, illetve az alapvető ellentmondás abban, ha valaki Isten nevében az erőszakhoz vagy a kirekesztéshez folyamodik (vö. *Deus caritas est*, 16. p.).

Világos, hogy ezek a kezdeményezések kölcsönösen jobb megismeréshez vezetnek és elősegítik, hogy egyre inkább tiszteljünk azt is, amiben egyezik, és azt is, amiben különbözik a felfogásunk. Éppen ezért e kezdeményezéseknek keresztényeket és muszlimokat egyaránt rá kellene vezetniük arra, hogy még mélyebben kutassák az Isten és az ő világa közötti lényegi kapcsolatot, hogy együtt tudjunk tevékenykedni a társadalomnak az isteni rendhez való harmonikus illeszkedéséért. E tekintetben az itt, Jordániában megvalósult együttműködés

bátorító és meggyőző példája a régió, sőt az egész világ számára annak a pozitív és kreatív hozzájárulásnak, melyet a vallás adhat és adnia kell a polgári társadalomnak

Kedves Barátaim, most szeretnék megemlíteni egy feladatot, melyről különböző alkalmakkor már beszéltem, és amelyet, úgy hiszem, keresztények is és muszlimok is vállalhatnak, különösen tanító és tudományos kutató tevékenységükkel, illetve társadalomnak nyújtott szolgálataikkal. Ez a feladat a kihívás, hogy a hit és az igazság összefüggésében, a jó érdekében műveljék az emberi értelem hatalmas lehetőségét. A keresztények ugyanis egyebek között úgy írják le Istent, mint teremtő Értelmet, aki elrendezi és vezérli a világot. És Isten megadja nekünk a képességet, hogy részesedjünk ebben az Értelmben, és így a jóval összhangban cselekedjünk. A muszlimok Istent, az ég és a föld Teremtőjét imádják, aki szólt az emberiséghez. Mi, akik hiszünk az egyetlen Istenben, tudjuk, hogy az emberi értelem Isten ajándéka, és magasabb szintre emelkedik, amikor Isten igazságának fénye megvilágosítja. Valójában amikor az emberi értelem alázattal elfogadja, hogy a hit megtisztítsa, semmiben nem válik gyengébbé, sőt megerősödik arra, hogy ellenálljon a vakmerőségnek, és ne lépje túl a saját határait. Így az emberi értelem megerősödik az elkötelezettségben, hogy törekedjék nemes céljára, az emberiség szolgálatára azáltal, hogy legbensőbb közös törekvéseinknek kifejezést ad, inkább tágítva, mint megszorítva vagy manipulálva a nyilvános eszmecserét. Éppen ezért a valláshoz való igazi ragaszkodás – távol attól, hogy megkötné szellemünket – kitágítja az emberi megértés horizontjait. Ez megóvja a polgári társadalmat a kormányozhatatlan *ego* túlkapasaitól, mely a véges lény abszolutizálására és a végtelen kiiktatására törekszik; ennek köszönhetően a szabadságot az igazsággal összhangban gyakorolják, és a kultúrát az igaz, a jó és a szép megismerésével gazdagítják.

Az értelem egy másik, hasonló megértése, mely az emberi elmét folytonosan önmagán túlra ösztökéli, az Abszolútum keresésében kihívást intéz az emberhez: a remény és az okosság tartalmát kívánja. Keresztények és muszlimok közösen kapják a készletet, hogy keressék mindazt, ami igaz és helyes. Kötelesek vagyunk túllépni részleges érdekeinken és bátorítani a többieket, különösen a társadalom felelőseit és vezetőit, hogy ugyanazt tegyék, annak érdekében, hogy a közjó szolgálatának mély megalégedettségét izlelhessék személyes áldozatok árán is. Emlékeznünk kell arra, hogy éppen amiatt, hogy emberi méltóságunkból fakadnak az egyetemes emberi jogok, ezek egyformán megilletnek minden férfit és nőt, etnikai, társadalmi vagy vallási csoportok megkülönböztetése nélkül. Ebből a szempontból meg kell jegyeznünk, hogy a vallás szabadságához való jog felülmúlja a kultusz kérdéseit, és magában foglalja – főként kisebbségek számára – az egyenlő hozzáférést a vállalkozási piachoz és a polgári élet minden egyéb szférájához.

E délelőtt, mielőtt elbúcsúznék Önöktől, szeretném külön hangsúlyozni Óboldogsága Delly III. Emmanuel bagdadi pátriárka jelenlétét közöttünk, akit nagy szeretettel köszöntök. Jelenléte eszünkbe juttatja a szomszédos Irak polgárait, akik közül sokan szívélyes befogadásra találtak itt, Jordániában. A nemzetközi közösség békét és megbékélést elősegítő erőfeszítéseit a helyi vezetők erőfeszítéseivel együtt folytatni kell az irakiak élete érdekében. Megbecsülésemet fejezem ki mindazok felé, akik támogatják a bizalom elmélyítésére és a társadalom intézményeinek és alapvető infrastruktúráinak helyreállítására irányuló erőfeszítéseket. Ismét és nyomatékosan kérem a diplomátákat és az ottani nemzetközi képviselőket, illetve a helyi politikai és vallási vezetőket, hogy ragadjanak meg minden lehetőséget, amivel azon nemes föld ősi keresztény közösségeinek biztosítani lehet alapvető jogát a polgártársaikkal való békés együttéléshez.

Kedves Barátaim, bízom abban, hogy imént elmondott gondolataim megújuló reményt jelentenek a jövő számára. A Mindenható iránti szeretet és kötelességtudat nem csak a kultuszban mutatkozik meg, hanem a gyermekek és fiatalok – családjaitok – s Jordánia minden polgára iránti szeretetben és törődésben. Értük fáradoztok és miattuk viselitek szívetekben az intézmények, a törvények, a társadalom működése ügyét minden ember javára. Az Isten igazsága nagyságától alázatossá tett és megnemesített értelem alakítsa továbbra is e nemzet életét és intézményeit, hogy családjaitok virágozhassanak, mindenki békében élhessen, s hozzájárulhasson a kultúrához, mely egységessé teszi ezt a nagy országot.

Köszönöm!

Vesperás papokkal, szerzetesekkel, szerzetesnőkkel, szeminaristákkal és az egyházi mozgalmak tagjaival a görög-melkita Szent György-székesegyházban

2009. május 9., szombat, 17.30

Kedves Fivéreim és Nővéreim!

Nagy öröm számomra, hogy a vesperást veletek együtt végezhetem ezen az estén a görög-melkita Szent György-székesegyházban. Szívből köszöntöm Óboldogsága Laham III. Gregoriosz görög-melkita pátriárkát, aki Damaszkuszról jött közénk, El-Mur Georg nyugalmazott érseket és Őexcellenciája Yaser Ayyach, Petra és Filadelfia érseket, kinek megköszönöm szívélyes üdvözlő szavait és hasonló érzésekkel válaszolok rájuk. Köszöntöm a többi katolikus keleti – maronita, szír, örmény, káld és latin – egyház vezetőit, valamint Tsikoras Benedictos görög-ortodox érseket. Mindnyájatoknak, papoknak, szerzeteseknek, szerzetesnőknek, szeminaristáknak és a laikus hívőknek, akik összegyűltetek ezen az estén, őszinte köszönetemet fejezem ki azért, hogy megajándékoztatok ezzel az alkalommal, hogy veletek együtt imádkozzam és megtapasztalhassak valamit liturgikus hagyományaink gazdagságából.

Maga az Egyház zarándoknép; mint ilyen az évszázadok folyamán meghatározó történeti eseményeket és mélyreható kulturális változásokat élt át. Sajnos voltak teológiai disputákkal és elnyomásokkal terhes periódusok. De voltak kiengesztelődési mozzanatok is – melyek csodálatosan megerősítették az Egyház közösségét –, és kulturálisan gazdag, virágzó időszakok, melyekhez a keleti keresztények nagy mértékben hozzájárultak. Az egyetemes Egyházon belül a részegyházak az Egyház földi életének dinamizmusát bizonyítják, és minden hívőnek megmutatják a spirituális, liturgikus és egyházi hagyományok kincstárát, melyek Isten egyetemes jóságának és üdvözítő akaratának a jelei.

A keleti egyházak hagyományában élő, ősi kincs az egész Egyházat gazdagítja, és soha nem szabad csupán passzívan őrzendő tárgynak tekinteni. Minden keresztény arra hivatott, hogy tevékenyen válaszoljon az isteni parancsra – miként Szent György a népies elbeszélés szerint oly drámai módon válaszolt –, hogy ismertessük és szerettessük meg őt másokkal. A történelmi viszontagságok megerősítették a részegyházak tagjait, hogy a feladatot határozottan tegyék magukévá, és elszántan ragadják meg a mindenkori lelkipásztori lehetőségeket. Legtöbbeteknek nagyon régi kapcsolata van az antiochiai pátriárkátussal, és így közösségeitek itt, Közel-Keleten mély gyökerekkel rendelkeznek. És miként immár 2000 éve, hogy Antiochiában a tanítványokat először nevezték keresztényeknek, úgy ma is, mint e föld közösségében élő csekély kisebbséget, benneteket is az Úr követőiként tartanak számon. Keresztény hitetek nyilvános bizonyítása nem korlátozódik a spirituális törődésre egymás és népetek iránt, bármennyire fontos is ez. Hanem az egyetemes szeretetet megtestesítő számos kezdeményezéseket minden jordániai emberre – muszlimra és más vallásúakra is – kiterjed, sőt a sok menekültre is, akiket ez a Királyság oly nagylelkűen befogad.

Kedves Testvéreim, az imént elsőként imádkozott 103. zsoltár a teremtő Istent állítja elénk, aki tevékenyen van jelen teremtésében, nagy jósággal és bölcs renddel tartja fenn az életet, mindig készen arra, hogy megújítsa a föld színét. A rövid olvasmány azonban, amit az imént hallottunk, egy más képet állít elénk. Nem fenyegetően, de érzékletesen figyelmeztet arra, hogy ébernek kell lennünk, tudnunk kell a rossz erőiről, melyek készen állnak, hogy sötétséget támasszanak világunkban (vö. *Ef 6, 10–20*). Megkísérthet a gondolat, hogy itt valami ellentmondás van; de mindennapos tapasztalatainkra gondolva fölismerjük a lelki harcot, észre vesszük, hogy minden áldott nap be kell lépnünk Krisztus világosságába, az életet kell választanunk és az igazságot kell keresnünk. E ritmust ünnepeljük minden keresztségben – szabadulni a rossz hatóköréből és magunkra öltetni Isten erejét –, a belépést a keresztény életben, az első lépést az Úr tanítványainak útján. Arra a keresztségre hivatkozva, amelyet Krisztus vett föl Jánostól a Jordán vízében, a közösség azért imádkozik, hogy aki a keresztség előtt áll, szabaduljon ki a sötétség birodalmából, és vitessen át Isten ragyogó világosságának országába és így kapja meg az új élet ajándékát.

Ez a dinamikus mozgás a halálból az élet újdonságába, a sötétségből a világosságra, a reménytelenségből a reményre, melyet oly drámai módon tapasztalunk a húsvétkor nagy örömmel ünnepelt Szent Három Napon, biztosítja, hogy az Egyház fiatal marad. Az Egyház azért él, mert Krisztus él és valóban föltámadott. Az Egyházat a Szentlélek jelenléte élteti, és napról napra férfiak és a nők sokaságát vezetve az élő Istenhez, járja a maga útját.

Kedves püspökök, papok, szerzetesek, szerzetesnők, szeminaristák és kedves laikus hívők, Egyházon belüli szerepünk és szolgálatunk egy zarándok nép fáradhatatlan válasza. Liturgiáitok, egyházfegyelmetek, spirituális értékeitek terjedő hagyományotok eleven bizonyosságai. Fölerősítitek az evangélium első hirdetésének visszhangját, elevenné teszitek Isten műveinek emlékeztétét, megjelenítitek üdvözítő kegyelmeit, tovább terjesztitek a húsvéti fény első sugarát és a Pünkösöd lángnyelveinek lobogását.

Így, követve Krisztust, a pátriárkákat és az ószövetségi prófétákat, elindulunk, hogy a népet a pusztából az élet földjére, Isten felé vezessük, aki bőségesen adja nekünk az életet, Ez jellemzi minden apostoli munkátokat, melynek sokfélesége és minősége nagy érték. A gyermekmenhelyektől a felsőoktatási intézményekig, az árvaházaktól az öregotthonokig, a menekültekkel való foglalkozástól a Zeneakadémiáig, a klinikáig és kórházakig, a vallásközi dialógusig és a kulturális kezdeményezésekig jelenlétetek ebben a társadalomban a reménynek – mely titeket mint keresztényeket jellemez – csodálatos jele.

E remény hatása sokkal távolabbra ér, mint keresztény közösségeink határai. Gyakran fölfedezitek, hogy azoknak a másvallású családoknak, amelyekért dolgoztok, s akiknek fölkináljátok az egyetemes szeretet szolgálatát, a kulturális és vallási határokat messze meghaladó gondjai és nehézségei vannak. Ez különösen érvényes akkor, ha a szülők gyermekeikkel kapcsolatos reményeire és törekvéseire gondolunk. Melyik szülő vagy jó akaratú ember ne jönne zavarba a globálizált világunkat annyira átható negatív befolyások láttán, beleértve a szórakoztató ipar romboló elemeit, melyek oly érzéketlenül használják ki a fiatal és sebezhető személy törekvését és ártatlanságát? Mindazonáltal Krisztusra szegezett tekintetetekkel – aki a minden rosszat eloszlató fényesség, aki megújítja az elvesztett ártatlanságot és megalázza a földi gőgöt – a remény csodálatos látomását tudjátok adni mindazoknak, akikkel találkoztok, s akiknek szolgáltok.

Befejezésül külön szeretnék szólni bátorítóan a papságra és a szerzetesi életre készülőkhez. Ha a föltámadott Úr világossága vezet, a belévetett remény lángra gyűjt benneteket és magatokra öltitek az Ő igazságát és szeretetét, tanúságtételek bőséges áldást fog hozni mindazokra, akikkel utatok során találkoztok. Ugyanaz érvényes minden fiatal jordániai keresztényre: Ne féljetek odaadni az ország közéléte javára bölcs, mértéktartó és a másokat tiszteletben tartó szolgálatotokat. A hit igazi szava mindig egységet, igazságosságot, együttérzést és békét teremt!

Kedves Barátaim, nagy tisztelettel mindannyiatok iránt, akik együtt vagytok velem az imádságban ezen az estén, újra megköszönöm imádságaitokat, melyeket értem, Péter utódáért mondotok, és biztosítalak benneteket és minden lelkipásztori gondjaitokra bízott lelket arról, hogy mindennapi imádságaimban megemlékezem rólatok.

Szentmise az ammani Nemzetközi Stadionban

2009. május 10. vasárnap

Krisztusban Kedves Testvéreim!

Örülök annak, hogy veletek együtt ünnepelhetem ezt az Eucharisziát szentföldi zárandoklatom kezdetén. Tegnap a Nébó-hegy magasából letekintettem erre a nagy földre, Mózes, Illés és Keresztelő János földjére, arra a földre, melyen a Messiás, ami Urunk Jézus Krisztus eljövételével Isten ősi ítéletei beteljesedtek. Ez a föld a tanúja Jézus prédikációjának és csodáinak, halálának és föltámadásának, és a Szentlélek kiáradásának az Egyházra, a kiengesztelt és megújított emberiség szentségére. Isten hűségének misztériumáról elmélkedve azért könyörögtem, hogy az Egyház ezen a földön szilárduljon meg a reményben és erősödjön meg a föltámadott Krisztus, az emberiség Üdvözítője melletti tanúságtételében. Valóban, ahogyan Szent Péter mondja az első olvasmányban, „nem adatott az embereknek más név az ég alatt, akikben üdvözlünk lehetne” (*ApCsel 4,12*).

A mai eucharisztikus áldozat örömteli bemutatása megmutatja a szentföldi katolikus Egyház gazdag okféleségét. Szeretettel köszöntöm mindnyájukat az Úrban. Köszönetet mondok Fouad Twal jeruzsálemi latin pátriárkának nemes üdvözlő szavaiért. Ugyanígy tisztelettel és hálával köszöntöm Ökirályi fenségét, Ghazi Bin Mohammad herceget Jordánia királyának képviselőjét, köszönöm, hogy itt van közöttünk. Köszöntöm a katolikus iskolák sok diákját is, akik elhozták lelkesedésüket erre a szentmisére.

Az imént hallott evangéliumban Jézus mondja: „Én vagyok a jó pásztor..., aki életét adja juhokért” (*Jn 10,11*). Mint Szent Péter utóda, akire az Úr rábízta nyája gondját (vö. *Jn 21,15–17*), régóta vártam ezt az alkalmat, hogy a föltámadott Üdvözítő tanújaként állhassak előttetek, és buzdítsalak arra, hogy legyetek állhatatosak a hitben, reményben és szeretetben, hűségesen az ősi hagyományokhoz és a keresztény tanúságtétel páratlan történetéhez, mely benneteket az apostolok korához kapcsol. Az itteni katolikus közösséget mélységesen érintik azok a nehézségek és bizonytalanságok, melyek Közép-Kelet minden lakójának sorsa; soha ne feledjétek keresztény örökségetekből fakadó nagy méltóságokat és ne hanyagoljátok el a világegyházban élő fivéreitek és nővéreitek iránti szeretetteljes szolidaritásokat!

„Én vagyok a jó pásztor – mondja az Úr –, ismerem juhaimat és juhaim ismernek engem” (*Jn 10,14*). Jordániában ma ünnepeljük a hivatások világnapját. A jó pásztor evangéliumáról elmélkedve kérjük az Urat, egyre jobban nyissa meg szívünket és lelkünket, hogy meghalljuk az Ő hívását. Valóban, Jézus „ismer minket”, jobban, mint mi önmagunkat, és mindegyikünkkel terve van. Tudjuk, hogy bármire hív, boldogságot és jutalmat találunk nála; megtaláljuk önmagunkat (vö. *Mt 10,39*). Ma arra kérem az itt jelenlévő sok fiatalt, gondolják meg, hogyan hívja őket az Úr a követésre és Egyháza építésére. Akár a papi szolgálatban és a szerzetesi életben, akár a házasság szentségében Jézusnak szüksége van rátok, hogy megszólaltassátok az Ő hangját, és dolgozzatok az Ő országának gyarapodásáért.

A második olvasmányban János arra hív, hogy gondoljunk arra a „nagy szeretetre, mellyel az Atya szeretett bennünket”, azáltal, hogy Krisztusba fogadott fiaivá tett minket. E szavakat hallva hálával kell gondolnunk az Atya szeretetének megtapasztalására, melyet családjainkban édesapánk és édesanyánk, nagyszüleink és testvéreink szeretete által kaptunk. Idén, amikor a Család Évét ünneplitek, az Egyház az egész Szentföldön úgy tekint a családra, mint az életet ajándékozó szeretet misztériumára, az Isten tervébe foglalt sajátos hivatású és küldetésű misztériumra. Küldetése az, hogy sugározza az isteni szeretetet, mely a szeretet minden egyéb formájának forrása és beteljesedése életünkben. Minden keresztény család legyen egyre hűségesebb ehhez a nemes hivatáshoz, hogy az imádságnak igazi iskolája legyen, melyben a kicsinyek megtanulják Isten őszinte szeretetét, az önfegyelmet, és a mások szükségleteik iránti figyelmességet, a hitből fakadó bölcsességtől formálódva tanulják egyre igazságosabb és testvéribb társadalom szolgálatát. E föld erős keresztény családjai az előző nemzedékek nagy hagyománya. A mai családok legyenek hűségesebbek ehhez a nagy örökséghez, soha ne szűkölködjének a szükséges anyagi és erkölcsi javakban, hogy be tudják tölteni pótolhatatlan szerepüket a társadalom szolgálatára.

E Család Évében reflexiónk nagyon fontos része a nők különleges méltósága, hivatása és küldetése Isten tervében. Mily sokkal tartozik a föld Egyháza a számtalan keresztény édesanya, szerzetesnő, tanítónő és betegápoló hívő és szerető tanúságtételéért mindazoknak a nőknek, akik különböző módokon a béke és a szeretet szolgálatára szentelték életüket! A Szentírás első lapjaitól kezdve látjuk, hogy az Isten képmásául teremtett férfi és a nő mennyire arra hivatott, hogy Isten ajándékainak közvetítőiként kiegészítsék egymást és munkatársai legyenek mind a testi, mind a lelki élet ajándékozásában. Sajnálatos módon ezt a méltóságot és küldetést, melyet a nők Istentől kapnak, nem mindig értették és becsülték eléggé. Az Egyház és a társadalom egésze elérkezett oda, hogy számot vessünk, mennyire égetően szükségünk van arra, amit Elődöm, II. János Pál pápa a nők „prófétai karizmájának” nevezett (vö. *Mulieris dignitatem*, 29. p.). A nők ugyanis a szeretet

hordozói, az irgalmasság tanítói, a béke építói, a melegség és emberiség forrásai egy olyan világ számára, mely a személy értékét túl gyakran a kizsákmányolás és a haszon hideg mércéjével méri. A Szentföldön élő Egyház a nők tiszteletének nyilvános tanúságtételével és minden ember veleszületett méltóságának megvédésével jelentősen hozzájárulhat egy igazán emberi kultúra kibontakozásához és a szeretet civilizációjának fölépítéséhez.

Kedves Barátaim, térjünk vissza Jézus szavaihoz a mai evangéliumban. Azt hiszem, különleges üzenetük van számotokra, a hűség nyáj számára ezen a földön, ahol egykor Ő is lakott. „A jó pásztor – mondja – életét adja a juhaiért”. A szentmise elején azért könyörögtünk az Atyához, hogy „adja nekünk Krisztusnak, a mi pásztorunknak bátor erejét”, mely hűségesen engedelmes az Atya akaratára (vö. *a negyedik vasárnap kollektája*). A mi pásztorunk, Krisztus bátorsága indítsa és támogassa minden áldott nap erőfeszítéseiteket a keresztény hit melletti tanúságtételre, és az Egyház megjelenítésére ezen ősi föld szociális körülményeinek változásai közepette. A keresztény gyökereitekhez való hűség, a Szentföldön élő Egyház küldetéséhez való hűség különleges bátorságot követel tőletek: nem egyszerűen társadalmi szokásokból vagy családi hagyományból, hanem személyes hitből fakadó meggyőződés bátorságát; a dialógusban való részvétel bátorságát, hogy a többi kereszténnyel vállvetve szolgáljátok az evangéliumot, szolidárisan a szegényekkel és az emberi tragédiák áldozataival; új hidak építésének a bátorságát, melyek lehetővé teszik a különböző vallású és kultúrájú személyekkel való termékeny találkozást, és ezáltal a társadalom egészének a gazdagodását. Ez tanúságtételt jelent azon szeretet mellett, mely arra készlet, hogy életünket „áldozzuk” mások szolgálatára és így szálljunk szembe azon gondolkodásmódokkal, melyek ártatlan életet „elpusztítását” igazolják.

„Én vagyok a jó pásztor, ismerem juhaimat és juhaim ismernek engem” (*Jn 10,14*). Örüljétek annak, hogy az Úr nyája tagjává tett titeket és név szerint ismeri mindegyiket! Kövessétek Őt örömmel és engedjétek, hogy minden utatokon Ő vezessen! Jézus tudja, mennyi kihívás vár rátok, hány próbatételt kell kiállnotok, és tudja, hogy mi minden jót tesztek az Ő nevében. Bizzatok Őbenne, az Ő maradandó szeretetében, mellyel nyájának minden tagját szereti, és legyetek állhatatosak az Ő szeretete győzelme melletti tanúságotokban. Keresztelő Szent János, Jordánia védőszentje és Mária, a Szűz és Anya segítsenek példájukkal és imádságukkal, és vezessenek el titeket az öröm teljességére az örök legelőkön, ahol örökre tapasztalni fogjuk a jó pásztor jelenlétét, és örökre megismerjük az Ő szeretetének mélységeit. Ámen.

A szentmise végén:

Kedves Barátaim, a szentmise közben szóltam a nők prófétai karizmájáról, akik a szeretet hordozói, az irgalmasság tanítói, a béke építói. A női erények legnagyobb példája a Boldogságos Szűz Mária: az Irgalmasság Anyja, a Béke Királynője. Miközben hozzá fordulunk, anyai közbenjárását kérjük ezen ország minden családjáért, hogy valóban az imádság és a szeretet iskolái lehessenek. Kérjük az Egyház Anyját, irgalmas szemeit fordítsa e föld minden keresztényére, hogy az Ő imádságának segítségével valóban egyek lehessenek a hitben a megvallott hitben és a tanúságtételben. Tőle, aki oly nagylelkűen válaszolt az Angyali Üdvözlésre és elfogadta a meghívást, hogy Isten anyjává legyen, kérjük, adjon bátorságot és erőt minden ifjúnak, aki ma gondolkodik a hivatásáról, hogy ők is nagylelkűen átadhassák magukat az Úr akaratának teljesítésére.

Most, a húsvéti időben a *Regina coeli* megszólítással fordulunk a Boldogságos Szűzhöz. A Fia halálával és föltámadásával megszerzett megváltás gyümölcseként ő is fölvetett az örök dicsőségbe és megkoronáztatott, mint a mennyország királynéja.

Nagy bizalommal az ő közbenjáró hatalma iránt, örömmel a szívünkben és szeretettel forduljunk dicsőséges, mindenkor Szűz Anyánkhoz és hívjuk őt segítségül: *Regina coeli laetare, alleluja...*

Latin és görög-melkita templomok alapkövének megáldása

Betánia, 2009. május 10., 18.

Királyi Fenség,
Kedves Püspök Testvéreim,
Kedves Barátaim!

Lelkem nagy örömevel jövök megáldani annak a két katolikus templomnak az alapköveit, melyek majd itt, a Jordánon túl épülnek, azon a helyen, ahol emlékezetes események történtek a bibliai történelemben. A tesbii Illés próféta erről a vidékről való volt, nem messze Gálaától északra. A közelben, Jerikóval szemben vált ketté a Jordán vize Illés előtt, akit azután az Úr tűzszekéren ragadott el (vö. *2Kir 2,9–12*). Az Úr Lelke itt hívta meg Zakariás fiát, Jánost, hogy a szívek megtérését hirdesse. János evangélista szerint ezen a helyen találkozott a Keresztelő és Jézus, akit Isten galamb képében leszálló Lelke „fölkent” a megkeresztelkedésekor, és elhangzott a kinyilatkoztatás, hogy Ő az Atya szeretett Fia (vö. *Jn 1,28; Mk 1,9–11*).

Abban a megtiszteltetésben van részem, hogy ezen a jelentős helyen Ófelsége, II. Abdullah király és Rania királyné fogadott. Szeretném újra kifejezni őszinte hálámat a meleg vendégszeretetért, amit irántam tanúsítanak a Hasemita Királyságban tett látogatásomkor. Örömmel üdvözlöm Óboldogságát Laham III. Gregorioszt, a görög-melkita egyház antiochiai pátriárkáját. Szeretettel köszöntöm Óboldogsága Fouad Twal jeruzsálemi latin pátriárkát is. Köszöntésem szól Óboldogsága Michel Sabbahnak, a jelenlévő segédpüspököknek, különösen Yasser Ayyach érseknek és a nagyon tisztelendő Salim Sayegh-nek, kinek megköszönöm nemes üdvözlő szavait. Örömmel köszöntök minden püspököt, papot, szerzetest és laikus hívőt, akik ma elkísértek. Örülünk annak, hogy két épülő templom, az egyik latin, a másik görög-melkita, mindegyik a maga közösségének hagyomány szerint Isten egyetlen családjának épülését fogja szolgálni.

Egy templom alapköve Krisztus szimbóluma. Az Egyház Krisztusra támaszkodik, Ő tartja fenn és Tőle nem lehet elválasztani. Ő minden keresztény közösség egyetlen alapja, az élő szikla, melyet az építők elvetettek, de drágalátos Isten szemében, és szegletkővé választatott (vö. *1Pt 2,4–5.7*). Vele együtt mi is mint eleven kövek lelki épületté épülünk, Isten lakóhelyévé (vö. *Ef 2,20–22; 1Pt 2,5*). Szent Ágoston szeretett hivatkozni az Egyház misztériumára mint *Christus totus*ra, a ‘teljes Krisztusra’, Krisztus egész testére, a Főre és tagokra. Ez az Egyház valósága: Krisztus és mi, Krisztus mivelünk. Úgy tartozunk hozzá, mint szőlővesszők a szőlőtőhöz (vö. *Jn 15,1–8*). Az Egyház Krisztusban egy új élet közössége, a belőle áradó kegyelem dinamikus valósága. Krisztus az Egyház által tisztítja meg a szívünket, világosítja meg elménket, egyesít az Atyával és az egyetlen Lélekben elvezet a keresztény szeretet mindennapos gyakorlásához. Ezt az örvendetes valóságot úgy valljuk meg, mint Egy, Szent, Katolikus és Apostoli Anyaszentegyházat.

Az Egyházba a keresztség által lépünk be. Ezen a helyen Krisztus keresztsége elevenedik meg előttünk. Jézus egy sorba állt a bűnösökkel és elfogadta János bűnbánati keresztségét, mint saját szenvedésének, halálának és föltámadásának prófétai jelét a bűnök bocsánatára. Évszázadok során sok-sok zarándok jött a Jordánhoz tisztulást keresni, megújítani hitüket és közelebb kerülni az Úrhoz. Így tett Aegeria zarándok, aki a 4. század végi látogatásának írásos emléket is ránk hagyta. Azoknak a keresztény közösségeknek, amelyek majd ezekben az új templomokban gyűlnek össze, különösen is gondolniuk kell a keresztség szentségére, melynek ereje Krisztus halálából és föltámadásából fakad. A Jordán mindig emlékeztessen arra, hogy megfürdettek titeket a keresztség vizében és Jézus családjának tagjai lettetek. Az Ő szavának engedelmeskedve életetek az Ő képére és hasonlatosságára alakult át. Törekedjete rá, hogy hűségesek legyetek keresztségi ígéreteitekhez, melyek megtérésre, tanúságtételre és küldetésre irányultak, és tudjátok, hogy a Szentlélek ajándéka erősített meg benneteket.

Kedves Testvéreim, e misztériumok szemlélése töltson el benneteket lelki örömmel és erkölcsi bátorsággal. Pál apostollal buzdítalak titeket, hogy növekedjete azon a nemes erények megszerzésében, melyeket az áldott *agapé*, a keresztény szeretet foglal össze (vö. *1Kor 13,1–13*). Segítsétek a dialógust és a megértést a polgári társadalomban, különösen akkor, amikor törvényes jogaitokat követelitek. A Közép-Keleten, ezen a tragikusan szenvedő és évek óta erőszaktól és megoldatlan kérdésektől sújtott földön a keresztények hivatása, hogy Jézus példájától indítva megbocsátással és nagylelkűséggel szolgálják a kiengesztelődést és a békét. Legyetek továbbra is hálásak azoknak, akik Krisztus szolgálóiként vezetnek és hűségesen szolgálnak benneteket. Hittel fogadjátok vezetésüket, tudván, hogy az általuk közvetített apostoli tanítást elfogadva Krisztust fogadjátok be és az Egyetlent fogadjátok be, aki Őt küldte (vö. *Mt 10,40*).

Kedves Testvéreim, most megáldjuk ezt a két követ, a két új szent épület kezdetét. Az Úr tartsa meg erősítse és gyarapítsa azokat a közösségeket, melyek e templomokban tisztelik Őt. És az Ő békéjének ajándékával áldjon meg mindnyájatokat. Ámen.

Búcsú a Queen Alia repülőtéren

2009. május 11., hétfő, 10. óra

Felség,
Excellenciás Uraim,
Kedves Barátaim!

A bibliai földeken tett zárandoklatom következő szakaszára készülve szeretném megköszönni mindnyájuknak a meleg fogadtatást, melyben Jordániában ezekben a napokban részem lehetett. Megköszönöm Őfelségének, II. Abdullah királynak, hogy látogatásra hívott a Hasemita királyságba és köszönöm vendégszeretetét és nemes szavait. Elismerésemet fejezem ki azért a nagy munkáért, ami lehetővé tette látogatásomat, és biztosította a különböző találkozókat és szertartásokat zavartalan lefolyását. A hatóságok sok-sok önkéntessel együtt hosszasan és keményen dolgoztak azért, hogy a tömeget irányítsák és megszervezzék ezekre az eseményekre. A média nagyon sokak számára tette lehetővé, hogy kövessék a szertartásokat, bár fizikailag nem lehettek jelen. Miközben köszönetet mondok azoknak, akik mindezt lehetővé tették, köszönetemet kiterjesztem azokra is, akik rádión keresztül hallgattak, vagy a televízió át néztek, különösen is a betegeknek és a lakáshoz kötötteknek.

Külön öröm volt számomra, hogy jelen lehettem a jordániai katolikus közösség számos jelentős kezdeményezésének születésénél. A Béke Királynéja Központ új épületszárnya konkrét lehetőséget ad a remény visszaszerzésére a különböző nehézségekkel küszködők és családjaik számára. A Betániában építendő két új templom lehetővé teszi, hogy az ottani közösségek zárandokokat fogadjanak és segíteni fogja a szent helyen imádkozók lelki gyarapodását. A Madabai Egyetem különösen jelentős lesz tágabb körben is, hiszen különböző hagyományú fiatalokat fog olyan szaktudáshoz juttatni, mellyel azután képesek lesznek alakítani a polgári társadalom jövőjét. Mindazoknak, akik ezen projekteken érintettek, a legjobbakat kívánom és imáimat ígérem.

Az elmúlt napok közül kiemelkedik az, amelyen meglátogathattam az al-Hussein bin-Talal mecsetet, ahol találkozhattam a muszlim vallási vezetőkkel, a diplomáciai testület tagjaival és az egyetem rektoraiival. Szeretném buzdítani Jordánia minden polgárát, akár keresztény, akár muszlim, hogy a vallási tolerancia szilárd alapjára építsenek, mely a különböző közösségek tagjait képessé teszi arra, hogy békességben és kölcsönös megbecsülésben éljenek együtt. Őfelsége a Király nagyon tevékeny a vallásközi dialógus támogatásában és szeretném kiemelni, hogy ezen elkötelezettségét mennyire értékelem. Hálásan veszem tudomásul a különleges figyelmet, melyet a Jordániában élő keresztény közösségre fordít. Ez a nyitott szellem nem csak a különböző etnikai közösségek tagjait segíti ebben az országban békében és egyetértésben élni, hanem támogatja Jordánia hosszútávú politikai kezdeményezéseit is egész Közép-Kelet békéjének építésében.

Kedves Barátaim, mint tudjátok, elsősorban zárandokként és pásztorként jöttem Jordániába. Ezért e napok legemlékezetesebb tapasztalataim a szent helyeken tett látogatásaim és közös imádságaink. Még egyszer szeretném az egész Egyház megbecsülését kifejezni azok iránt, akik ezen ország zárandokhelyeit szolgálják, és szeretném megköszönni mindazok munkáját, akik részt vettek a Szent György-székesegyház szombati vesperásának és a Nemzetközi Stadion szentmiséjének előkészítésében. Igazán öröm volt ezeket a húsvéti ünnepléseket átélni a különböző hagyományú katolikusokkal, akik egyek az Egyház közösségében és Krisztus melletti tanúságtételben. Együtt buzdítom mindnyájukat, hogy maradjanak hűségesek keresztségi ígéretükhöz, nem feledve, hogy maga Krisztus is megkeresztelkedett Jánosnál a Jordán vizében.

Most, hogy elbúcsúzom tőletek, szeretném, ha tudnátok, hogy a szívemben magammal viszem a Hasemita Királyság népét és mindazokat, akik ebben a régióban élnek. Azért imádkozom, hogy a béke és a boldogulás öröme töltsön el titeket most és az eljövendő nemzedékekben is. Újra csak azt mondom: köszönöm, és Isten áldjon meg mindnyájatokat!

Megérkezés a Ben Gurion repülőtérre

Izrael, Tel-Aviv, 2009. május 11., 11 óra

Elnök Úr,
Miniszterelnök Úr,
Excellenciás Uraim,
Hölgyeim és Uraim!

Köszönöm a szívélyes fogadtatást Izrael államban, ezen a földön, melyet a hívők milliói az egész világon szentnek tekintenek. Hálás vagyok Simon Perez elnök úrnak nemes szavaiért, és nagyra értékelem a felkínált lehetőséget, hogy elzarándokoljak erre a földre, mely a pátriárkák és a próféták nyomaitól szent, erre a földre, melyet a keresztények különlegesen is tisztelnek, mint Jézus Krisztus életének, halálának és föltámadásának helyszínét. Elfoglalom helyemet az ide zarándokoló keresztények hosszú sorában, mely visszafelé az időben elér a keresztény történelem első századaikig, és – efelől bizonyos vagyok – folytatódni fog a jövőben is. Mint előttem oly sokan, én is azért jövök, hogy imádkozzam a szent helyeken, hogy különösen is imádkozzam a békéért – békéért itt, a Szentföldön és békéért az egész világon.

Elnök Úr, a Szentszéknek és Izrael államának sok közös értéke van, mindenekelőtt az elkötelezettség arra, hogy biztosítsuk a vallás törvényes helyét a társadalom életében. A társadalmi kapcsolatok helyes rendje föltételezi és megkívánja minden emberi lény szabadságának és méltóságának tiszteletét, az emberét, akiről a keresztények, muszlimok és zsidók egyformán hiszik, hogy a szerető Isten teremtménye és örök életre van rendelve. Amikor az emberi személy vallásos természetét tagadják vagy mellőzik, az elidegeníthetetlen emberi jogok helyes megértésének az alapja kerül veszélybe.

Tragikus módon a zsidó nép megtapasztalta a minden emberi személy alapvető méltóságát tagadó ideológiák félelmetes következményeit. Méltó és igazságos, hogy Izraelben időzvéen legyen alkalmam megisztni a *Soah* hatmillió zsidó áldozatának emlékhelyét, és imádkozzam azért, hogy az emberiség többé ne legyen tanúja ilyen szörnyű bünténynek. Sajnálatos módon az antiszemitizmus a világ sok részében továbbra is fölemeli a fejét. Ez teljességgel elfogadhatatlan.

minden erőnkkel azon kell lenünk, hogy küzdjünk az antiszemitizmus ellen, bárhol is mutatkozzék, és támogassuk az egész világon bármely néphez, fajhoz, nyelvhez és nemzethez tartozó emberek tiszteletét és megbecsülését.

Jeruzsálemi tartózkodásom idején lesz alkalmam találkozni ezen ország sok vallási vezetőjével. Az egyik dolog, ami a három nagy monoteista vallás közös kincse, a különleges tisztelet e Szent Város iránt. Erősen remélem, hogy minden zarándoknak lehetősége lesz szabadon és megszorítások nélkül eljutnia a szent helyekre, részt venni a vallásos szertartásokon, és hozzájárulni a szent épületek fenntartásához. Teljesedjenek be Izaiás próféciájának szavai, mely szerint sok nemzet özönlik az Úr házának hegyéhez, hogy Ő tanítsa őket útjaira, azok pedig az Ő ösvényein járjanak. A béke és az igazságosság ösvényein, a kiengesztelődéshez és harmóniához vezető ösvényeken (vö. *Iz 2,2–5*).

Jóllehet Jeruzsálem neve azt jelenti: „a béke városa”, nyilvánvaló, hogy a béke évtizedeken át tragikusan elkerülte e szent föld lakóit. A világ szeme e régió népein van, miközben azért küzdenek, hogy a sok szenvedést okozó konfliktusra igazságos és tartós megoldást találjanak. Számptalan férfi, nő és gyermek biztonságosabb és stabil jövőbe vetett reménye függ az izraeliek és palesztinok béketárgyalásainak kimenetelétől. Minden jó akarató emberrel egységben kérve kérem a felelősséggel bírót, hogy derítsenek föl minden lehetséges utat a rendkívüli nehézségek igazságos megoldásának kereséséhez, hogy ez a két nép békességben tudjon élni a saját hazájában, biztonságos és nemzetközileg elismert határok között. Ennek érdekében remélem és kérem, hogy hamarosan teremtsék meg a nagyobb bizalom légkörét, mely képessé teszi a feleket arra, hogy lépéseket tegyenek a béke és a stabilitás felé.

Különleges köszöntésem szól az itt jelenlévő katolikus püspökökhöz és hívőkhöz. Péter utódként lépek erre a földre – ahol Péter megkapta a feladatot, hogy legeltesse az Úr bárányait –, hogy köztetek is teljesítem szolgálatomat. Különleges örömmre szolgál, hogy együtt lehetek veletek a Család Évének zárásakor, amelyre majd Názáretben, Jézus, Mária és József szent családjának lakóhelyén kerül sor. Miként a béke világnapjára küldött üzenetemben mondtam, a család „a béke első és pótolhatatlan tanítója” (3. pont), s ezért nagyon fontos szerepe van az emberi társadalomban minden szinten jelenlévő megoszlások gyógyításában. A Szentföld keresztény közösségeinek mondom: hűséges tanúságtételetekkel mellette, aki a megbocsátást és a kiengesztelődést hirdette, elkötelezettségetekkel minden emberi élet szent voltának védelmére, különleges szolgálatot tehetnek annak érdekében, hogy véget érjenek az ellenségeskedések, melyek oly régóta gyötrik ezt a

földet. Azért imádkozom, hogy folyamatos jelenlétetek Izraelben és a Palesztin Területeken sok gyümölcsöt hozzon a béke és a kölcsönös megbecsülés számára a bibliai földön élő minden nép körében.

Elnök úr, Hölgyeim és Uraim, még egyszer köszönöm a fogadtatást és a jó akaratú érzéseimről biztosítom Önöket. Isten adjon erőt az Ő népének! Isten áldja meg az Ő népét békességgel!

Udvariassági látogatás az izraeli államelnöknél

Jeruzsálem, 2009. május 11., hétfő, 16,15

Elnök Úr,
Excellenciás Uraim,
Hölgyeim és Uraim!

A vendégszeretetet nemes gesztusaként Perez elnök úr a rezidenciáján fogad bennünket, fölkinálva a lehetőséget számomra, hogy mindnyájukat üdvözöljem, s néhány gondolatomat rövid megosszam Önökkel. Elnök úr, köszönöm Önnek az udvarias fogadtatást és meleg szavait, melyeket szívből viszonzok. Köszönetem az énekeseknek és muzsikosoknak, akik megajándékoztak bennünket elegáns előadásukkal.

Elnök Úr, hivatalba lépésekor küldött jó kívánságomban alkalmam volt megemlékezni arról, hogy szolgálatát mennyire jellemzi az erős elkötelezettség az igazságosság és béke mellett. Ma szeretném biztosítani Önt és az éppen megalakult új kormányt, valamint Izrael államának minden lakóját, hogy a szent helyeken tett zárandoklatom imádságos zárandoklat az egység és a béke drága ajándékáért Közép-Kelet és az egész emberiség számára. Valójában minden áldott nap imádkozom azért, hogy az igazságosságból születő béke térjen vissza a Szentföldre és az egész régióba biztonságot és új reményt hozva mindenki számára.

A béke mindenekelőtt isteni ajándék. A béke ugyanis a Mindenható ígérete az egész emberi nemnek, és az egység megőrzője. Jeremiás próféta könyvében olvassuk, „mert én ismerem a gondolatokat, amelyeket én gondolkodok felőletek, mondja az Úr, a béke gondolatait és nem a sanyargatását, hogy maradékot és reményt adjak nektek” (*Jer 29,11*). A próféta emlékeztet a Mindenható ígéretére, aki „engedi magát megtalálni”, aki „meghallgat”, aki „összegyűjt”. De van egy feltétel: nekünk keresnünk kell Öt, teljes szívvel kell keresnünk (*vö. 29,12–14*).

Az itt jelenlévő vallási vezetőknek szeretném mondani, hogy a vallások különleges szolgálata a béke keresésében elsődlegesen a szenvedélyes és egyetértő istenkeresésre támaszkodik. A mi feladatunk hirdetni és tanúsítani, hogy a Mindenható jelen van és megismerhető akkor is, ha a szemünk elől elrejtőzöttnek látszik, hogy tevékenykedik világunkban a mi javunkra, s hogy a társadalom jövőjét a remény határozza meg, amikor összhangban van az isteni renddel. Isten dinamikus jelenléte egyesíti a szíveket és biztosítja az egységet. A személyek közötti egység végső alapja ugyanis Isten tökéletes egyetlensége és egyetemessége, aki a férfit és a nőt a saját képére és hasonlatosságára teremtette, azért, hogy bevezessen minket a maga isteni életébe, hogy mindenki eggyé válhasson.

Éppen ezért a vallási vezetőknek tudatában kell lenniük, hogy bármiféle megosztottság vagy feszültség, minden befelé forduló vagy gyanakvó irányzat a hívők vagy közösségeink között, könnyen olyan ellentmondáshoz vezethet, mely elhomályosítja a Mindenható egyetlen voltát, elárulja egységünket, és ellentmond az Egyetlennek, aki úgy nyilatkoztatja ki magát, mint aki „gazdag szeretetben és hűségben” (*Kiv 34,6; Zsolt 138,2; 85,11*). Kedves Barátaim, Jeruzsálem, mely hosszú ideje különböző eredetű népek találkozási helye, olyan város, mely zsidóknak, keresztényeknek és muszlimoknak lehetőséget ad arra, hogy kötelességként vállalják és kiváltsággként örüljenek annak, hogy a békés együttélés közös tanúságát tehetik az egyetlen Isten imádóinak régi vágya szerint; hogy kibontakoztassák a Mindenhatónak az egész emberi családra vonatkozó tervét, melyet Ábrahámmal közölt; s hogy hirdessék az ember igazi természetét, tudniillik hogy Istent kereső lény. Törekedjünk tehát gondoskodni arról, hogy közösségeink – tanításunktól és vezetésünktől segítve – hűségesek tudjanak lenni a hitükhöz és mindig tudatában legyenek Isten végtelen jóságának, minden ember lény sérthetetlen méltóságának és az egész emberi család egységének.

A Szentírás a biztonságnak is sajátos értelmét kínálja. A héberben a biztonság – *batah* – a bizalomból ered, és nem csak a fenyegetéstől való mentességet, hanem a nyugalom és a bizalom érzületét is jelenti. Izaiás próféta könyvében olvassuk az isteni áldás idejéről: „végül kiöntetik ránk a lélek a magasból. És a puszta kertté lesz, és a kert erdőnek számít; és a magányban ítélet lakik majd, és az igazságosság a kertben fog ülni; és az igazságosság műve lesz a béke, és az igazságosság művelése nyugalom és biztonság lesz örökre” (*Iz 32,15–17*). Biztonság, nyugalom, igazságosság és béke: Isten világra vonatkozó tervében elválaszthatatlanok egymástól. Távolról sem emberi erőfeszítés termékei, hanem Istennek az emberrel való alapvető kapcsolatából fakadó értékek, és közös örökségként laknak minden személy szívében.

Ezen értékek megvédésére és gyarapítására egyetlen út van: gyakorolni kell őket! Élni kell őket! Egyetlen személy, egyetlen család, egyetlen közösség vagy nemzet nem mentes a kötelességtől, hogy igazságosságban éljen és cselekedjen a békéért. Természetesen ránk tartozik, hogy a polgári és politikai vezetők gondoskodjanak

igazságos és megfelelő biztonságról a nép számára, melynek szolgálatára választották őket. E célkitűzés egyik része az emberiség közös értékei szolgálatának, ezért nem állítható szembe az emberi család egységével. Egy társadalom értékei és igazi céljai, melyek mindig óvják az emberi méltóságot oszthatatlanok, egyetemesek és kölcsönös összefüggésben vannak egymással (vö. *Beszéd az ENSZ-hez 2008. április 18-án*), ezért megvalósíthatatlanok, amikor részleges érdekek vagy töredékes politikák zsákmányává válnak. Egy nemzet igazi érdeke mindig a mindenkit megillető igazságosság által érvényesül.

Hölgyeim és Uraim, a tartós biztonság bizalom kérdése, az igazságosságból és az integritásból táplálkozik, s a szívek megtérése pecsételi meg, mely arra kötelez, hogy a másik szemébe nézzünk és ismerjük föl, mint hozzánk hasonló „te”-t, a fivérünket, nővérünket. Ily módon vajon nem maga a társadalom változik-e „gyümölcsös kertté” (vö. *Iz 32, 15*), melyre nem a tömbök és tiltakozások, hanem az összetartozás és az összhang jellemző? Nem változhat-e nemes törekvések közösségévé, ahol mindenki hozzáférhet a neveléshez, a családi otthonhoz, a vállalkozási lehetőséghez: egy olyan társadalommá, amely kész a remény tartós alapjaira építeni?

Befejezésül e föld és e város családjaihoz szeretnék fordulni. Van-e szülő, aki erőszakot, bizonytalanságot vagy megoszlást kívánna a fiának vagy a lányának? Miféle humánus politikai célt lehetne szolgálni konfliktusok és erőszak által? Hallom mindazok kiáltását, akik ebben az országban élnek, és igazságosságot, békét, méltóságuk iránti tiszteletet, állandó biztonságot, külső fenyegetések és esztelen erőszak félelmétől mentes mindennapi életet kívánnak. Tudom, hogy tekintélyes számú férfi, nő és fiatal dolgozik a békéért és a szolidaritásért kulturális programokban és együttérzően támogató kezdeményezésekben; aki elég alázatos ahhoz, hogy megbocsásson.

Elnök úr, megköszönöm az irántam tanúsított kedvességét és újra biztosítom arról, hogy imádkozom a kormányért és ezen állam minden polgáráért. Mindenki szívének őszinte megtérése vezessen el a mindenki iránt tanúsított igazságosság által a béke és a biztonság egyre elszántabb szolgálatára. Shalom!

A Yad Vasem emlékhely meglátogatása

Jeruzsálem, 2009. május 11., hétfő, 17.45

„Az én házamban és az én falaim között helyet (...) és nevet adok: örök nevet adok nekik, amely nem vész el soha.” (Iz 56,5)

Izaiás próféta könyvének e kis részlete mond két egyszerű szót, melyek ünnepélyesen fejezik ki e tisztelt hely mély jelentését: *yad-*„emlékezet”; *shem-*„név”. Azért jöttem el ide, hogy csöndben megálljak ezen emlékmű előtt, amelyet a Soah rettenetes tragédiájában megölt zsidók milliói emlékezetére állítottak. Ők az életüket elvesztették, de soha nem veszítik el a nevüket: a nevük maradandóan bevésődött szeretteik, fogolytársaik és mindazok szívébe, akik el vannak szánva arra, hogy soha többé nem engednek megtörténni hasonló szörnyűséget az emberiség gyalázatára. Nevük különösen és mindenekelőtt a mindenható Isten emlékezetébe van eltörölhetetlenül belevésve.

Valaki megrabolhatja a szomszédját, elveheti a vagyonát, megfoszthatja kedvező alkalmaktól vagy a szabadságától. Lehet szólni alattomos hálót hazugságból, hogy meggyőzzenek arról: egyes csoportok nem érdemelnek tiszteletet. De semmiféle erőszakkal nem lehet elvenni egy emberi lénytől a nevét.

A Szentírás tanít a nevek jelentőségéről, amikor valakire valami páratlan küldetés vagy különleges ajándék bízott. Isten Ábrahámnak nevezte el Ábrámot, mert „sok nép atyjává” kellett válnia (Ter 17,5). Jákob az „Izrael” nevet kapta, mert „küzdött Istennel és az emberekkel, és győzött” (vö. Ter 32,29). Ebben a tisztelt emlékhelyben őrzött neveknek örökre szent helye van Ábrahám megszámlálhatatlan utóda között. Amint Ábrahámval történt, az ő hitük is próbára tétetett. Miként Jákob, ők is elmerültek a jó és a rossz közötti harcban, miközben azért küzdöttek, hogy fölismerjék a Mindenható terveit. Ezen áldozatok neve nem vesztethet el soha! Szenvedéseik soha le nem tagadhatók, le nem becsülhetők, el nem feledhetők. Minden jó akaratú embernek éberem kell ügyelnie arra, hogy gyökeresen tépjén ki az emberi szívből mindent, ami ehhez hasonló tragédiákhoz vezethet!

A katolikus Egyház Jézus tanítása ismeretében és arra törekedve, hogy Őt kövesse a mindenki iránti szeretetben, mély együttérzést tanúsít az áldozatok iránt, akiknek emlékét itt őrzik. Ugyanígy ott áll mindazok mellett, akiket napjainkban fajuk, bőrszínük és életkörülményeik vagy vallásuk miatt üldöznek – szenvedéseiket magáénak vallja és velük együtt reménykedik az igazságosságban. Mint Róma püspöke és Péter apostol utóda – elődeimhez hasonlóan – hangsúlyozom az Egyház elkötelezettségét arra, hogy fáradhatatlanul imádkozzék és tevékenykedjen azért, hogy a gyűlölet soha többé ne uralkodjék el az emberi szívekben. Ábrahám, Izsák és Jákob Istene a béke Istene (vö. Zsolt 85,9).

Az Írások arra tanítanak, hogy kötelességünk emlékeztetni a világot, hogy ez az Isten él, akkor is, ha olykor nehéznek is találjuk megérteni az Ő titokzatos és kifürkészhetetlen útjait. Ő kinyilatkoztatta magát és folyamatosan tevékenykedik az emberi történelemben. Egyedül Ő kormányozza a világot, igazságosan és méltányosan ítélve meg minden népet (vö. Zsolt 9,9).

Ha ennek az emlékhelynek a belsejében csendesen elterülő víz tükrében tükröződő arcokat nézzük, lehetetlen, hogy ne jusson eszünkbe, hogy mindegyiküknek neve van. Csak elképzelni tudom szüleik örömtől ragyogó tekintetét, miközben némi félelemmel várták gyermekeik születését. Milyen nevet adunk ennek a gyermeknek? Mi lesz belőle? Ki gondolhatta közülük, hogy a gyermekük ilyen siralmas van ítélve?!

Miközben itt csöndben állunk, a kiáltásuk még visszhangzik a szívünkben. Az a kiáltás, mely az igazságtalanság és az erőszak minden cselekedete ellen hangzik. Örök kárhóztató ítélet az ártatlan vérontás ellen; Ábel kiáltása, mely a földről a Mindenható felé száll. Megvallva törhetetlen bizalmunkat Istenben, adjunk hangot e kiáltásnak a Siralmak könyvének szavaival, melyek zsidóknak és keresztényeknek egyaránt sokat mondanak:

„Az Úr irgalmasságai, hogy nem enyészünk el,
mert nem fogytak el az Ő irgalmasságai.
Újak minden reggel,
nagy a Te hűséged.
„Osztályrészem az Úr; mondta a lelkem;
ezért várva várom Őt”.
Jó az Úr azokhoz, akik Őbenne remélnek,
az Őt kereső lélekhez.
Jó várni hallgatással
az Úr szabadítását.” (3,22–26)

Kedves Barátaim, mélységesen hálás vagyok Istennek és Önöknek, hogy alkalmat kaptam arra, hogy csöndben álljak itt: ez emlékezés csöndjében, az imádság csöndjében, a remény csöndjében.

Találkozás a vallásközi dialógus szervezeteivel

Jeruzsálem, 2009. május 11., hétfő, 18.45

Kedves Püspök Testvéreim,
Tisztelt Vallási Vezetők,
Kedves Barátaim!

Nagy öröm számomra, hogy ezen az estén találkozhatom veletek. Szeretnék köszönetet mondani Óboldogsága Fouad Twal pátriárkának a jelenlévők nevében mondott nemes, üdvözlő szavaiért. Válaszul ugyanazokkal az érzésekkel, szívből köszöntöm mindnyájatokat és az általatok képviselt csoportok és szervezetek tagjait.

„Az Úr mondta Ábrahámnak: »Menj ki a földedről, és rokonságból és atyád házából a földre, amelyet majd mutatok neked« (...) akkor Ábrahám elindult (...) és magával vitte a feleségét, Sárát.» (Ter 12,1–5.) Isten hívását, mely hitünk hagyományai történetének a kezdetét jelenti, az ember mindennapos életének rendes körülményei között hallották meg. És a történelem, ami ezt követte, nem elszigetelten, hanem az egyiptomi, hettita, sumér, babiloni, perzsa és görög kultúrával való találkozásban formálódott.

A hitet mindig egy adott kultúrában éljük meg. A vallástörténet bizonyítja, hogy egy hívő közösség fokozatosan jut el az Isten iránti teljes hűségre, úgy, hogy merít a kultúrából, mellyel találkozik és alakítja azt. Ugyanez a dinamika látható a három nagy monoteista vallás minden egyes hívőjében: Isten szavával összhangban – mint Ábrahám – válaszolunk a hívásra és elindulunk, keresve ígéreteinek beteljesedését, arra törekedve, hogy engedelmessédjünk akarátának, végigjárva egy utat saját kultúránkban.

Ma, mintegy 4000 évvel Ábrahám után, a vallások találkozása a kultúrával nem pusztán földrajzi szinten folyik. A globalizáció egyes összetevői és különösen az internet világa olyan bőséges virtuális kultúrát teremtett, amelynek értéke annyira változatos, amennyire megszámlálhatatlanok a megnyilvánulásai. Kétségtelenül sok minden történt annak érdekében, hogy az egyetemes emberi család belső egységének és szomszédságának érzése megszülessen. Ugyanakkor azon portálok korlátlan használata, melyek az embereknek válogatás nélküli információforráshoz való hozzáférést nyújtanak, könnyen egyre nagyobb töredezettségre vezethet: a megismerés egysége széttöredezik és az akadémiai és etikai hagyományokból merített megkülönböztetés, megítélés és kritika összetett készségét megkerülik vagy mellőzik.

Ezután természetesen fölvetődik a kérdés, hogy mit adhat a vallás a világ kultúráinak, amivel gátolhatná egy ilyen gyors globalizáció ártalmait? Miközben sokan készek arra, hogy a vallások közötti különbségeket sorolják, mi mint hívő illetve vallásos emberek azzal a kihívással nézünk szembe, hogy világosan fogalmazzuk meg azt, ami bennünk közös.

Ábrahám első lépése a hitben és a mi lépéseink a zsinagóga, az Egyház, a templom és a mecset felé, vagy tőlük távolodva, saját egyéni emberi történetünk ösvényeit járják végig, utat készítve az örök Jeruzsálem felé (vö. Jel 21,23). Hasonlóképpen minden kultúra a maga sajátos adó- és befogadó-készségével az egyetlen emberi természetet fejezi ki. Mindazonáltal az egyéni sajátosság soha nem fejeződik ki teljesen egy férfi vagy egy nő kultúrája által, hanem inkább túlhaladja azt valami földöntúli valóság állandó keresésében. Ebből a szempontból, kedves barátaim, látjuk a lehetőségét egy olyan egységnek, mely független az egyformaságtól. Miközben a különbségek, melyeket a vallásközi dialógusban elemzünk, olykor barikádoknak tűnhetnek, mégsem igénylik azt, hogy elkendőzzük a tisztelet és a megbecsülés közös érzékét az egyetemes, az abszolút és azon igazság iránt, mely a vallásos személyeket elsősorban arra készíti, hogy kapcsolatba lépjenek egymással. Ellenben közös a meggyőződésünk, hogy ezen transzcendens valóságok forrása Mindenhatóban van, és az Ő vonásait viselik magukon – abban a Mindenhatóban, akit a hívők magasztalnak egymás előtt, a szervezeteink előtt, társadalmunk és világunk előtt. Ily módon mi nem csupán gazdagítani tudjuk a kultúrát, hanem alakítani is: a vallásosan hűséges életek visszhangozzák Isten megjelenését, és így egy olyan kultúrát alakítanak ki, melyet nem kötnek az idő és a hely korlátai, hanem alapvetően a hitből fakadó elvek és cselekedetek formálnak.

A vallásos hit föltételezi az igazságot. Aki hisz, az keresi az igazságot és annak alapján él. Jóllehet az eszköz, mely által fölfedezzük és közöljük az igazságot, részben vallásonként különböző, mégsem kell elveszíteni bátorságunkat, hogy tanúságot tegyünk az igazság erejéről. Együtt tudjuk hirdetni, hogy Isten létezik, megismerhető, a föld az Ő teremtése, mi is az Ő teremtményei vagyunk, s hogy Ő minden férfit és nőt olyan életstílusra hív, mely tiszteletben tartja az Ő világra vonatkozó tervét. Barátaim, ha hisszük, hogy a birtokunkban van egy olyan megítélési és megkülönböztetési kritérium, mely isteni eredetű és az egész emberiségnek szól, akkor nem fáradhatunk bele abba, hogy ezt az ismeretet fölhasználjuk a polgári élet befolyásolására. Az igazságot mindenkinek föl kell ajánlanunk, mert a társadalom minden tagjának szól. Az igazság vet fényt az

erkölcsiség és az etika megalapozására, és áthatja az értelmet erővel, hogy túlléphessen a maga korlátain és kifejezhesse legmélyebb közös vágyainkat. Az igazság távolról sem fenyegeti a kulturális pluralitás vagy a különbségek toleranciáját, hanem lehetővé teszi az egyetértést, értelmesnek, tisztességesnek és igazolhatónak tartja a nyilvános vitát és utat nyit a béke felé. Ha engedelmessé akarunk az igazságnak, az tágítja fölfogásunkat és cselekvésünk terét, s lehetővé teszi a kultúrák és a vallások igazi dialógusát, melyre ma különösen szükség van.

Akik itt együtt vagyunk, valamennyien azt is tudjuk, hogy Isten szava ma kevésbé tisztán hallható, és maga az értelem nagyon sok helyzetben válik süketé az isteni dolgokra. És mégis, ez az „úr” nem a némaság ürje. Épp ellenkezőleg, tele van az önző törekvések, üres ígéretek és hamis remények zajával, melyek gyakran kitöltik az istenkeresés terét. De akkor mi meg tudjuk-e teremteni a tereket, a béke és a mély reflexió oázisait, melyekben újra hallani lehet Isten szavát, melyekben az értelem egyetemességén belül föl lehet fedezni az Ő igazságát, melyekben minden egyes ember – tekintet nélkül a lakóhelyére, etnikai csoportjára, politikai meggyőződésére vagy vallásos hitére – tiszteletben tartható mint személy, mint emberi lény? Egy olyan korban, amikor tengernyi információ közvetlenül hozzáférhető és társadalmi tendenciák bizonyos monokultúrát hoznak létre, a mély reflexió, mely ellenkezik az Isten jelenlététől való eltávolodással, erősíteni fogja az értelmet, cselekvésre fogja készíteni a kreatív tehetséget, meg fogja könnyíteni a kulturális szokások kritikus értékelését és támogatni fogja a vallásos hit egyetemes értékét.

Kedves Barátaim, az általatok képviselt intézmények és csoportok elkötelezettek a vallásközi dialógus és a kulturális kezdeményezések széles körének támogatása mellett. Az akadémiai intézményektől – és itt külön szeretném említeni a betlehemi egyetem kiemelkedő teljesítményeit – a nehéz helyzetben lévő szülők csoportjaiig; a muzsika és művészetek kezdeményezéseitől az édesanyák és édesapák bátor példaadásáig; a dialogizáló csoportoktól a karitatív szervekig, minden áldott nap bizonyítjátok meggyőződésedeteket, hogy Isten előtti kötelességünk nem csak a kultuszban fejeződik ki, hanem a szeretetben és a gondoskodásban is a társadalom, a kultúra, egész világunk és mindazok iránt, akik ezen a földön élnek. Néhányan azt szeretnék, higgyük, hogy különbségeink szükségszerűen megosztás okai, ezért tűrhetetlenek. Mások egyenesen úgy tartják, hogy a mi szavunkat egyszerűen el kell némitani. Mi azonban tudjuk, hogy különbségeinket soha nem kell úgy látnunk, mint a megosztás vagy a feszültség – akár egymás közötti, akár tágabban, a társadalmon belüli – elkerülhetetlen forrását. Épp ellenkezőleg, a különbségek ragyogó alkalmat kínálnak a különböző vallású személyeknek arra, hogy mély tisztelettel, értékeléssel és megbecsüléssel éljenek együtt és kölcsönösen bátorítsák egymást Isten útjain. A Mindenható támogatásával és az Ő igazságának a fényénél haladjatok bátran tovább, tiszteletben tartva azt, ami megkülönböztet, és támogatva azt, ami egyesít bennünket, azzal a vággyal megáldott teremtményeket, hogy reményt vigyünk közösségeinkbe és a világba. Isten vezéreljen minket ezen az úton!

Udvariassági látogatás a főmuftinál

2009. május 12., kedd, 9 óra

Kedves Muszlim Barátaim,
As-salámu ‘aláikum! Békesség veletek!

Szívből megköszönöm Muhammad Ahmad Hussein főmuftinak és vele együtt Mohammed Azzam al-Khatib al-Tamini sejknek, a jeruzsálemi Islamic Waqf igazgatójának és Abdel Azim Salhab sejknek, az Awquaf Council fejének üdvözlő szavait, melyeket az Önök nevében intéztek hozzám. Mélységesen hálás vagyok a meghívásért, hogy látogassam meg ezt a szent helyet, és szívesen fejezem ki tiszteletemet Önök és a jeruzsálemi iszlám közösség vezetői iránt.

A Szikladóm kupolája arra indítja szívünket és elménket, hogy gondolkozzunk el a teremtés misztériumán és Ábrahám hitén. Itt találkoznak a három nagy monotheista világvallás útjai, emlékeztetve arra, ami közös bennük. Mindegyikük egyetlen Istenben, mindenek teremtőjében és kormányzójában hisz. Mindegyikük ősenek ismeri el Ábrahámot, a hit emberét, akit Isten különleges áldásban részesített. A századok folyamán mindegyikük megszámlálhatatlan hívőt gyűjtött össze, s adott életet gazdag spirituális, intellektuális és kulturális hagyománynak.

Ebben a sajnálatos módon megoszlásokkal szagatott világban e szent hely ösztönzés és kihívás minden jó akaratú férfi és a nő felé, hogy törekedjen legyőzni a múlt megnevértéseit és konfliktusait és induljanak el az őszinte dialógus útján azzal a céllal, hogy igazságos és békés világot építsenek az eljövendő nemzedékek számára.

Mivel a vallási hagyományok tanításai Isten létéről, az élet értelméről és az emberiség közös sorsáról beszélnek – mondhatjuk, mindarról, ami számunkra nagyon értékes és szent –, elérhetne minket a kísértés, hogy e dialógushoz közeledve kételkedjünk eredményességében. Mindazonáltal megkezdhetjük e dialógust azzal a hittel, hogy az Egyetlen Isten az igazságosság és az irgalmasság végtelen forrása, hiszen Benne tökéletes egységben van e két tulajdonság. Akik vallják az Ő nevét, azoknak feladata, hogy határozottan kötelezzék el magukat az igazságosság mellett, de követve az Ő kegyességét is, hiszen mindkét magatartás lényege szerint az emberi család békés és harmonikus együttélésére irányul.

Ezért tudomásul kell venni, hogy akik az egyetlen Istent imádják, azoknak meg kell mutatniuk, hogy az egész emberi család egységére alapozva efelé az egység felé tartanak. Más szóval az Egyetlen Isten, a Teremtő, a Magasságbeli iránti hűség elvezet annak fölismérésére, hogy minden ember alapvetően kapcsolódik egymáshoz, mert létük egyetlen forrásból fakad és egyetlen közös cél felé tartanak. Mivel eltörölhetetlenül isteni képmások, arra hivatottak, hogy tevékeny szerepet töltsenek be a megoszlások orvoslásában és az emberi szolidaritás gyarapításában.

Ez súlyos felelősséget ró ránk. Akik tisztelik az Egyetlen Istent, hiszik, hogy Ő az embereket felelősségre vonja a tetteikért. A keresztények állítják, hogy az értelem és a szabadság isteni ajándékai alapozzák meg e felelősséget. Az értelem nyitja meg az elmét, hogy megértse a közös természetet és az emberi család közös rendeltetését, miközben a szabadság arra indítja a szívet, hogy fogadja el a másik embert és szeretetben szolgálja őt. A tengely, amely körül minden egyéb forog, az osztatlan szeretet az Egyetlen Isten iránt és a felebaráti szeretet. Ez a magyarázata annak, miért dolgozunk fáradhatatlanul annak érdekében, hogy az emberi szíveket megszabadítsuk a gyűlölettől, a haragtól vagy a bosszúállástól.

Kedves Barátaim, hívó zarándokként jöttem Jeruzsálembe. Megköszönöm Istennek, hogy alkalmat adott nekem arra, hogy találkozzam Önökkel, mint Róma püspöke és Péter apostol utóda, de úgy is, mint fia Ábrahámnak, akiben „áldást nyer a föld minden családjá”. (*Ter 12,3; vö. Róm 4,16–17*). Biztosíthatom Önöket, hogy az Egyháznak forró vágya együttműködni az emberi család javára. Az Egyház szilárdan hiszi, hogy az Ábrahámnak adott ígéret egyetlen jelentőségű, átölel minden férfit és a nőt, származásától vagy társadalmi helyzetétől függetlenül. Miközben az muszlimok és a keresztények folytatják a már megkezdett tiszteletteljes dialógust, azért imádkozom, hogy fedezzék föl, miként kapcsolódik elszakíthatatlanul Isten egyetlensége az emberi család egységéhez. Meghajolva a teremtés szeretetteljes terve előtt, tanulmányozva a kozmoszba beleírt és az emberi szívbe beleszótt törvényt, elgondolkodva Isten kinyilatkoztatásának titokzatos ajándékán, mindazok, akik figyelmesen szemlélik az Ő abszolút jóságát, soha ne veszítsék szem elől, hogyan tükröződik ez a másik ember arcán.

Ezekkel a gondolatokkal kérem alázatosan a Mindenhatót, hogy adjon Önöknek békét és áldja meg e régió egész szeretett népét. Törekedjünk az egyetértés és az együttműködés szellemében élni, az egymásnak nyújtott nagylelkű szolgálattal téve tanúságot az Egyetlen Isten mellett. Köszönöm!

Látogatás Jeruzsálem nyugati falánál (Sirató falnál)

2009. május 12., kedd, 10 óra

Minden korszakok Istene,
abból az alkalomból,
hogy ellátogathattam Jeruzsálembe,
a „Béke városába”,
a zsidók, keresztények és muszlimok lelki otthonába,
színed elé hozom
az egész világ minden emberének
örömeit, reményeit és törekvéseit,
próbatételeit, fájdalmát és szenvedését.

Ábrahám, Izsák és Jákob Istene,
hallgasd meg a szorongatottak,
a megfélemlítettek, a kétségbeesettek kiáltását;
küldd el a te békédet erre a Szent Földre,
Közép-Keletre,
az egész emberi családra;
indítsd meg azok szívét,
akik segítségül hívják a te nevedet,
hogy alázatosan járják
az igazságosság és az együttérzés útját.

„Jóságos az Úr azokhoz, akik benne remélnek,
azokhoz, akik keresik Őt!” (*Siralm 3,25*)

Udvariassági látogatás a két Főrabbinál a Hechal Shlomo Központban

2009. május 12., kedd, 10.45

Mélyen Tisztelt Rabbi Urak,
Kedves Barátaim!

Hálás vagyok a meghívásért, hogy látogassam meg a Hechal Shlomót és találkozzam Önökkel, amikor Róma püspökeként a Szentföldet járom. Köszönetet mondok Shlomo Amar szefárd és Yona Metzger askenáz rabbi uraknak szívélyes üdvözlő szavaikért és az általuk kifejezett kívánságért, hogy tovább erősítsük azt a baráti kapcsolatot, melyet a Katolikus Egyház és a Főrabbinátus az utóbbi évtizedben oly gondosan ápolt. Az Önök 2003-ban és 2005-ben tett látogatásai a Vatikánban az erősödő kapcsolatainkat jellemző jó akarat jelei.

Mélyen tisztelt rabbi urak, viszonzom e magatartást azzal, hogy a magam részéről kifejezem Önök és közösségeik iránt személyes tiszteletemet és megbecsülésemet. Biztosíthatom Önöket, hogy azt kívánom: mélyítsük el a kölcsönös megértést és együttműködést a Szentszék, az Izraeli Főrabbinátus és az egész világon élő zsidó nép között.

Nagy meglepedésemre szolgál pápaságom kezdetétől fogva annak a dialógusnak a gyümölcse, amelyet a Szentszék részéről a Zsidókkal való Vallási Kapcsolatok Bizottságának Küldöttsége és az Izraeli Főrabbinátus részéről pedig a Katolikus Egyházzal Való Kapcsolatok Bizottsága folytat. Szeretnék köszönetet mondani mindkét Bizottság tagjainak odaadó és fáradtságos munkájukért, melyet e kezdeményezés kibontakoztatásáért végeznek, s melyet tisztelt elődöm, II. János Pál pápa annyira óhajtott, amint ezt 2000-ben a nagy jubileum alkalmával kifejezte.

Mai találkozásunk nagyon jó alkalom arra, hogy hálát adjunk a Mindenhatónak a sok áldásért, melyek a Kétoldalú Bizottság által folytatott dialógust kísérték, és azért, hogy reménykedve tekinthetünk következő üléseire. A delegátusok nyílt és türelmes tárgyalásokban megmutatkozó jó akarata nem csak az egyformán értett kérdésekben, hanem a nézeteltérési pontokban is utat készít a közéletben való hatékonyabb együttműködésre. Zsidók és keresztények számára egyformán fontos az egészséges társadalom érdekében az emberi élet szent volta tiszteletének biztosítása, a család központi szerepének elismerése, a fiatalok jó nevelése, a vallás és lelkiismeret szabadsága. A dialógus e témái csak a kezdeti szakaszát jelenti annak az útnak, amelyről reméljük, hogy biztonságos és célravezető lesz a jobb, kölcsönös megértéshez.

Az ilyen sorozatos találkozások ereje hamarosan láthatóvá lett abban, hogy együtt aggódunk az erkölcsi relativizmus és az általa okozott károk láttán, melyet az emberi személy méltósága ellen gerjeszt. Napjaink legégetőbb etikai kérdéseire közeledve közösségeink azzal a kihívással találkoznak, hogy értelmi szinten mozgósítaniuk kell a jó akaratú személyeket, s ugyanakkor el kell látni őket a vallási alapokkal, melyek jobban alátámasztják az örök erkölcsi értékeket. A megkezdett dialógusnak meg kell találnia a megoldásokat, miként lehetséges keresztényeknek és zsidóknak együtt dolgozni azért, hogy a társadalom egyre jobban értékelje vallási és etikai hagyományaink sajátos szolgálatait. Itt, Izraelben a keresztények, tekintettel arra, hogy az egész népességnek csupán egy kicsi részét alkotják, külön is értékeli a zsidó szomszédaikkal folytatott dialógus alkalmait.

A bizalom tagadhatatlanul lényeges eleme a hatékony dialógusnak. Most itt az alkalom, hogy megismételjem: a Katolikus Egyház visszavonhatatlanul elkötelezett a II. Vatikáni Zsinat által elhatározott út mellett, mely a keresztények és zsidók közötti őszinte és tartós kiengeszteléshez vezet. Miként a *Nostra Aetate* nyilatkozat tisztázta, az Egyház értékeli a keresztények és zsidók közös spirituális örökségét, és egy egyre mélyebb kölcsönös megértést óhaj, és ezt serkenti mind a biblikus és teológiai kutatások, mind a testvéri dialógusok által. Ennek bizonyossága a Kétoldalú Bizottság hét találkozója, melyek már megtörténtek a Szentszék és a Főrabbinátus között! Nagyon hálás vagyok Önöknek, hogy viszont biztosítják: a Katolikus Egyház és a Főrabbinátus közötti barátság tovább folytatódik, hogy növekedjék a kölcsönös tiszteletben és megértésben.

Kedves Barátaim, újra kifejezem mély elismerésemet a hozzám intézett üdvözlésekért. Bízom abban, hogy a mi barátságunk a bizalom példája lesz az egész világ zsidói és keresztényei közötti dialógusban. Látván az elért eredményeket és a Szentírásból merítve indítást, bizalommal számíthatunk közösségeink – és minden jó akaratú ember – közötti egyre meggyőződésesebb együttműködésre a gyűlölet és üldözés elítélésében az egész világon. Kérem Istent, aki vizsgálja a szívünket és ismeri a gondolatainkat (*Zsolt 139,23*), világosítson meg bennünket bölcsességével, hogy követni tudjuk parancsait, azaz szeretni tudjuk Öt teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel és minden erőnkkel (vö. *MTörv 6,5*), és szeressük felebarátunkat, mint önmagunkat (vö. *Lev 19,18*). Köszönöm!

Regina Coeli a szentföldi ordináriusokkal a Cönákulumban

2009. május 12., kedd, 11.50

Kedves Püspök Testvéreim,
Kedves Kusztoz Atya!

Nagy öröm számomra, hogy titeket, a Szentföld ordináriusait itt, a Cönákulumban köszönhetlek, ahol a hagyomány szerint az Úr föltárta a szívét választott tanítványainak és megünnepelte a húsvéti misztériumot, s ahol a Szentlélek Pünkösd napján arra indította az apostolokat, hogy menjenek és hirdessék az evangéliumot. Megköszönöm Pizzaballa atyának nevetekben hozzám intézett üdvözlő szavait. Ti képviselitek a Szentföld katolikus közösségeit, melyek hitükkel és odaadásukkal olyanok mint az égő gyertyák: megvilágítják a keresztény szent helyeket, melyeket egykor Jézus, ami élő Istenünk jelenléte szentelt meg. Ez a különleges kiváltság számotokra és népeteknek különleges helyet biztosít szívemben, mint Péter utódának szeretetében.

„Amikor Jézus tudta, hogy eljött az órája, hogy ebből a világból visszatérjen az Atyához, mert szerette övéit, akik a világban voltak, mindvégig szerette őket” (*Jn 13,1*). A Cönákulum Urunk utolsó vacsorájára emlékeztet, melyet Péterrel és a többi apostollal költött el, és imádságos szemlélődésre hívja az Egyházat. Ilyen lélekkel vagyunk most együtt, Péter utóda az apostolok utódaival, ugyanazon a helyen, ahol Jézus testének és vérének följánlásával kinyilatkoztatta az Isten és népe közötti szeretetszövetség új mélységeit. A Cönákulumban a kegyelem és az üdvösség misztériumai, melynek címzettjei s ugyanakkor hírnökei és szolgálói is vagyunk, csak a szerelem szavaival fejezhető ki. Mivel Ő előbb szeretett és folyamatosan szeret minket, ezért válaszolhatunk szeretettel (vö. *Deus caritas est, 2. p.*). Keresztény életünk nem egyszerű emberi erőfeszítés arra, hogy az evangélium kötelességként ránk rótt igényei szerint éljünk. Az Eucharisziában bevontak minket az isteni szeretet misztériumába. Életünk a nekünk ajándékozott szerelem hatalmának ingyenes, tanulékony és tevékeny elfogadásává válik. Ez az átforgató szerelem, ami kegyelem és igazság (vö. *Jn 1,17*), segít egyenként is, közösségben is legyőzni azt a kísértést, hogy az önzésben, a türelmetlenségben, elszigetelődésben, előítéletekben és a félelemben magunkba zárkozunk, és arra készítet, hogy nagylelkűen odaajándékozzuk magunkat az Úrnak és a többieknek. Mint keresztény közösségeket arra indít, hogy serényen és bátran legyünk hűségesek küldetésünkhöz (vö. *ApCsel 4,13*). A Jó Pásztorban, aki életét adja nyájáért, a Mesterben, aki megmossa tanítványai lábát, Kedves Barátaim, megtaláljátok saját szolgálatotok mintáját Istenünk szolgálatában, a szeretet és a közösség gyarapításában.

Az elmék és szívek közösségére szóló hívás, mely életünkben oly szorosan kapcsolódik a szeretet parancsához, és az Eucharisztia egyesítő hatásához, egész különlegesen fontos a Szentföldön. Az itt élő különböző keresztény egyházak gazdag és változatos lelki örökséget képviselnek, s az evangélium és a különböző kultúrák kölcsönhatásának a jelei. E helyi egyházak arra is emlékeztetnek, hogy az egész Egyház küldetése az, hogy hirdesse Isten egyetemes szeretetét, és egyesítse közelről és távolból mindazokat, akiket Isten meghívott, úgy, hogy hagyományaikkal és tehetségeikkel Isten egyetlen családját alkossák. A mi korunkra egy új lelki impulzus jellemző, mely a katolikus Egyházban a különbözőségek közössége és egy új ökumenikus tudat felé indít, különösen a II. Vatikáni Zsinat óta. A Szentlélek édesen vezeti szívünket az alázat és a béke, a kölcsönös elfogadás, a megértés és az együttműködés felé. Ez a Szentlélek indítására kialakult egységre való belső készség döntő abban, hogy a keresztények teljesíteni tudják küldetésüket a világban (vö. *Jn 17,21*).

Amilyen mértékben befogadja az Egyház a szeretet ajándékát és növekszik ez az ajándék, olyan mértékben lesz élő a keresztény jelenlét a Szentföldön és a szomszédos régiókban. E jelenlét életfontosságú az egész társadalom java szempontjából is. Jézus világos szavai arról, hogy benső kapcsolat van Isten és a felebarát iránti szeretet között, az irgalmasság és az együttérzés, a szelídség, a béke és a megbocsátás között, olyan kovász, mely képes átalakítani a szíveket és megformálni a cselekedeteket. Közép-Kelet keresztényei a többi jó akaratú emberrel együtt mint lojális és felelős polgárok – a nehézségek és a megszorítások ellenére – hozzájárulnak a különbségek közepette a békés légkör megszilárdításához és gyarapításához. Szívesen ismétlem feléjük azt, amit 2006 karácsonyán Közép-Kelet katolikusainak mondtam: „Szeretettel nyilvánítom ki személyes közelségemet az emberi bizonytalanság, a mindennapos szenvedés, a félelem és a remény jelen helyzetében, melyet átéltek. Megismétlem közösségeitek felé a Megváltó szavát: »Ne félj, te kised nyáj, mert Atyátoknak úgy tetszett, hogy nektek adja az országot« (*Lk 12,32*)” (*Üzenet 2006. december 21-én*).

Kedves Püspök Testvéreim, számíthatok támogatásomra és bátorításomra, amikor lehetőségeitek szerint megtesztek mindent azért, hogy keresztény testvéreink itt maradjanak őseik földjén és a béke hírnökei és szerzői legyenek. Értékelem erőfeszítéseiteket, melyekkel mint érett és felelős polgároknak olyan lelki segítséget, értékeket és elveket kínáltok fel, melyek segítik őket társadalmi szerepük betöltésében. Tanítással, hivatásbeli fölkészítéssel és egyéb társadalmi és gazdasági kezdeményezésekkel erősíteni és javítani lehet állapotukat. A magam részéről megismétlem szerte a világon élő fivéreink és nővéreink felé a felhívást, hogy támogassák a

Szentföld és Közép-Kelet keresztény közösségeit, és emlékezzenek meg róluk imádságaikban. Ebben az összefüggésben szeretném kifejezni elismerésemet a szolgálatért, melyet végeznek sok zarándok és látogató javára, akik azért jönnek a Szentföldre, hogy Jézus nyomaiban megújulást és új indításokat nyerjenek. Az evangéliumi történet, ha történeti és földrajzi környezetében szemléljük, megelevenedik és sokszínűvé válik, s az Úr szavai és tettei jobban érthetőek. A szentföldi zarándokok sok emlékezetes élménye vált lehetővé a ti vendégszereteteknek és testvéri vezetéseiteknek, különösen a Kusztódia ferences testvérei vezetésének köszönhetően. E szolgálatért az egyetemes Egyház hálája és elismerése felől biztosítalak benneteket, és kívánom, hogy a jövőben a zarándokok még nagyobb számban jöjjenek ide.

Kedves Testvéreim, amikor örvendező imádságunkkal Máriához, a mennyország királynéjához fordulunk, bizalommal tesszük le az ő kezébe a Szentföld minden keresztényének jólétét és lelki megújulását, hogy így pásztoraik vezetésével növekedhessenek a hitben, a reményben és a szeretetben és állhatatosak legyenek küldetésükben, mint a közösség és a béke munkásai.

Regina Coeli...

Szentmise a Jozafát völgyében

2009. május 12., kedd, 16.30

Kedves Testvéreim az Úrban!

„Krisztus föltámadott, alleluja!” – E szavakkal nagy szeretettel köszöntelek benneteket. Megköszönöm Fouad Twal pátriárka nevetekben elmondott üdvözlő szavait, és kifejezem örömömet amiatt, hogy ezt a szentmisét veletek, a Jeruzsálemben élő Egyházzal mutathatom be itt. Az Olajfák hegyének lábánál gyűltünk össze, ahol a mi Urunk imádkozott és gyöttrődött, ahol sírt a város iránti szeretete miatt, és azon vágya miatt, hogy bárcsak fölismerné az „a béke útját” (vö. *Lk 19,42*); innen tért vissza az Atyához és itt adta utolsó földi áldását tanítványaira és reánk. Fogadjuk ma ezt az áldást. Ő adja különösen rátok, kedves fivéreim és nővéreim, aki megszakítatlan kapcsolatban vagytok azokkal az első tanítványokkal, akik találkoztak a föltámadott Úrral a kenyértörésben, akik „az emeleti teremben” átérték a Szentlélek kiáradását, akik Szent Péter és a többi apostol prédikációjára tértek meg. Köszöntésem szól minden más itt jelenlévőnek is, különösen azoknak a szentföldi hívőknek, akik különböző okokból most nem lehetnek velünk itt.

Szent Péter utódként az ő nyomába lépek, hogy hirdessem a föltámadott Urat köztetek, megerősítsek benneteket atyáitok hitében és kérjem rátok azt a vigasztalást, mely a Vigasztaló ajándéka. Most, hogy itt állok előttetek, szeretném jelezni, hogy ismerem azokat a nehézségeket, kudarokat, kínokat és szenvedéseket, melyeken közületek oly sokan átmentek e földet gyöttrő konfliktusok miatt és tudok az áttelepülés keserű tapasztalatáról, melyet annyi családok megismert és – ne adja Isten – ezután is megismerhet. Remélem, hogy jelenlétem jele annak, hogy nem vagytok elfeledve, hogy kitaró jelenléteket és tanúságtételek drága Isten szemében, és a föld jövőjének egyik záloga. Éppen e helyekhez kötődő mély gyökereitek, ősi és erős keresztény kultúrátok, Isten ígéretei iránti szilárd bizalmatok miatt vagytok hivatva ti, szentföldi keresztények nem csak arra, hogy a hit világító tornyai legyetek az egyetemes Egyház számára, hanem arra is, hogy az összhang, a bölcsesség és a kiegyensúlyozottság kovásza legyetek ebben hagyományosan a pluralista, soknemzetiségű és sokvallású társadalomban.

A mai szentleckében Pál apostol arra buzdította a Kolosszeieket, hogy az „odaföntvalókat keressétek, ahol van és ül az Atya jobbján” (*3,1*). E szavak különös erővel visszhangzanak itt, a Getszeméni kert alatt, ahol Jézus az Atya akarata iránti teljes engedelmességgel elfogadta a szenvedés kelyhét, s ahonnan a hagyomány szerint fölment az Atya jobbjára, hogy szüntelenül közbenjárjon értünk, az Ő testének tagjaiért. Szent Pál, a keresztény remény nagy hírnöke, megismerte e remény árát, a részesedést a szenvedésben és az üldöztetésben az evangélium szeretetért, és soha nem ingott meg meggyőződésében, hogy Krisztus föltámadása az új teremtés kezdete. Ezért mondja: „Amikor Krisztus, a ti életek majd megjelenik, akkor ti is megjelentek vele együtt a dicsőségben!” (*Kol 3,4*.)

Pál buzdításának, hogy az odaföntvalókat keressük, szüntelenül visszhangoznia kell a szívünkben. Szavai a hitben látottak beteljesedéséről beszélnek, abban a mennyei Jeruzsálemben, ahol az ősi próféciaik szerint Isten letörli majd a könnyet minden szemről és az üdvösség lakomáját készíti minden népnek (vö. *Iz 25,6–8; Jel 21,2–4*). Ez az a remény, az a látomás, mely mindazokat ösztökéli, akik szívesen látják e földi Jeruzsálemet, annak az egyetemes kiengesztelődésnek és békének a próféciaja- és ígéretként, mellyel Isten meg akarja ajándékozni az egész emberi családot. Sajnos ugyanezen város falai alatt szembe kell néznünk azzal, hogy a mi világunk mennyire távol van ettől a próféciaától és ígértől. Ebben a szent városban, ahol az élet legyőzte a halált, ahol a Szentlélek az új teremtés első gyümölcseként árad ki, a reményt folyamatosan támadja a kétségbeesés, a kudarc és a cinizmus. Miközben a békét, mely Isten ajándéka és hívása, továbbra is fenyegeti az önzés, a konfliktus, a megoszlás és a régebbi sértések terhe. Ezért a keresztény közösségnek, melyekben a városban él – mely látta Krisztus föltámadását és a Szentlélek kiáradását –, minden lehetségeset meg kell tennie az evangéliumi remény megőrzésére, nagyra értékelve Krisztusnak a bűn és a halál fölötti végleges győzelmének zálogát, tanúságot téve a megbocsátás erejéről, és megmutatva az Egyháznak mint a Krisztusban, az új Ádámban kiengesztelődött, megújított és egyesített emberiség jelének és szentségének igazi természetét.

E város falai alatt összegyűlve, amely szent mindhárom nagy vallás követői számára, hogyan ne gondolnánk Jeruzsálem egyetemes hivatására? Ez a próféták által meghirdetett hivatás vitathatatlan, visszavonhatatlan tény, mely e város és népe bonyolult történetére alapul. Zsidók, muszlimok és keresztények e várost lelki hazájuknak tekintik. Mi mindent meg kell még azért tenni, hogy valóban a „béke városa” legyen minden népnek, ahova mindenki elzarándokolhat, hogy keresse Istent és hallja az Ő hangját, „a hangot, amely békéről beszél” (vö. *Zsolt 85,8*)!

Jeruzsálem valóban mindig olyan város volt, melynek utcáin a legkülönbözőbb nyelvek hangzottak, kövein minden fajból és nyelvből való népek jártak, falai Istennek az egész emberi családot körülvevő gondviselését szimbolizálják. E városnak globalizált világunkban kis mikrokozmoszként kell élnie a maga hivatását, olyan helynek kell lennie, mely az egyetemességet, a mások iránti tiszteletet, a dialógust és a kölcsönös megértést tanítja; olyan helynek, ahol az előítéleteket tápláló tudatlanságot és félelmet legyőzi a tisztesség, a becsület és a béke keresése. E falak között nem volna szabad helyet találnia az elzárkózásnak, a hátrányos megkülönböztetésnek, az erőszaknak és az igazságtalanságnak. Az irgalmas Istenben hívőknek – legyenek akár zsidók, akár keresztények akár muszlimok –, kell az elsőeknek lenniük abban, hogy támogassák a kiengesztelődés és a béke kultúráját, bármilyen lassan jutunk is előre, s bármilyen nagy is a múlt emlékeinek a súlya.

Szeretném kifejezetten megnevezni azt a tragikus valóságot, mely mindazok számára, akik szeretik ezt a várost és ezt a földet, komoly aggodalom forrása, tudniillik a keresztény közösség számos tagjának elvándorlását az utóbbi években. Jóllehet sokakat, főként fiatalokat érthető indítékok késztetnek kivándorlásra, e döntés a város jelentős kulturális és spirituális elszegényedését vonja maga után. Szeretném ma megismételni azt, amit már más alkalmakkor mondtam: a Szentföldön mindenki számára van hely! Miközben buzdítom a hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben és támogassák a keresztények itteni jelenlétét, ugyanakkor biztosítani szeretnék benneteket az egész Egyház és a Szentszék szolidaritásáról, szeretetéről és támogatásáról.

Kedves Barátaim, az imént hallott evangéliumi részletben Szent Péter és Szent János együtt futott az üres sírhoz, és János, amint mondta: „látott és hitt” (*Jn 20,8*). Itt a Szentföldön, ti is, a világ minden részéről seregestől érkező zarándokokkal együtt a hit szemével látjátok a templomokat és szent helyeket; és boldogok vagytok, mert láthatjátok a Krisztus jelenléte, földi szolgálata, szenvedése és föltámadása, s Szentlelkének ajándékozása által megszentelt helyeket. Mint Szent Tamás apostolnak, nektek is megadatik, hogy „érintsetek” azokat a történeti valóságokat, melyek Isten Fiába vetett hitünk megvallásának alapját jelentik. Azért imádkozom, hogy ma és ezek után napról napra „lássatok és higgyetek” Isten gondviselésének és kimeríthetetlen irgalmasságának jeleiben, megújuló hittel és reménnyel „halljátok” az apostoli prédikáció vigasztaló szavait, „érintsetek” a kegyelem forrásait a szentségekben, és testesítsétek meg a többiek számára az új kezdetek zálogát: a megbocsátásból fakadó szabadságot, a belső világosságot és a békét, melyek üdvösséget és reményt hozhatnak a legsötétebb emberi dolgokba is.

A Szent Sír Templomban a zarándokok tisztelik azt a követ, mely a hagyomány szerint Krisztus föltámadásának hajnalán elzárta a sír bejáratát. Gyakran térjünk vissza ehhez az üres sírhoz. Ott erősödjön az élet győzelmébe vetett hitünk és ott imádkozzunk, hogy a szívünk ajtajában lévő minden „nagy követ”, mely elzárja a hithez, a reményhez és az Úr iránti szeretethez vezető utunkat, hengerítsen el a világosságnak és az életnek az az ereje, mely attól az első húsvéti hajnaltól kezdve az egész világra ráragyog Jeruzsálemből. Krisztus föltámadott, alleluja! Valóban föltámadott, alleluja!

Szentmise a Jászol terén

Betlehem, 2009. május 13., szerda, 10.00

Kedves Testvéreim Krisztusban!

Hálát adok a mindenható Istennek a kegyelemért, hogy eljöhessek Betlehembe, nem csak azért, hogy tiszteljem a helyet, ahol Krisztus megszületett, hanem azért is, hogy találkozam veletek, fivéreim és nővéreim a hitben e Palesztin Területeken. Hálás vagyok Fouad Twal pátriárka úrnak a nevetekben kifejezett érzéseikért és szeretettel köszöntöm Püspök Testvéreimet, az összes papot, szerzetest és laikus hívőt, akik napról napra azért fáradoznak, hogy ezt a helyi egyházat megszilárdítsák a hitben, a reményben és a szeretetben. A szívem különleges szeretettel fordul a háborútól sújtott Gázából érkezett zarándokok felé: kérlek benneteket, vigyék el családjaiknak és közösségeiteknek szerető ölelésemet, részvéteimet a veszteségek, a nehézségek és a szenvedések miatt, melyeket el kellett viselnetek. Biztosítalak benneteket szolidaritásomról az előttetek álló mérhetetlen újjáépítési munkában és imádságaimról, hogy az embargót minél előbb oldják föl.

„Ne féljete! Íme, nagy örömet hirdetek nektek ... ma megszületett Dávid városában nektek az Üdvözítő” (*Lk 2,10–11*). Krisztus eljövételének örömhíre, melyet az angyali szó az égből hozott, visszhangzik ebben a városban, miként visszhangzik a családokban, az otthonokban és a közösségekben az egész világon. „Nagy öröm” ez, mondták az angyalok, mely „az egész népé lesz” (*Lk 2,10*). Ez az örömhír azt hirdeti, hogy a Messiás, Isten Fia és Dávid Fia megszületett „nektek”: neked és nekem, és minden idő és hely férfainak és a nőknek. Isten tervében Betlehem, mely „oly kicsi Júdea fálvai között” (*Mik 5,1*), hallhatatlan dicsőségű helyé vált: a helyé, melyet Isten az idők teljességében arra választott, hogy itt születessék, hogy végetvessen a bűn és a halál hosszú uralmának, s új és bőséges életet hozzon az előregedett, elfáradt és kétségbeeséstől nyomasztott világnak.

A bárhol élő férfiaknak és nőknek Betlehem az újjászületés, a megújulás a világosság és a szabadság örömhíréhez kapcsolódik. És mégis itt, közöttünk milyen távolinak látszik ezen nagyszerű ígéret beteljesedése! Mily távolinak tűnik az igazságosság és egység, a béke és biztonság bőséges uralmának az az országa, melyet Izaiás próféta hirdetett, ahogyan hallottuk tőle az első olvasmányban (vö. *Iz 9,7*), s amelyről mi azt hirdetjük, hogy a Messiás és Király Jézus Krisztus eljövételével véglegesen meg lett alapítva!

Jézus születése napjától „az ellentmondás jele” (*Lk 2,34*) lett és maradt mind a mai napig. A seregek Ura, kinek „kijövele ösidóktól, az örökkévalóság napjaitól való” (*Mik 5,1*), uralmát úgy akarta megkezdeni, hogy ebben a kicsi városban születik, egy barlangban csendesen és alázatosan lép be a mi világunkba, s jászolban fekszik, mint egy teljesen kiszolgáltatott csecsemő. Itt, Betlehembben mindenféle ellentmondás közepette a kövek hirdetik ezt az „örömhírt”, a megváltás örömhírét, melyet ennek a városnak minden mást megelőzve hirdetnie kell az egész világnak. Itt ugyanis minden emberi várakozást és reményt felülmúlóan mutatta meg Isten, hogy hűséges az ígéreteihez. Fiának születésében kinyilatkoztatta a szeretet országának eljövételét: az isteni szeretetet, amely lehajol, hogy gyógyítson és fölemeljen, azt a szeretetet, mely a kereszttel megaláztatásában és gyöngeségében mutatkozik meg, és győz az új életre történt dicsőséges föltámadásban. Krisztus egy olyan országot hozott, mely nem ebből a világból való, és mégis olyan ország, mely képes megváltoztatni ezt a világot, mert van hatalma megváltoztatni a szíveket, megvilágosítani az elméket és megerősíteni az akaratokat. Azzal, hogy minden gyöngeségével együtt magára öltötte a testünket és lelkének erejével átformálta, Jézus meghívott bennünket, hogy legyünk a bűn és a halál fölött aratott győzelmének tanúi. Ez az, amire Betlehem üzenete hív: legyünk tanúi Isten szeretete győzelmének a gyűlölet, az önzés, a félelem és a harag fölött, melyek megbántják az emberi kapcsolatokat és megosztásokat okoznak testvérek között, akiknek egységben kellene élniük, rombolást ott, ahol az embereknek építeniük kellene, és kétségbeesést ott, ahol a reménynek kellene virágoznia!

„A reményben már üdvözültünk”, mondja Pál apostol (*Róm 8,24*). És mégis nagy valóságérzékkel állítja, hogy a teremtés továbbra is vajúdik, akkor is, ha mi, akik megkaptuk a lélek zsengeit, türelmesen várjuk a megváltás beteljesedését. A mai második olvasmányban Pál a megtestesülésből olyan tanítást vezet le, mely különlegesen alkalmazható azokra a szenvedésekre, melyeket ti, akiket Isten kiválasztott, itt, Betlehembben tapasztaltok: „Megjelent megváltó Istenünk kegyelme – mondja – minden ember számára, s arra tanít minket, hogy szakítsunk az istentelenséggel és az evilági vágyakkal, éljünk fegyelmezetten, szentül és buzgón ezen a világon. Várjuk reményünk boldog beteljesülését: a nagy Istennek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövételét.” (*Tit 2,11–13.*)

Vajon nem ezekre az erényekre van-e szüksége a reményben élő férfiaknak és nőknek? Első helyen az állandó megtérésre Krisztushoz, ami nem csak a cselekedeteinkben, hanem a gondolkodásmódunkban is tükröződik: a bátorságban, hogy elhagyjuk a haszontalan és terméketlen reakciókat, cselekedeteket és gondolatmeneteket. A második helyen az igazságosságra, a mindenki jogainak és kötelességeinek tiszteletére épülő békés gondolkodásmód kultúrájára és az elkötelezettségre a közjóért való együttműködésben. És végül az

állhatosságra, tudniillik a kitartásra a jóban és a rossz elutasításában. Itt, Betlehemben Krisztus tanítványaitól különleges állhatosságot várnak el: a hűséges tanúságtételt Istennek a Fia születésében kinyilatkoztatott dicsősége mellett, és az Ő békéjének örömhíre mellett, mely leszáll az égből, hogy a földön lakozzék.

„Ne féljete!” Ezt az üzenetet akarja átadni nektek ma Péter utóda, visszhangozva az angyali üzenetet és azt, amit a szeretett II. János Pál pápa hagyott rátok Krisztus születése nagy jubileumának évében. Számítsatok az egyetemes Egyházban fivéritek és nővéritek imádságaira és szolidaritására, és konkrét kezdeményezésekkel dolgozzatok azért, hogy megszilárdítsatok jelenléteteket és új lehetőségeket biztosítsatok azoknak, akiket megkísértett az elvándorlás. Ti magatok legyetek a dialógus és az építő együttműködés hídjai a békés kultúra építésében, mely le tudja győzni a sikertelenség, az erőszak és az félelem pillanatnyi állapotát. Építsétek helyi egyházatokat, alakítsátok át a dialógus, a tolerancia, a remény, a szolidaritás és a tevékeny szeretet laboratóriumává.

Mindezek fölött legyetek az élet erejének tanúi, az új élet tanúi, melyet a föltámadott Krisztus ajándékozott nekünk, annak az életnek a tanúi, mely képes még a legsötétebb és legreménytelenebb emberi szituációkat megvilágosítani és átformálni. A ti földeteknek nem csak gazdasági és politikai struktúrákra van szüksége, hanem – mondhatjuk – sokkal inkább egy új „spirituális” infrastruktúrára, mely képes minden jó akaratú férfi és a nő energiáit összefogni a nevelés, a fejlődés és a közjó szolgálatában. Megvannak a béke és a kölcsönös tisztelet kultúrájának építéséhez szükséges emberi erőforrásaitok, melyek biztosíthatják gyermekeitek jobb jövőjét. Ez a nemes vállalkozás vár rátok. Ne féljete!

A születés ősi bazilikája, melyet a századok súlya és a történelem szelei annyiszor megpróbáltak, úgy áll előttünk, mint a megmaradó és a világot legyőző hit tanúja (vö. *1Jn 5,4*). Aki Betlehembe látogat, feltétlenül észreveszi, hogy az Isten házába vezető nagy kapu a századok folyamán egyre kisebb lett. Imádkozunk ma azért, hogy Isten kegyelmével és a mi fáradozásunkkal az a kapu, mely Isten közöttünk lakozásának misztériumába, az Ő szeretetében való közösségünk templomába vezet és az örök béke és öröm világának elővételezése, egyre tágabbra nyílják, hogy befogadjon minden emberi szívet, megújítsa és átformálja a szíveket. Így lesz Betlehem mindig a pásztorokra és ránk, az emberiségre bízott üzenet visszhangja: „Dicsőség a magasságban Istennek és a földön békesség az embereknek, akiket Ő szeret”! Ámen.

Látogatás a Caritas Baby Hospitalban

Betlehem, 2009. május 13., szerda, 16.10

Kedves Barátaim!

Szeretettel köszöntelek a mi Urunk Jézus Krisztus nevében, „aki meghalt, sőt aki föltámadott, ott van az Isten jobbján és közbenjár értünk” (vö. *Róm 8,34*). Az Ő föltámadásába és a keresztség által kapott új életre vonatkozó ígéretébe vetett hit töltse örömmel a szíveteket e húsvéti időben!

Megköszönöm a nevetekben hozzám intézett szívélyes üdvözlő szavakat Michael Scheiger atyának, a Kinderhilfe társaság elnökének, Ernesto Langensand úrnak, a kórház igazgatójának és Mater Erika Nobsnak, a padovai ferences elizabetánus nővérek helyi közössége főnöknőjének. Szívvel köszöntöm Robert Sollisch érsek és Kurt Koch püspök urakat, akik a Kórházat nagylelkű pénzadományokkal segítő német és a svájci püspöki konferenciákat képviselik.

Isten áldásának tekintem, hogy ez alkalommal kifejezhetem elismerésemet a Caritas Baby Hospital vezetőségének, orvosainak, betegápolóinak és személyzetének fölbecsülhetetlen értékű szolgálatukért, melyet több mint 50 éve Betlehem régiója és egész Palesztína gyermekei javára végeztek és végeznek ma is. Ezt az intézményt Ernst Schnydrig atya alapította, azzal a meggyőződéssel, hogy az ártatlan gyermekek biztonságos helyet érdemelnek a konfliktus sújtotta idők és helyek közepette is. A *Children's Relief Betlehemnek* köszönhetően ez az intézmény nyugodt oázis maradt a legsebezhetőbbek számára, és annak a reménynek a világító tornya volt, hogy győzhet a szeretet a gyűlölet fölött és a béke az erőszak fölött.

A fiatal betegeknek és családtagjaiknak, akik részesülnek szolgálatok jótéteményében, csak annyit szeretnék mondani: a pápa veletek van! Most személy szerint is köztetek van, de lélekben minden áldott nap mellettetek áll, gondolataival és imádságaival kérve a Mindenhatót, hogy az gondviselő figyelme virrasszon fölöttetek.

Schnydrig atya ezt a helyet úgy nevezte, hogy a „béke számára épített legkisebb hidak egyike”. Most, hogy a kezdeti 14 táborigyágból 80 kórházi ágy lett, és évente gyermekek ezreit fogadja, ez többé már nem kicsi híd! Isten országa, a béke országa nevében különböző származású, nyelvű és vallású személyek sokaságát fogadja (vö. *Róm 14,17*)! Szívvel buzdítalak benneteket, legyetek állhatatosak küldetésetekben, hogy megmutassátok a szeretetet minden beteg, szegény és gyenge iránt.

A Fatimai Szűzanya mai ünnepén Mária közbenjárását kérve szeretném befejezni szavaimat, miközben az apostoli áldást adom a gyermekekre és mindnyájatokra. Könyörögjünk:

Mária, Betegek Gyógyítója, Bűnösök Menedéke, Üdvözítőnk Anyja: csatlakozunk a sok-sok nemzedékhez, melyek „Boldognak” mondtak téged. Hallgasd meg gyermekeidet, akik segítségül hívják a te nevedet. A három fatimai gyermeknek megígérted: „Végül az én Szeplőtelen Szívem győzni fog”. Így legyen! Győzzön a szeretet a gyűlölet fölött, a szolidaritás a megosztás fölött és a béke az erőszak minden formája fölött. A szeretet, mellyel Fiadat szeretted, tanítson meg minket arra, hogy szeressük Istent teljes szívünkkel, minden erőnkkel és egész lelkünkkel. A Mindenható mutassa meg nekünk irgalmasságát, hatalmával erősítsen meg minket és halmozzon el minden jóval (vö. Lk 1,46–56). Kérjük a te Fiadat, Jézust, áldja meg ezeket a gyermekeket és szerte a világon minden szenvedő gyermeket. Nyerjék vissza a testi egészséget, a lelki erőt és a lélek békéjét. De mindenekelőtt tudják meg, hogy olyan szeretettel szeretik őket, melynek nincs mértéke és nincsenek határai: ismerjék meg Krisztus szeretetét, mely meghalad minden értelmet (vö. Ef 3,19). Ámen.

Látogatás az Aida Menekülttáborban

Betlehem, 2009. május 13., szerda, 16.45

Elnök Úr,
Kedves Barátaim!

Látogatásom az Aida menekülttáborban ezen a délutánon alkalmat ad nekem arra, hogy szolidaritásomat fejezzem ki minden hontalan palesztin iránt, akik szeretnének visszatérni születési helyükre vagy maradandóan saját hazájukban élni. Elnök úr, köszönöm szívélyes köszöntését és köszönet Önnek, is Abu Zayd úrnő, s mindazoknak, akik szóltak. Az *United Nations Relief and Works Agency* (az ENSZ Segítő és Támogató Ügynöksége) minden tisztviselőjének, akik a menekültek gondját viselik azt a megbecsülést tolmácsolom, mellyel a világ számtalan férfia és a nője tekint itteni és a régió más táboraiban végzett munkájukra.

Külön köszöntöm a gyermekeket és az iskolákban tanítókat. Nevelő tevékenységeket a jövőbe vetett reményt fejezi ki. Minden itt jelenlévő fiatalnak mondom: újítsátok meg erőfeszítéseiteket, hogy fölkészüljete arra az időre, amikor az eljövendő években ti lesztek a palesztin nép teendőinek felelősei. Ebben a szülőknél nagyon fontos szerepe van. E táborban élő minden családnak mondom: el ne mulasszátok támogatni gyermekeiteket tanulmányaikban és képességeik kiművelésében, nehogy később hiányozzanak a jól képzett emberek, és el tudják majd foglalni a palesztin közösségben a felelős állásokat. Tudom, hogy sok családotok szét van szakítva – családtagok bebörtönzése vagy mozgásszabadságuk korlátozása miatt – és közületek sokan szenvedtek veszteségeket el az ellenségeskedések során. A szívem egy azokkal, akik ilyen okok miatt szenvednek. Legyetek biztosak afelől, hogy a világ minden palesztin menekültjéről, különösen azokról, akik a legutóbbi gázai konfliktusban veszítették el szeretteiket vagy otthonukat, mindig megemlékezem imádságaimban.

Szeretnék megemlékezni az Egyház sok szervének munkájáról, melyet a menekültek érdekében végeznek itt és szerte a palesztin területeken. A Palesztinai Pápai Misszió, melyet ide s tova 60 éve alapítottak a menekültek katolikus humanitárius támogatására, hasonló szervezetekkel vállvetve folytatja munkáját. E táborban Mária Szeplőtelen Szívének Ferences Missziós Nővérei emlékeztetnek a béke és a kiengesztelődés nagy apostolának, Szent Ferencnek karizmatikus személyére. Szeretném ezért kifejezni különleges elismerésemet azért a rendkívüli szolgálatért, melyet a ferences család tagjai végeznek e föld népének gondozásában; ők valóban a „béke eszközei” az Assisi Szentnek tulajdonított híres kifejezés szerint.

A béke eszközei. Az e táborban, ezeken a területeken és az egész régióban élő emberek mennyire vágyódnak a békére! Ezekben a napokban, amikor emlékeztek 1948 májusának eseményeire és az azt követő, mindmáig megoldatlan konfliktus éveire, különleges intenzitással éled föl e vágy. Ti most kényes és nehéz körülmények, korlátozott munkalehetőségek között éltek. Érthető, hogy gyakran csalódtok vagytok, mert törvényes kívánságotok, hogy maradandó hazátok, független palesztin államotok legyen, teljesületlen maradt. S ezzel szemben ti is, mind sokan e régióban és a világban úgy érzitek, hogy belesodrótatok az erőszak, a támadások és ellentámadások, a bosszúállások és a folyamatos rombolás örvényébe. Az egész világ határozottan kívánja, hogy ez a spirál szakadjon meg, óhajtja, hogy a béke vessen véget a szüntelenül ellenségeskedésnek. Miközben ezen a délutánon együtt vagyunk itt, ránk nehezedik annak a holtpontra a súlyos tudata, melyre az izraeli-palesztin kapcsolatok jutottak – a fal.

Egy olyan világban, melyben a határok egyre nyitottabbak, a kereskedelem az utazások, a személyek mozgása, a kulturális csere előtt, tragikus látni, hogy most is falakat építenek. Mennyire szeretnék látni a béke építésének jóval nehezebb gyümölcseit! Milyen buzgón imádkozunk azért, hogy legyen vége az ellenségeskedésnek, ami miatt ezt a falat építették!

A félelem és a bizalmatlanság legyőzéséhez a fal mindkét oldalán nagy bátorságra van szükség, amennyiben szembe akarnak szállni a veszteségek vagy sebek okozta bosszúvágygal. A fegyveres összeütközések évei után a kiengesztelődés kereséséhez nagylelkűség szükséges. Mindazonáltal a történelem arra tanít, hogy a béke csak akkor jön el, amikor a szembenálló felek készek arra, hogy túllépjenek a kölcsönös vádaskodásokon és együtt dolgozzanak a közös célokért, úgy, hogy komolyan veszik a másik érdekeit és aggodalmait, és határozottan alakítják a bizalom légkörét. Elszántaknak kell lennünk a megbékélés találgatásos és határozott kezdeményezésére: ha mindenki a másiktól vár engedményeket, az eredmény csak a tárgyalások megfeneklése lehet.

A humanitárius segítségnek, ahogyan ebben a táborban is történik, lényeges szerepe van, de az ehhez hasonló konfliktus hosszútávú megoldása csak politikai lehet. Senki nem várja, hogy a palesztin és az izraeli nép magától elérkezzen ide. Életbevágóan fontos a nemzetközi közösség támogatása. Éppen ezért megismétlem felhívásomat

minden érintett fél felé, hogy vessék be befolyásukat egy igazságos és tartós megoldás érdekében, tiszteletben tartva minden fél törvényes igényeit és elismerve jogukat ahhoz, hogy békében és méltósággal élhessenek a nemzetközi jog szerint. Ugyanakkor a diplomáciai erőfeszítések csak akkor lehetnek sikeresek, ha maguk a palesztinok és izraeliek készek lesznek kitörni az erőszak köréből. Eszembe jutnak a Szent Ferencnek tulajdonított nagyszerű szavak: „...ahol gyűlölet van, oda szeretetet vigyek; ahol bántás van, oda megbocsátást..., ahol sötétség van, oda világosságot, ahol szomorúság van, oda örömet.”

Újra főszólitlak mindnyájatokat, legyetek nagyon elkötelezettek a béke és nem az erőszak művelésére, követve Szent Ferenc és más nagy békeszerzők példáját. A megbékélésnek a saját szívünkben, a saját családjunkban és a saját környezetünkben kell kezdődnie. Szüntelenül imádkozom azért, hogy a konfliktus minden részvevője ezen a földön legyen bátor és leleményes a megbékélés igényes, de elengedhetetlen útján járni. Viruljon újra a béke ezen a földön. Isten áldja meg békével az Ő népét.

Búcsú az elnöki palota udvarán

Betlehem, 2009. május 13., szerda, 18.45

Elnök Úr,
Kedves Barátaim!

Köszönöm a nagy udvariasságot, melyet irántam tanúsítottatok ezen a napon, mely társaságokban töltöttem itt, palesztin területen. Hálás vagyok Mahmoud Abbas elnök úrnak vendégszeretetéért és nemes szavaiért. Mélyen megindított azoknak beszámolója, akik a Keleti Zónában és Gázában élők körülményeiről beszéltek. Biztosítalak mindnyájatokat, hogy a szívemben magammal vislek benneteket és nagyon kívánom látni a békét és a kiengesztelődést ezeken a meggyötört földeken.

Nagyon emlékezetes számomra ez a nap, mióta délelőtt megérkeztem ide, Betlehembe, és bemutathattam a szentmisét a hívők nagy sokaságával azon a helyen, ahol Jézus Krisztus, a nemzetek világossága és a világ reménysége megszületett. A Caritas Baby Hospitalban láthattam, hogyan ápolják a mai gyermekeket. Elszoruló szívvel láttam a menekültek helyzetét, akiknek a Szent Családhoz hasonlóan el kellett hagyniuk otthonukat. És láttam a falat, mely benyúlik a ti területekre, és elválasztja a szomszédokat és családokat, körülveszi a szomszédos tábor, s jórészt eltakarja Betlehemet.

Jóllehet a falakat könnyű felhúzni, mindnyájan tudjuk, hogy nem állnak örökké. Le lehet őket rombolni. Mindenekelőtt azonban azokat a falakat kell eltávolítani, melyeket a saját szívünk köré emelünk, a barikádokat, melyeket a felebarátunk ellen építünk. Íme, búcsúszavaimból ezért ismétlem meg a felhívást a lélek nyitottságára és nagylelkűségére, hogy legyen vége a türelmetlenségnek és a diszkriminációnak. Nem fontos, hogy egy konfliktus mennyire kezelhetetlennek és mélybe gyökerezőnek látszik, mert mindig vannak motívumok, melynek alapján remélni lehet, hogy megoldható, hogy békéért és kiengesztelődésért fáradozók türelmes és állhatatos erőfeszítései végül is gyümölcsöt hoznak. Erősen kívánom nektek, Palesztina népe, hogy ez minél előbb megtörténjék, s végre békének, szabadságnak és stabilitásnak örvendezhessetek, amit oly régóta nélkülöztök.

Biztosítalak benneteket, meg fogok ragadni minden alkalmat arra, hogy a béketárgyalásokban résztvevőket buzdítsam: olyan igazságos megoldásért fáradozzanak, amely tiszteletben tartja mindkét fél, az izraeliek és palesztinok jogos követeléseit.

Mint jelentős lépés ebben az irányban, a Szentszék egyetértésben a Palesztin Hatósággal hamarosan létre akarja hozni a kétoldalú állandó munkabizottságot, melyet a Vatikánban 2000. február 15-én aláírt Alapvető Megegyezés vázol (9. cikkely).

Elnök úr, kedves Barátaim, még egyszer köszönetet mondok és mindnyájatokat a Mindenható oltalmára bízok. Szerető tekintetét fordítsa Isten felétek, családotokra és szeretteitekre. Békével áldja meg Palesztina népét!

Szentmise a Letaszítás hegyén

Názáret, 2009. május 14., csütörtök, 10.00

Kedves Testvéreim!

„Krisztus békéje uralkodjék a szívetekben, mert a békére vagytok hivatottak egy testben!” (*Kol 3,15.*) Pál apostol e szavaival köszöntelek mindnyájatokat, szeretettel az Úrban. Örülök, hogy eljöhettek Názáretbe, az angyali üdvözlés misztériumának áldott helyére, arra a helyre, amely látta a bölcsességben, korban és kedvességben növekedő Krisztus rejtett éveit (vö. *Lk 2,52*). Megköszönöm Elia Chacour érsek úr üdvözlő szavait és békecsókkal köszöntöm Püspök Testvéreimet, a papokat, a szerzeteseket és az összes galileai hívőket, akik a szertartások hagyományos különbözőségével jelenítik meg Krisztus Egyházának egyetemességét. Külön szeretnék köszönetet mondani azoknak, akik lehetővé tették ezt a szentmisét, főként azoknak, akik részt vettek ennek a ragyogó panorámájú új színház számára a területrendezésben és az építkezésben.

Jézus, Mária és József városába azért gyűltünk össze, hogy lezárjuk a Család Évét, melyet a Szentföldön élő Egyház tartott. A jövő ígéretes jeleként megáldom a Család Nemzetközi Központja alapkövét, amelyet itt, Názáretben fognak fölépíteni. Imádkozzunk azért, hogy ez az intézmény erősítse a családi életet e régióban, nyújtson segítséget a családoknak mindenütt és bátorítsa őket mással nem pótolható társadalmi küldetésükben.

Ezen túlmenően remélem, hogy záródoklatom e stációja az egész Egyház figyelmét Názáret városára irányítja. Miként VI. Pál pápa mondotta, vissza kell térnünk Názáretbe, hogy újra meg újra szemléljük a Szent Család – minden keresztény család modelljének – csendjét és szeretetét. Itt, Mária, József és Jézus példáján megtanulhatjuk jobban értékelni a család szent voltát, mely Isten tervében egy férfi és egy nő életreszóló hűségére alapszik, melyet megszentel a házastársi szövetség és Isten ajándékaként nyitott az új életek előtt. Mennyire szüksége van korunk férfainak és a nőknek arra, hogy újra elsajátítsák ezt az alapvető igazságot, amely a társadalom alapja, és mennyire fontos a házaspárok tanúságtétele az érett lelkiismeretek formálásához és a szeretet civilizációjának építéséhez!

A Sirák fiának könyvéből vett első olvasmányban Isten Igéje úgy állítja elénk a családot, mint a bölcsesség első iskoláját, olyan iskolát, mely tagjait az igazi boldogságra és a tartós nyugalomra vezető erények gyakorlására neveli. Isten tervében a férj és a feleség szerelme új életekben hoz gyümölcsöt, és a szülők mindennapos – gyermekeik emberi és lelki nevelését maradéktalan biztosításáért vállalt –, szeretetteljes erőfeszítéseiben mutatkozik meg. A családban mindenkit, akár a legkisebb gyermeket vagy a legöregebb szülőt, mint személyt, önmagáért szeretik s nem azért, mert valamilyen célra használható eszköz. Itt kezdünk látni valamit a család lényeges szerepéből, amely egy jól rendezett és befogadó társadalom építésénél az első téglá. Továbbá megtanuljuk értékelni a tágabb társadalom keretében az állam szerepét, melynek hivatása, hogy támogassa a családokat nevelői feladatukban, védelmezze a család intézményét és alapvető jogait, s tegyen meg mindent, hogy a családok méltó körülmények között élhessenek és gyarapodhassanak.

A Kolosszeieknek írt levélben Pál apostol nyomatékosan szól a családról, amikor az „egyetlen testet”, az Egyházat építő erényeket illusztrálja. „Mint Istennek szent és kedves választottai” arra kaptunk meghívást, hogy békében és harmóniában éljünk egymással, nagylelkűséget és megbocsátást tanúsítva egymás iránt, szeretettel, ami a tökéletesség köteléke (vö. *Kol 3,12–14*). Miként a házastársi szövetségben a férfi és a nő szerelmét a kegyelem fölemeli és Krisztusnak Egyháza iránti szeretetében részesíti (vö. *Ef 5,32*), úgy a szerelemre épülő család is arra hivatott, hogy „családi Egyház” legyen, a hitnek, az imádságnak és minden családtag igaz és tartós javáról való szeretetteljes gondoskodásnak a helye.

Miközben erről gondolkodunk itt, az angyali üdvözlés városában, gondolatunk természetesen Mária felé fordul, aki „a kegyelemmel teljes”, a Szent Család anyja és a mi Anyánk. Názáret arra emlékeztet, hogy el kell ismernünk és tisztelnünk kell azt a méltóságot és küldetést, melyet Isten a nőknek adott, s ezzel együtt különleges karizmáikat és képességeiket is. Akár a családban mint édesanyák, akár mint a társadalomban dolgozó nők, akár az evangéliumi tanácsok szerinti életre meghívottak, a nőknek pótolhatatlan szerepük van annak az „emberi ökológiának” (vö. *Centesimus annus 39. p.*) megteremtésében, melyre a világnak és ennek a földnek is sürgősen szüksége van: olyan környezetre, melyben a kicsinyek megtanulják szeretni és becsülni a többieket, megtanulnak becsületesnek és tisztelettudónak lenni mások felé, és gyakorolni az irgalmasság és a megbocsátás erényeit.

Gondolunk Szent Józsefekre is, az igaz emberre, akit Isten háza fejévé rendelt. József erős és atyai példájából tanulta Jézus a férfias jámborság, az adott szóhoz való hűség, a tisztességes munka erényeit. A názáreti műhelyben láthatta, hogy a szeretet szolgálatába állított tekintély végtelenül termékenyebb, mint az uralkodni

akaró hatalom. Mennyire szüksége van a mi világunknak olyan emberek példájára, vezetésére és higgadt erejére, mint József!

Végül a názáreti Szent Családot szemlélve fordítsuk tekintetünket a gyermek Jézusra, aki Mária és József házában növekedett bölcsességben és tudásban addig a napig, amelyen megkezdte nyilvános működését. És most egy különös gondolatot szeretnék átadni a jelenlévő fiataloknak. A II. Vatikáni Zsinat azt tanítja, hogy a kisgyermek különleges szerepe az, hogy gyarapítsák szüleiket az életszentségben (vö. *Gaudium et spes*, 48. p). Kérlek benneteket, gondolkodjatok el ezen, és engedjétek, hogy Jézus példája ne csak a szülő iránti tiszteletben vezessen, hanem abban is, hogy segítetek fölfedezni a szeretetnek azt a teljességét, mely teljesebb értelmet ad az életünknek. A názáreti Szent Családban Jézus tanított meg valamit Máriának és Józsefnek az Ő mennyei Atyja, Isten szeretetének nagyságáról, aki minden szerelem végső forrása, az Atyáról, akitől nevét veszi az égben és a földön minden atyaság (vö. *Ef 3,14–15*).

Kedves Barátaim, a mai szentmise könyörgésében azt kértük az Atyától, hogy „segítsen minket a megbecsülés és a szeretet egységében élni, mint a Szent Család”. Újítsuk meg elhatározásunkat, hogy a megbecsülés és a szeretet kovása leszünk a bennünket körülvevő világban. A Letaszítás hegye, ahol most vagyunk, minket is, mint az előttünk járt zarándokok nemzedékeit, arra emlékeztet, hogy az Úr üzenete olykor összeütközés és ellentmondás forrása volt hallgatói számára. Sajnos, miként a világ ezt tudja, Názáret az elmúlt években olyan feszültségeket tapasztalt, amelyek károsították a keresztény és muszlim közösségek kapcsolatait. Felszólítom mindkét közösség jó akarátú tagjait, hogy tegyék jóvá a keletkezett kárt, és az egyetlen Istenbe, az emberi család Atyjába vetett hit hűségével építsenek hidakat és találják meg a békés együttélés módjait. Mindenki utasítsa el az előítélet és a gyűlölet pusztító hatalmát, melyek előbb ölik meg az ember lelkét, mint a testét!

Engedjétek meg, hogy szavaimat a hálával és a dicsérettel zárjam mindazok felé, akik azért fáradoznak, hogy Isten szeretetét közvetítsék e város gyermekei felé és a jövő nemzedékeket a béke útjain neveljék. Különösen is gondolok a helyi egyházak erőfeszítéseire, főként iskoláikban és karitatív intézményeikben, amelyekkel falakat bontanak le, hogy a találkozás, a dialógus, a kiengesztelődés és a szolidaritás termőföldje alakulhasson ki. Bátorítom a papokat, a szerzeteseket, a katekétákat és a tanítókat a szülőkkel és mindazokkal együtt, akik gyermekeink javát szolgálják, hogy legyenek állhatatosak az evangélium melletti tanúságtételben, bízzanak a jó és az igazság győzelmében, és reménykedjenek abban, hogy Isten gyarapítani fog minden kezdeményezést, mely az Ő országa, az életszentség, a szolidaritás, az igazságosság és a béke Országának terjesztésére irányul. Ugyanakkor hálával köszönöm meg a szolidaritást, melyet szerte a világon oly sok testvérünk tanúsít a szentföldi hívők iránt, támogatva a *Catholic Near East Welfare Association* dicséretes programjait és tevékenységét.

„Legyen nekem a Te igéd szerint” (*Lk 1,38*). Az angyali üdvözlést fogadó Szűz, aki bátran kitérte szívét Isten titokzatos terve előtt és minden hívőnek Anyja lett, vezessen és oltalmazzon minket imádságával. Nyerje el számunkra és családjaink számára a kegyelmet, hogy megnyíljon a fülünk az Úr igéjére, akinek van hatalma építeni (vö. *ApCsel 20,32*), bátor döntéseket sugalmazni és lépteinket a béke útjára igazítani!

Galileai vallási vezetők köszöntése

Názáret, 2009. május 14., csütörtök, 16.30

Kedves Barátaim!

Hálával Giacinto-Boulos Marcuzzo püspök úr üdvözlő szavaiért és a szívélyes fogadtatásért, szívből köszöntöm a jelenlévő keresztény, muszlim, zsidó, drúz és más vallási közösségek vezetőit.

Különleges áldásnak tekintem, hogy meglátogathattam ezt a várost, melyet a keresztények úgy tisztelnek, mint azt a helyet, ahol az Angyal köszöntötte Szűz Máriát, aki a Szentlélektől fogant. Mária jegyese, József is itt látta álmában az angyalt, aki megmondta neki, hogy a gyermeket Jézusnak kell elneveznie. E csodálatos események után József és Mária a Gyermeket ebbe a városba hozták, ahol „növekedett és erősödött bölcsességgel telve és Isten kegyelme volt rajta” (Lk 2,40).

A meggyőződés, hogy a világ Isten ajándéka, s hogy Isten belépett az emberi történelem folyamatába, az a nézőpont, melyből a keresztények látják, hogy a teremtésnek értelme és célja van. A világ nem vak végzet eredménye, hanem Isten akarta léte van, és ezért kinyilvánítja Isten dicsőséges ragyogását.

Minden vallási hagyomány központi témája a meggyőződés, hogy a béke Isten ajándéka, akkor is, ha emberi erőfeszítés nélkül elérhetetlen. A tartós béke annak elismeréséből fakad, hogy a világ nem a mi tulajdonunk, hanem sokkal inkább az a horizont, ahol mi arra vagyunk hivatva, hogy részesedjünk Isten szeretetében és az Ő inspirációja alatt működjünk együtt a világ irányításában.

A világgal nem tehetjük azt, ami nekünk tetszik; sőt arra vagyunk hivatva, hogy döntéseinket igazítsuk a Teremtőnek az univerzumba írt, bonyolult mégis felfogható törvényeihez, és cselekedeteinket a teremtést átható isteni jószághoz mérjük.

Galilea maga etnikai és vallási sokféleségéről ismert föld, egy olyan népnek a hazája, mely jól tudja, micsoda erőfeszítések szükségesek a harmonikus együttéléshez. Különböző vallási hagyományainkban jelentős lehetőségek vannak a béke kultúrájának támogatására, különösen emberi közösségünk legmélyebb spirituális értékeinek tanítása és hirdetése által. A fiatalok szívét formálva az emberiség jövőjét alakítjuk. A keresztények szívesen csatlakoznak a zsidókhöz, muszlimokhoz, drúzokhoz és más vallások követőihez azzal a kívánsággal, hogy mentjük meg a gyermekeket a fanatizmustól és az erőszaktól, és készítsük fel őket arra, hogy egy jobb világ építői legyenek.

Kedves Barátaim, tudom, hogy a Galileába érkező zarándokokat örömmel és a béke köszöntésével fogadjátok. Buzdítalak benneteket arra, hogy továbbra is tiszteljétek egymást és fáradozzatok azért, hogy enyhítsétek a kultuszhelyek körüli feszültségeket, biztosítva a nyugodt körülményeket az imádság és az elmélkedés számára itt és egész Galileában.

Különböző vallási hagyományokat képviselve osztozzatok a közös kívánságban, hogy hozzá akartok járulni a társadalom jobbításához, és tanúskodjatok azon vallási és spirituális értékek mellett, melyek segítenek megerősíteni a közéletet. Biztosítalak benneteket, hogy a katolikus Egyház elkötelezetten részt vesz e nemes vállalkozásban. Együttműködve a jó akaratú férfakkal és a nőekkel törekszik arra, hogy biztosítsa: a jószág, a béke és az igazság fénye továbbra is világoskodik Galileából, és az egész világ embereit vezesse annak keresésére, ami erősíti az emberi család egységét. Isten áldja meg mindannyiatokat!

**Vesperás a galileai püspökökkel, papokkal,
szerzetesekkel és szerzetesnőkkel,
az egyházi mozgalmakkal
és a lelkipásztori munkatársakkal
a Felső Bazilikában**

Názáret, 2009. május 14., csütörtök, 17.30

Püspök Testvéreim,
Kusztosz Atya,
Kedves Testvéreim Krisztusban!

Megindító élmény számomra köztetek lennem, éppen azon a helyen, ahol Isten Igéje testté lett és eljött, hogy közöttünk lakozzék. Mennyire illő itt összegyűlnünk, hogy elénekeljük az Egyház esti imáját, dicsérve és hálát adva Istennek értünk művelt csodáiért! Megköszönöm Sayah érsek úr üdvözlő szavait, és általa köszöntöm a Szentföldön élő maronita közösség minden tagját. Köszöntöm az egész Galileából jött papokat, szerzeteseket, az egyházi mozgalmak tagjait és a lelkipásztori munkatársakat. Ismét dicséretemet fejezem ki a gondoskodásért, amellyel a Kusztódia testvérei sok évszázadon át szolgálták a szent helyeket, mint ezt is. Köszöntöm Óboldogsága Michel Sabbah kiérdemesült latin pátriárkát, aki több mint húsz éven át vezette nyáját ezen a földön. Köszöntöm a latin pátriárkátus híveit, és pátriárkájukat, Óboldogsága Fouad Twalt, valamint a görög-melkita közösség tagjait, akiket Elias Chacour érsek úr képvisel. És ezen a helyen, ahol Jézus felnövekedett és megtanulta a héber nyelvet, köszöntöm a héber nyelvű keresztényeket, akik számunkra hitünk héber gyökereinek jelei.

Ami itt, Názáretben, a világ szeme elől rejtetten történt, Isten páratlan tette, hatalmas beavatkozás a történelemben, mely által egy gyermek fogantatott, hogy elhossa az üdvösséget az egész világnak. A megtestesülés csodája állandó kihívás arra, hogy kitárjuk értelmünket Isten átformáló ereje, irántunk való szeretetének és a velünk megélt közösségre irányuló vágyának határtalan lehetőségei előtt. Az önmagát kifosztó szeretet lehajlása tette lehetővé azt a vele ellentétes irányú, fölmagasztáló mozgást, melyben mi magunk is fölemeltetünk, hogy osztozzunk Isten életében (vö. *Fil 2,6–11*).

A Szentlélek, aki „leszállott Máriára” (vö. *Lk 1,35*), ugyanaz a Lélek, mint aki a teremtés hajnalán a vizek fölött lebegett (vö. *Ter 1,2*). Ez arra emlékeztet, hogy a megtestesülés egy új teremtő aktus. Amikor a mi Urunk Jézus Krisztus fogantatott a Szentlélek által Mária szűz méhében, Isten egyesült a mi teremtett emberségünkkel, maradandó új kapcsolatra lépve velünk, s elindítva az új teremtést. Az angyali üdvözlés elbeszélése megmutatja Isten rendkívüli tapintatát (vö. Norwich Julia anya: *Kinyilatkoztatások, 77–79.*). Nem erőlteti rá magát, nem határozza meg egyszerűen a helyet, melyet Máriának be kell töltenie az üdvözítő tervben, hanem mindenekelőtt a beleegyezését kéri. Az első teremtésben nem volt kérdés, hogy Isten teremtésményei beleegyezését kérte volna, de ebben az új teremtésben kéri a beleegyezést. Mária az egész emberiséget képviseli. Mindannyiunk nevében beszél, amikor válaszol az Angyalnak. Szent Bernát leírja, hogy az egész mennyei udvar feszült türelmetlenséggel várja Mária beleegyező szavát, minek köszönhetően beteljesedik a menyegzős egyesülés Isten és az emberiség között. Az összes angyali karok figyelme erre a pillanatra koncentrált, amelyben olyan dialógus zajlott, mely a világ történelmének új és végső fejezetét nyitotta meg. Mária így szólt: „Legyen nekem a te igéd szerint”. És az Ige testté lőn.

Elgondolkodva e misztériumon, megszületik bennünk a remény, a biztonságos remény, hogy Isten továbbra is vezeti történelmünket, és teremtő hatalommal valósítja meg azokat a célokat, melyek emberi számítás szerint lehetetlennek látszanak. Ez pedig kihívás felénk, hogy táruljunk ki a teremtő Lélek átformáló tevékenysége előtt, aki újjáalkot minket, egyesít bennünket Istennel és betölt a maga életével. Arra hív elmondhatatlan tapintattal, hogy adjuk beleegyezésünket abba, hogy bennünk lakozzék, hogy fogadjuk be a szívünkbe Isten Igéjét és tegyük alkalmassá magunkat arra, hogy szeretettel válaszoljunk neki és szeretettel legyünk egymás iránt.

Izrael államban és a Palesztin területeken a keresztények kisebbségben vannak. Olykor talán úgy látjátok, hogy a ti szavatok keveset számít. Keresztény barátaitok közül sokan kivándoroltak abban a reményben, hogy másutt nagyobb biztonságot és jobb kilátásokat találnak. A ti helyzetetek a fiatal Szűz Máriára helyzetére emlékeztet, aki ismeretlenül élt Názáretben, gazdagság és világi szempontok szerint nagyon szegényen. Hogy Mária szavait idézzem nagy dicsérő himnuszából, a Magnifikátból, Isten letekintett szolgálóleányára alázatosságában és betöltötte minden jóval. Merítsünk erőt Mária énekéből, melyet hamarosan a világegyházzal együtt fogunk énekelni! Legyen bátorságotok hűségnek maradni Krisztushoz, és itt maradni azon a földön, melyet Ő a jelenlétével szentelt meg! Máriához hasonlóan nektek is van szerepetek az üdvösség isteni tervében azért, hogy Krisztust vizitek a világba, tanúságot tesztek róla és terjesztitek az Ő békés és egyesítő üzenetét. Ezért lényeges,

hogy egymás között egyek legyetek, hogy így a Szentföldön élő Egyházat világosan föl lehessen ismerni mint „az Istennel való közösség és az egész emberi nem egységének jelét és eszközét” (*Lumen gentium, 1*). Egységetek a hitben, a reményben és a szeretetben a bennetek lakó Szentlélek gyümölcse, aki alkalmassá tesz titeket arra, hogy Isten békéjének hatékony eszközei legyetek, és segít abban, hogy igazi kiengesztelődést hozzatok létre különböző – Ábrahámot a hitben közös atyjuknak elismerő – népek között. Mert miként Mária örvendezve hirdeti Magnifikátjában: Isten mindig megemlékezik „irgalmasságáról, miképpen megmondotta atyáinknak, Ábrahámnak és az ivadéknak mindörökké” (*Lk 1, 54–55*).

Kedves Barátaim Krisztusban, legyetek bizonyosak afelől, hogy imádságaimban szüntelenül megemlékezem rólatok, és kérek, ti is tegyétek ugyanezt értem. Most pedig forduljunk mennyei Atyánk felé, aki ezen a helyen tekintetre méltatta szolgálójának alázatosságát, és énekeljük az Ő dicséretét a Boldogságos Szűz Máriával, az összes angyali karokkal és szentekkel, s a világ minden részén élő Egyházzal együtt.

Ökumenikus találkozó a görög-ortodox patriárkátus tróntermében

2009. május 15., péntek, 9.15

Kedves Fivéreim és Nővéreim Krisztusban!

Mélységes hálával és örömmel teszem ezt a látogatást a Jeruzsálemi Görög-Ortodox Patriárkátuson; e percben régi vágyam teljesül. Köszönetet mondok Óboldogsága III. Theofilosz pátriárkának testvéri köszöntő szavaiért, melyeket szeretettel viszonzok. Szívből jövő hálámat fejezem ki felétek azért, hogy megadtátok nekem ezt az alkalmat, hogy még egyszer találkozzam az egyházak és egyházi közösség jelenlévő sok vezetőjével.

Ma reggel visszagondoltam azokra a történelmi találkozásokra, amelyek itt Jeruzsálemben zajlottak, elődöm VI. Pál pápa és I. Athenagorasz ökumenikus pátriárka, valamint II. János Pál pápa és Óboldogsága Diodorosz pátriárka között. E találkozásoknak – beleértve mai látogatásomat is – nagy szimbolikus jelentése van. Arra emlékeztetnek, hogy a keleti fény (vö. *Iz 60,1; Jel 21,10*) megvilágította az egész világot attól a pillanattól kezdve, amikor „a felkelő nap” eljött meglátogatni minket (vö. *Lk 1,78*), és azt is fölidézik, hogy az evangélium hirdetése innen indult el minden nemzethez.

E szent helyen, a Szent Sír-templom árnyékában állva, mely azt a helyet veszi körül, ahol a mi megfeszített Urunk az egész emberiség számára föltámadott a halálból, és a Cónákulum szomszédságában, ahol Pünkösöd napján „mind együtt voltak ugyanazon a helyen” (*ApCsel 2,1*), ki ne érezné a készületet, hogy ökumenikus elkötelezettségünket a jó akarat, a józan tanítás és az őszinte vágy teljességével erősítsük. Azért imádkozom, hogy mai találkozásunk új lendületet adhasson a kutatási dokumentumok és más kezdeményezések új gyümölcseihez kapcsolódóan a Katolikus Egyház és az Ortodox Egyházak Teológiai Dialógusának Nemzetközi Közös Bizottsága munkájának.

Külön örömet okozott egyházainknak, hogy Őszentsége I. Bartholomeosz konstantinápolyi ökumenikus pátriárka részt vett a legutóbbi Püspöki Szinóduson Rómában, melynek témája „Isten Igéje az Egyház életében és küldetésében” volt. A meleg fogadtatás, melyben részesült és megindító felszólalása, annak a mély lelki örömmel öszinte kifejeződése volt, mely az egyházaink között már meglévő kommunió bőségéből fakad. Az ilyen ökumenikus tapasztalat világosan mutatja az Egyház egysége és küldetése közötti kapcsolatot. Jézus kereszten kitárt karjaival kinyilatkoztatta a vágyát, hogy mindenkit magához akar vonzani, egységbe gyűjtve össze mindenkit (vö. *Jn 12,32*). Lelkét ránk lehelve megmutatta hatalmát, hogy képes alkalmassá tenni minket arra, hogy kiengesztelő küldetésének részesei legyünk (vö. *Jn 19,30; 20,22–23*). Az egyesítő megváltás által ebben a leheletben áll a mi küldetésünk! Ezért nem csoda, hogy miközben forró vágyunk elvinni Krisztust másokhoz, megismertetni másokkal az Ő kiengesztelő üzenetét (vö. *2Kor 5,19*), megosztottságunk miatt szégyenkezünk. Mindazonáltal mivel a világba küldettünk (vö. *Jn 20,21*), erősek lettünk a Szentlélek egyesítő erejétől (vö. *20,22*) és arra kaptunk meghívást, hogy hirdessük a kiengesztelődést, mely minden embert vonz, hogy higgye: Jézus az Isten Fia (vö. *20,31*), meg kell találnunk az erőt, hogy megkettőzzük elkötelezettségünket közösségünk tökéletesítésére, teljessé tételére, hogy így közösen tudjunk tanúskodni az Atya szeretetéről, aki küldi a Fiút, hogy a világ megismerje szeretetét, amellyel szeret minket (vö. *Jn 17,23*).

2000 esztendeje immár, hogy ezen utcák valamelyikén a görögök egy csoportja kérte Fülöpöt: „Uram, látni akarjuk Jézust” (*Jn 12,21*). Ez a kérdés ma újra elhangzik felénk itt, Jeruzsálemben, a Szentföldön, e régióban és az egész világon. Mit válaszoljunk? Meghallják-e a válaszunkat? Szent Pál emlékeztet válaszuk súlyára, tanító és prédikáló küldetésünkre. Ezt mondja: „A hit tehát hallásból fakad, a hallás pedig Krisztus tanításából” (*Róm 10,17*). Ezért kötelességünk, hogy a keresztyén vezetők és közösségeik hatásosan tanúskodjanak amellet, amit hitünk hirdet: az örök Ige, aki ezen a földön belépett a térbe és az időbe, a názáreti Jézus, aki ezeken az utcákon járt, szavával és cselekedeteivel arra hív minden embert, hogy igazságban és a szeretetben éljenek.

Kedves Barátaim, miközben biztatlak benneteket, hogy örömmel hirdessétek a föltámadott Urat, szeretném elismerésem kifejezni fáradozásaitokért, melyeket e célból a keresztyén közösségek vezetői végeznek, akik rendszeresen találkoznak ebben a városban. Úgy látom, hogy a legnagyobb szolgálat, melyet a jeruzsálemi keresztyének fölkinálhatnak polgártársaiknak, az, hogy jól képzett és elkötelezett keresztyének új nemzedékét nevelik, akik fontosnak tartják, hogy nagylelkűen gyarapítsák e pártatlan és Szent Város vallási és polgári életét. Minden keresztyén vezető elsődleges feladata, hogy a lelkipásztori gondjaira bízottakban a hitet táplálja személyként is, családként is. Ez a közös lelkipásztori gondoskodás eredményezi, hogy rendszeres találkozóitok a bölcsesség és a testvéri szeretet szellemében történnek: ezek szükségesek ahhoz, hogy támogatásotok egymást abban, hogy válaszolni tudjatok népetek örömeire és különleges nehézségeire is. Imádkozom annak megértéséért, hogy a jeruzsálemi keresztyének törekvései, bármi legyen is a vallásuk, összhangban vannak a város minden lakója törekvéseivel – mint például a vallás szabadságában és békés

együttélésben zajló élet, s különösen a fiatal nemzedékek számára a neveléshez és a vállalkozáshoz való szabad hozzáférés, a családi otthon és a stabil gazdasági élet kilátásai és a rendezett vendégszeretet.

Óboldogsága, ismételten megköszönöm udvariasságát, hogy meghívott engem ide a többi vendéggel együtt. Mindannyiatokra és az általatok képviselt közösségekre Isten áldásainak bőségét kérem: hozzanak erőt és bölcsességet mindnyájatoknak! Töltsön el benneteket Krisztus reménye, mely nem csal meg!

A Szent Sír meglátogatása

2009. május 15., péntek, 10.15

Kedves Barátaim Krisztusban!

A dicséret himnusza, melyet az imént énekeltünk, az angyali seregekkel és minden idők és minden hely Egyházával egyesít bennünket – „apostolok boldog kara, dicséretes nagy próféták, jeles mártírseregek” –, miközben dicsőítjük Istent megváltásunk művéért, mely Jézus Krisztus szenvedésében, halálában és föltámadásában valósult meg. E Szent Sír előtt, ahol az Úr „a halál mérgét megtiporta, mennyországot megnyitotta” a húsvéti idő örömeivel köszöntlek mindnyájatokat. Megköszönöm Fouad Twal pátriárka úrnak és Pierbattista Pizzaballa kusztosz atyának nemes köszöntő szavait. Hasonlóképpen szeretném kifejezni köszönetemet a fogadtatásért, melyben a Görög-Ortodox Egyház és az Örmény Apostoli Egyház Hierarchái részesítettek. Hálás szívvel látom itt az Szentföld más keresztény közösségeinek képviselőit. Köszöntöm John Patrick Foley bíboros a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend nagymesterét. Üdvözlöm a rend jelenlévő lovagjait és dámáit, megköszönve kimeríthetetlen odaadásukat az Egyház küldetésének támogatásában ezen a földön, melyet az Úr földi jelenléte tett szentté.

Szent János evangéliuma hagyta ránk Péter és a szeretett Tanítvány húsvét reggelén az üres sírnál tett látogatásának megkapó elbeszélését. Ma, közel 2000 évvel később Péter utóda, Róma püspöke áll ugyanezen üres sír előtt és szemléli a föltámadás misztériumát. Az Apostol nyomában szeretném újra meghirdetni korunk férfiai és a női előtt az Egyház szilárd hitét, hogy Jézus Krisztust „megfeszítették, meghalt és eltemették”, s hogy „harmadnapon föltámadott a halottak közül”. Miután az Atya jobbjá fölmagasztalta Őt, elküldte nekünk az Ő lelkét a bűnök bocsánatára. Rajta kívül, akit Isten Úrrá és Krisztussá tett, „nem adatott más név az ég alatt az embereknek, akiben üdvözlünk lehetne” (*ApCsel 4,12*).

E szent helyen – szemlélődve ezen a csodálatos eseményen –, hogyan ne éreznénk, hogy fájdalom járja át a szívünket, azokhoz hasonlóan, akik Pünkösöd napján elsőként hallották Péter prédikációját (vö. *ApCsel 2,37*)? Krisztus itt halt meg és itt támadt föl, hogy többé meg ne haljon. Az emberiség története itt lényegesen megváltozott. A bűn és a halál hosszú uralmát az engedelmesség és az élet győzelme lerombolta; a kereszt fája föltárja a jó és a rossz igazságát; Isten ítélete elhangzott e világ fölött és a Szentlélek kegyelme kiáradt az egész emberiségre. Krisztus, az új Ádám itt tanítja, hogy az utolsó szó soha nem a rosszé, hogy a szeretet erősebb, mint a halál, s hogy a mi jövőnk és az emberiség jövője a gondviselő és hűséges Isten kezében van.

Az üres sír reményről beszél nekünk; a reményről, mely nem csak meg minket, hiszen az élet Lelkének ajándéka (vö. *Róm 5,5*). Ez az az üzenet, melyet ma szeretnék rátok hagyni szentföldi zárandoklatom befejezéseként. Isten kegyelméből éledjen mindig újjá a remény mindenki szívében, aki ezen a földön él! Gyökerezzen meg a szívetekben, maradjon meg családjaitokban és közösségeitekben, és indítsa mindnyájatokat egyre hűségesebb tanúságtételre a Béke Fejedelme mellett. A Szentföldön élő Egyház, mely nagyon gyakran tapasztalta a Golgota sötét misztériumát, soha nem hagyhatja abba, hogy rettenthetetlen hírnöke legyen azon remény fényes üzenetének, melyet ez az üres sír hirdet. Az evangélium mondja nekünk, hogy Isten újjá tud alkotni mindent, hogy a történelem nem szükségszerűen ismétli önmagát, hogy az emlékezeteket meg lehet tisztítani, hogy a vádaskodás és az ellenségeskedés keserű gyümölcseit magunk mögött lehet hagyni, s hogy minden férfira és a nőre, az egész emberi családra, s különösen arra a népre, amely ezen, az Úr szívének oly kedves földön él, föl tud virradni egy igazságos, békés, gyarapodó és együttműködő jövő.

Az *Anasztaszisz* ősi temploma néma tanúja egyrészt múltunk terhének – minden fogatkozásával, megnemértésével és konfliktusával –, másrészt annak a dicsőséges ígéretnek, mely szüntelenül sugárzik Krisztus üres sírjából. Ez a szent hely, ahol Isten ereje a gyöngeségben mutatkozott meg, és az emberi szenvedéseket átformálta az isteni dicsőség, arra hív, hogy újra a hit szemével tekintsünk a megfeszített és föltámadott Úr arcára. Amikor az Ő megdicsőült testét szemléljük, melyet a Lélek teljesen átformált, jobban megértjük, hogy a keresztiség által most is „mindig és mindenütt testünkben hordozzuk Jézus halálát, hogy Jézus élete is megnyilvánuljon halandó testünkben” (*2Kor 4,10–11*). A föltámadás kegyelme most is működik bennünk! E misztérium szemlélése élessze föl erőinket személyenként is, és az egyházi közösség tagjaiként is, hogy a megtérés, a bűnbánat és az imádság által növekedjünk a Lélek életében. Továbbá ugyanezen Lélek erejével segítsen nekünk a testből fakadó minden feszültség és konfliktus legyőzésében, s minden külső és belső akadály eltávolításában, melyek gátolják Krisztus melletti közös tanúságtételünket és az Ő megbékéltető szeretetének hatalmát.

E bátorító szavakkal fejezem be, kedves barátaim, megváltásunk és Krisztusban való újjászületésünk szent helyeire tett zárandoklatomat. Azért imádkozom, hogy a Szentföldön élő Egyház egyre nagyobb erőt merítsen a

Megváltó üres sírjának szemléléséből. Ez az Egyház arra hivatott, hogy ebbe a sírba temesse minden szorongását és félelmét, hogy képes legyen minden nap újra föltámadni és folytatni útját Jeruzsálem és Galilea utain, és azon túl is, hirdelve Krisztus megbocsátásának győzelmét és egy új élet ígérését. Mint keresztények, tudjuk, hogy a békének, amelyre ez a konfliktusoktól meggyötört föld annyira vágyódik, neve van: *Jézus Krisztus*. „Ő a mi békénk”, aki megbékéltetett minket Istennel, egy testben a kereszt által, végetvetve az ellenségeskedésnek (vö. *Ef 2,14*). Ezért az Ő kezébe ajánljuk minden reményünket, éppen úgy, ahogyan Ő a sötétség órájában az Atya kezébe ajánlotta a lelkét.

Engedjétek meg, hogy szavaimat a Szentföldön élő szeretett Egyházat szolgáló Püspök és Paptestvéreimnek, a szerzeteseknek és szerzetesnőknek szóló különleges bátorítással zárjam. Itt, az üres sír előtt, az Egyház szívénel hívlak benneteket arra, hogy újítsátok meg Krisztusnak szenteltségeitek lelkesedését és elkötelezettségeitek az Ő misztikus teste szeretetteljes szolgálatára. Fölbecsülhetetlen a ti kiváltságotok, hogy ezen a földön tehettek tanúságot Krisztus mellett, amelyet Ő földi jelenlétével és szolgálatával szentelt meg. Pásztori szeretetetek teszi képessé testvéreiteket, nővéreiteket és e föld minden lakóját arra, hogy fölfogják a Föltámadott gyógyító jelenlétét és megbékéltető szeretetét. Jézus mindegyiküinktől azt várja, hogy az egység és a béke tanúi legyünk mindazok felé, akik a béke e városában laknak. Krisztus, mint az új Ádám, forrása annak az egységnek, melyre az egész emberi család hivatott, annak az egységnek, melynek az Egyház jele és szentsége. Ő mint az Isten Báránya a kiengesztelődés forrása, mely egyszerre Isten ajándéka és ránk bízott szent kötelesség. Mint a Béke fejedelme, Ő a forrása annak a békének, mely meghalad minden értelmet, az új Jeruzsálem békéjének. Ő támogasson benneteket megpróbáltatásaitokban, erősítsen szorongatásaitokban és adjon erőt hirdetni és terjeszteni az Ő országát. Mindnyájatokra és mindazokra, akiknek pásztorai vagytok, szívből adom Apostoli Áldásomat mint a Húsvét örömeinek és békéjének zálogát.

Az örmény apostoli pátriárka templomának meglátogatása

2009. május 15., péntek, 11.10

Óboldogsága!

Testvéri szeretettel köszöntöm az Úrban és imádságos lélekkel kívánok jó egészséget és jó szolgálatot. Köszönetemet fejezem ki azért, hogy meglátogathatom e Szent Jakab székesegyházat, Jeruzsálem ősi örmény negyedének szívében és találkozhatom a pátriárkátus tisztelendő klérusával és a szent város örmény közösségének tagjaival.

Mai szívélyes és baráti találkozásunk újabb lépés az egység felé vezető úton, mely egységet az Úr minden tanítványa számára óhajt. Isten kegyelméből az utóbbi évtizedekben jelentős haladást tapasztaltunk a Katolikus és az Örmény Apostoli Egyház kapcsolataiban. Nagy áldásnak tekintem, hogy az elmúlt évben találkozhattam II. Karekinnal, minden örmények fő pátriárkájával és katolikoszával, és I. Aram kilikiai katolikoszal. A Szentszéknél tett látogatásuk és közös imádságaink megerősítették barátságunkat és elkötelezettségünket a keresztények egysége előmozdításának szent ügye mellett.

Az Úr iránti hálával szeretném kifejezni megbecsülésemet az Örmény Apostoli Egyháznak a Katolikus Egyház és a Keleti Ortodox Egyházak teológiai dialógusa melletti erős elkötelezettségéért. Ez az imádsággal támogatott dialógus hozzásegített a múlt félreértéseinek legyőzéséhez, és sok ígéretet hordoz a jövőre nézve. A remény különleges jele az új dokumentum, melyet a Vegyes Bizottság készített az Egyház természetéről és küldetéséről, és bemutatta az egyházaknak tanulmányozás és értékelés céljából. A Vegyes Bizottság munkáját együttesen újra ajánljuk a bölcsesség és igazság Lelkének, hogy bőséges gyümölcsöt hozhasson a keresztények egysége gyarapodására, és segítse az evangélium terjedését korunk férfiai és a női között.

Az első keresztény századoktól fogva tiszteletreméltó története van a jeruzsálemi örmény közösségnek, melyben kiemelkedik a szent helyekhez kötődő monasztikus élet és kultúra virágzása, valamint a liturgikus hagyomány. Ez a tiszteletreméltó székesegyház a pátriárkátussal és a hozzá kapcsolódó nevelő és kulturális intézményekkel együtt tanúskodik erről a hosszú és kiemelkedő történelemről. Azért imádkozom, hogy közösségük szüntelenül új életet tudjon meríteni e gazdag hagyományból, és erősödjön meg e Szent Városban a Jézus Krisztusról és az Ő föltámadásáról tett tanúságtételében (vö. *Fil 3,10*). Ugyanígy biztosítom a jelenlévő családokat, különösen a gyermekeket és a fiatalokat, hogy külön megemlékezem róluk imádságaimban. Kedves Barátaim, a magam részéről kérek benneteket, hogy velem együtt imádkozzatok azért, hogy szentföldi keresztények nagylelkűen és buzgón hirdetve az evangéliumot, együtt fáradozzanak megbékélésünkért Krisztusban és az Ő szent igazságos és békés országának eljöveteleért.

Óboldogsága, ismételten megköszönöm a szívélyes fogadtatást és szívemből kérem Isten bőséges áldását Önre és a Szentföldön élő Örmény Apostoli Egyház klérusára és híveire. A föltámadott Krisztus öröme és békéje legyen veletek mindenkor.

Búcsú a Ben Gurion repülőtéren

Tel-Aviv, 2009. május 15., péntek, 13,30

Elnök Úr,
Miniszterelnök Úr,
Excellenciás Uraim,
Hölgyeim és Uraim!

Visszatérőben Rómába szeretnék megosztani Önökkel néhány erős benyomást, melyek e szentföldi zárandoklat közben ébredtek bennem. Eredményes megbeszéléseket folytattam a polgári hatóságokkal, mind Izraelben, mind a Palesztin Területeken, tanúja voltam a nagy erőfeszítéseknek, melyeket mindkét kormány kifejt népe jólétének érdekében. Találkoztam a Szentföldön élő katolikus Egyház felelős vezetőivel és örömmel láttam, hogyan működnek együtt az Úr nyájának gondozásában. Alkalmam volt találkozni, a Szentföldön élő keresztény egyházak, egyházi közösségek és más vallások vezetőivel. Ez a föld valóban termékeny talaj az ökumenizmus és a vallásközi dialógus számára. Azért imádkozom, hogy a régióban jelenlévő vallási tanúságtételek gazdag változatossága teremje meg az egyre növekvő megértés és kölcsönös megbecsülés gyümölcsét.

Elnök úr, Izraelbe érkezésem napján az elnöki palota mellett Ön és én egy olajfát ültettünk el. Mint tudjuk, az olajfa képét használja Szent Pál arra, hogy leírja a keresztények és a zsidók nagyon szoros kapcsolatát. A Rómaiakhoz írt levelében mondja el, hogy a pogányok egyháza mint vad olajfa hogyan oltatott rá a nemes olajfára, mely a Szövetség Népe (vö. *11, 14–24*). Bennünket ugyanazok a spirituális gyökerek táplálnak. Testvérként találkoztunk, akik között történelmünk folyamán olykor támadtak feszültségek, de most elkötelezték magukat arra, hogy a tartós barátság hidait építsük. Az elnöki palotában lefolyt szertartást követte izraeli tartózkodásom egyik legünnepélyesebb mozzanata, a Yad Vasem Holokauszt Emlékhely meglátogatása. Itt találkoztam néhány túlélővel, akik átérték a *Soah* gyötrelmeit. E megindító találkozások emlékeztettek engem a három évvel korábban Auschwitzban tett látogatásomra, ahol oly sok zsidó anyát, apát, férjet, feleséget, testvért, barátot öltek meg kegyetlenül, egy olyan istentelen uralom alatt, mely az antiszemitizmus és a gyűlölet ideológiáját terjesztette. A történelem e szörnyűséges fejezetét soha nem szabad feledni vagy tagadni. Épp ellenkezőleg, e szomorú emlékezősekknek erősíteniük kell elhatározásunkat, hogy közeledünk egymáshoz, mint ugyanannak az olajfának az ágai, melyeket ugyanazon gyökerek táplálnak és a testvéri szeretet tart egységben.

Elnök úr! Megköszönöm nagyra becsült, meleg vendégszeretetét, és szeretném emlékeztetni, hogy úgy jöttem meglátogatni ezt az országot, mint az izraeliek barátja és a palesztin nép barátja. A barátok örülnek az együtt eltöltött időnek, és mély fájdalmat okoz nekik egymás szenvedése. Ha valaki az izraeliek és palesztinok barátja, csak szomorúsággal nézheti e két nép közötti feszültségeket. Nincs az a barát, aki ne könnyezne mindkét nép szenvedéseinek és halottainak láttán az utóbbi hat évtizedben. Engedtesse meg nekem, hogy ezzel a felhívással forduljak e föld minden emberéhez: Soha többé vérontás! Soha többé csaták! Soha többé terrorizmus! Soha többé háborúk! Épp ellenkezőleg, állítsuk meg az erőszak örvényét! Teremtsünk maradandó békét igazságos alapon, és jöjjön létre a megbékélés és az igazi helyreállítás! Egyetemesen ismerjük el, hogy Izrael államának joga van a létezéshez, a békéhez és biztonsághoz nemzetközileg elismert határok között! Ugyanígy ismerjük el, hogy a palesztin népnek joga van független és szuverén hazához, és ahhoz, hogy méltósággal élhessen és szabadon utazhasson! Legyenek rajta, hogy a két állam-megoldás valóra váljon, és ne maradjon hiú ábránd! Legyünk rajta, hogy a béke terjedjen ezen a földön! Legyenek a „nemzetek világossága” (*Iz 42,6*) úgy, hogy reményt adnak a konfliktusok által sújtott sok más régióknak!

Látogatásom során számomra az egyik legelszomorítóbb látvány a fal volt. A közelében járva olyan jövőért imádkoztam, melyben a Szentföldön élő népek békességben és harmóniában tudnak együtt élni, ilyen elválasztó és biztonsági eszközök szükségessége nélkül, sőt kölcsönösen tisztelve egymást, megbízva egymásban és elutasítva az erőszak és a támadás minden formáját. Elnök úr, én tudom, milyen nehéz e célok elérése. Tudom, milyen nehéz az Ön feladata és a palesztin hatóságok feladata. Mindazonáltal biztosítom arról, hogy az imádságaim és a világ minden katolikusának imádságai Önnel vannak, miközben erőfeszítéseket tesz az igazságos és tartós béke építéséért e régióban.

Most már nincs más hátra, mint őszinte köszönetemet kifejezni mindazok felé, akik bármilyen formában hozzájárultak látogatásom zavartalan lefolyásához. A kormánynak, a szervezőknek, az önkénteseknek, a médiának, mindazoknak, akik vendégszeretettel voltak irántam, s akik kísérték engem, mélységesen hálás vagyok. Legyetek biztosak afelől, hogy imádságaimban szeretettel emlékezem meg rólatok. Mindnyájatoknak mondom: köszönöm, Isten legyen veletek! Shalom!

FÜGGELÉK

(Részletek a Vatikáni Rádió háttéranyagából)

Katolikus egyházmegyék a Szentföldön:

Jeruzsálemi latin pátriátus egyháza

Vikariátusai: Jordánia, Izrael, Ciprus és Zsidókatolikusok

Antiochiai görög-melkita katolikus egyház

Jeruzsálemi görög-melkita katolikus pátriárkai exarchátus

Akkói görög-melkita katolikus archieparchia

Petra és Fialdelfia-i görög-melkita archieparchia

Antiochiai maronita egyház

Ciprusi maronita főegyházmegye

Haifai és Szentföldi maronita archieparchia

Jeruzsálemi és Jordániai maronita pátriárkai exarchátus

Antiochiai szír-katolikus egyház

Jeruzsálemi szír-katolikus pátriárkai exarchátus

Babilóniai káld katolikus egyház

Káld katolikus pátriárkai exarchátus

Kilikiai örmény katolikus egyház

A szentföldi ordináriusok gyűlése/konferenciája (A.C.O.H.L.)

S. B. Fouad Twal

jeruzsálemi latin pátriárka, a gyűlés elnöke

S. B. Michel Sabbah

kiérd. jeruzsálemi latin pátriárka

Mons. Kamal Hanna Bathish

jerikói püspök, kiérd. latin segédpüspök

Mons. Giacinto-Boulos Marcuzzo

emmauszi c., püspök, pátriárkai helynök és segédpüspök Izraelben

Mons. Rev. Salim Sayegh

pátriárkai általános vikárius és segédpüspök Jordániában

Mons. Elias Chacour

akkói görög-melkita katolikus érsek

Mons. Yasser Ayyach

Petra és Filadelfia-i görög-melkita katolikus érsek

Mons. Paul Nabil El-Sayah

Haifa és a Szentföld maronita érseke, pátriárkai exarcha Jeruzsálemben, Palesztinában és Jordániában

Mons. Raphael Francois Minassian

Jeruzsálem és Amman örmény katolikus pátriárkai exarchája

Mons. Joseph Saghbini

jeruzsálemi görög-melkita katolikus archimandrita

Mons. Grégoire Pierre Melki

A jeruzsálemi, palesztinai és jordániai szírek pátriárkai exarchája

Rev. Pierbattista Pizzaballa OFM

szentföldi kusztosz

Rev. Paul Colin

a káld katolikusok pátriárkai exarchája

Rev. Pietro Felet,

az A.C.O.H.L. főtitkára

Szentföldi Ferences Kusztódia

1217-ben az általános káptalan provinciákra osztotta a rendet, ezek egyike lett a szentföldi, mely magában foglalta a mai Egyiptom, Izrael, Palesztin területek, Szíria, Jordánia, és Ciprus és Rodosz szigetei területét. Szent

Ferenc 1219–20-ban hónapokat töltött egyiptomi, palesztinai és szíriai területen, találkozott Melek el-Kamel szultánnal is. 1291-ben elesett Akkó, a keresztések utolsó erődje a Szentföldön. A ferencesek Ciprusra menekültek, itt volt a rend központja, de mindent megtettek, hogy Jeruzsálemben és a szent helyeken jelen lehessenek. XXII. János p. (ur. 1316–34) meghagyta a tartományfőnöknek, hogy évente 2 testvért küldjön a Szentföldre. 1322–27-ben a Szentsír szolgálatában voltak testvérek. – 1333-ban Anjou Róbert nápolyi király elérte az egyiptomi szultánnal, hogy a ferencesek megkapják a Cónákulumot és liturgiát végezzenek a Szentsírnál. A ferencesek lettek kereszténység képviselői. 1342-ben VI. Kelemen pápa jóváhagyta a királyi adományozást, ferencesek bárholnan jöhettek a Szentföld szolgálatára; ordináriusuk a kusztosz, a Sion hegyi gvárdián. 1847-től a latin pátriárkátussal karöltve szolgálnak. Rendtartományukat VI. Pál és II. János Pál pápa is megerősítette. 2009-ben 300 ferences szolgál a Szentsírnál, Betlehemben és Názáretben és más szent helyeken. Mellettük más rendekhez tartozó, kb. 100 szerzetes is szolgál a Szentföldön.

A ferencesek rövid kronológiája:

- 1229: a ferencesek megtelepednek Jeruzsálemben a keresztút V. stációjánál.
- 1323: megkezdik a szolgálatot a Szentsírnál
- 1335: megalapítják a Cónákulum konventjét
- 1342: VI. Kelemen megalapítja a Szentföldi Kusztódiát
- 1347: megszervezik a betlehemi Jézus születése szentélyt
- 1363: birtokba veszik a Szűzanya sírját (1757-ig)
- 1392: megszerzik az Apostolok Barlangját az Olajfák hegyén
- 1485: megszerzik Ain Karembe Keresztelő János születési helyét. A mai templomot 1621-ben építették.
- 1551: a Cónákulumból kiűzték a ferenceseket.
- 1557: a rendtartományi székhelyet átköltöztetik Jeruzsálemba a Szentséges Üdvözítő konventbe.
- 1620: megszerzik Názáretben az Angyali Üdvözlés szentély romjait (az első templomot 1730-ban építették).
- 1631: megszerzik a Tábor hegyén a Színeváltozás szentély romjait.
- 1666: megszerzik a Getszemáni kertet (a mai templom 1919–24-ben épült).
- 1679: megszerzik Ain Karembe Zakariás házát (a mai templom 1938–40-ben épült).
- 1745: megszerzik Názáretben Szent József házát (1754-ben az első kápolna, 1911–14-ben a mai templom épült).
- 1836: megszerzik Jeruzsálemben a megostorozás helyét (a kápolnát 1839-ben építették).
- 1861: Emmauszban P. Nicolay grófnő nekik ajándékozta a Kleofás-kápolnát (a mai templom 1901-ben épült).
- 1878: Naimban telket szereztek, 1880-ben kápolnát építettek.
- 1880: megszerezték Betfágé környékét, 1883-ben kápolnát építettek.
- 1889: megszerezték az V. stációt, a *Dominus flevit* helyet, a Tabghát és Magdala romjait.
- 1894: megszerezték Kafarnaum romjait, 1921-ben restaurálták a zsinagógát. Szent Péter emlékhelyét 1990-ben szentelték föl.
- 1909: megszerezték Betlehemben a pásztorok mezejét. A kápolnát 1953–54-ben építették.
- 1917: az I. világháború miatt börtön fenyegette őket.
- 1933: megszerezték a Jordánnál a keresztelés helyét.
- 1936: Jeruzsálemben a Sion hegyén felépítették a Cónákulum-konventot.
- 1950: megszerezték a Jeruzsálem melletti Betániát, 1952-ben felépítették Szent Lázár szentélyét.
- 1969: Názáretben felszentelték az új bazilikát.

Szentföldi gyűjtés

A szentföldi rendtartomány 1342 után újra meg újra *prokurátorokat*, 'megbízottakat' küldött világi és egyházi fejedelmekhez adománygyűjtés céljából. V. Márton pápa 1421-ben külön meghatalmazta a szentföldi kusztosz, hogy „kolduljanak” a szent helyek fenntartására. – 1589 májusában Sixtus pápa elrendelte, hogy az ordináriusok és rendfőnökök évente 3 alkalommal gyűjtsenek a Szentföld javára. X. Ince (ur. 1644–55) az ádventi és nagyböjti szónokokat buzdította, hogy emlékeztessék a híveket az ilyen adakozás fontosságára. VIII. Sándor (ur. 1689–91) és XIV. Benedek (ur. 1740–58) 4-re emelte a gyűjtések számát ádvent és nagyböjt idején. VI. Pius pápa 1778-ban bullával hívta fel a püspököket adakozásra, mert ebben az időszakban formálisan meg kellett vásárolni a szent helyeket.

XIII. Leó pápa 1887. XII. 26: brevével rendelte el, hogy évente egyszer, lehetőleg nagypénteken minden katolikus egyházmegyében rendezzenek gyűjtést a Szentföld javára. Szt X. Pius pápa 1913-ban megerősítette e rendelkezést. XV. Benedek 1918 és 1919-ben a gyűjtés útját is meghatározta: a plébánosok küldjék be ordináriusuknak, ő pedig minél előbb juttassa el a legközelebbi szentföldi megbízottnak, aki viszont köteles azonnal továbbítani a szentföldi kusztosznak. – A 20. század folyamán a gyűjtés eredményét egyre inkább a szentföldi keresztények támogatására fordították. 2008-ban 50 szentélynél, 25 plébánián, 14 iskolában és kollégiumban, 4 kórházban, 5 zarándokházban, 3 egyetemen, 1 ökumenikus intézetben, 2 könyvkiadóban a 300 ferences testvér mellett kb. 1000 munkahely, 540 szükséglakás, 289 egyetemi ösztöndíj költségeit fedezték.

zsidó-héber-izraelita-cionista

Szómagyarázat: tág értelemben a *héber/zsidó* egy népet jelöl, de személyre is alkalmazzák vallása alapján.

Riccardo Di Segni, a római főrabbi szerint: „a *héber/zsidók* ma számukat tekintve kicsi közösség, kb. 14 millió fő, de pontosan nagyon nehéz meghatározni számukat. A *héber/zsidó* hagyomány szerint *héber/zsidó* az, aki *héber/zsidó* anyától született, vagy aki elfogadva a vallási hagyományokat megtért a hebraizmusra/zsidóságra... A mai *héber/zsidók* egy legalább 3000 éves nemzeti közösség és vallási hagyomány testi és lelki örökösei és folytatói. Már ebből a meghatározásból is kitűnik, hogy a *héberség/zsidóság* nem merül ki a vallási hovatartozásban; inkább egy nemzeti vagy etnikai közösséghez tartozás, amely közös történetében ismeri föl magát. Napjainkban a *héber/zsidók* csak egy része vállal azonosságot a *héber/zsidó* vallással, mert nagyon eltérő mértékben vesznek benne részt, fogadják el a hagyomány által előírt magatartásformákat és alapvető eszméket... A bibliai elbeszélés szerint a *hebarizmus/zsidóság* az időszámítás előtti 15–14. század időszakában Ábrahámmal kezdődött, aki egy vitatott helyű mezopotámiai városból, a kaldeai Úrból való nomád pásztor volt. Ábrahám elérkezett a lakóiról akkor Kánaánnak nevezett földre, melyet 1000 évvel később a görögök a filiszteusokról – a partvidéken a 12. századtól megtelepedett népről – Palesztinának kezdtek nevezni. A *héber/zsidók* számára a föld Kánaán maradt, majd mind a mai napig Izrael földje.”

A *héber/zsidó* szó lehet személyt jelölő főnév és fogalmak, tárgyak, személyek jelzője. *Izraelita* = zsidó személy.

Az *izraeli* = Izraeli illetőségű, lakhelye szerint Izraelben élő személy jelzőnek a cionizmus óta van értelme. A 19. század végén Herzl Tódor fogalmazta meg azt az eszmét, hogy „az antiszemitizmust csak zsidó állammal lehet legyőzni, amely garantálja a zsidók biztonságát... egy olyan állammal, amely összegyűjti őket... egy olyan kormánnyal, mely képviseli őket a nemzetközi egyezményekben, és egy olyan hadsereggel, amely képes megvédeni őket. A cionizmus egy soha nem felejtett, ezeréves álom nemzeti és politikai megvalósítása. A cionizmus olyan zsidó állam, mely az egész világ zsidóságának biztonságos határokat ad, az állam törvényével („hazatérés törvénye”) állandó jogot biztosít számukra, hogy belépjenek Izrael területére és azonnal állampolgáraivá váljanak.”

2009-ben Izrael államának népességéből kb. 20 % arab. Élnek még Izraelben keresztények, beduinok és drúzok.

(A *Magyar katolikus lexikonból*:)

Amman: Jordánia fővárosa a Jabbok felső folyásánál 800 m tengerszint feletti magasságban. A kőkorszak óta, Kr. e. 9000-től lakott hely. Kr. e. a 2000 után az ammoniták fővárosa. A Szentírásban *Rabbat*. Dávid idejében Joáb meghódította (2Sám 11,1; 12,27–29; 1Krn 20,1), de megmaradt a királya (2Sám 17,27). Dávid ide küldte a hettita Uriást, hogy meghaljon. A *MTörv* 3,11 szerint itt volt látható Og király szarkofágja. Kr. e. 3. században II. Ptolemaiosz Philadelphosz hellénizálta (attól kezdve nevezték *Filadelfiának*). Kr. e. 218-ban meghódította Nagy Antiokhosz; Kr. e. 63-ban Pompeius felszabadította és a *Tízvároshoz* csatolta. Az ásatások során tekintélyes romok kerültek felszínre, nevezetesen a római színház. – Kr. u. a 7. századtól Damaszkusz és Bagdad mellett a régió fontos városa. Földrengések pusztították, a 19. században kb. 20.000 lakosú kisváros. 1887-ben a Damaszkusz-Medinai vasútvonal építése hozta újjáéledését. 1921-ben I. Abdullah király a transzjordániai emirátus kormányzó székévé tette, majd a Jordánia Hasemita királyság fővárosa. 1948 és 1967-ben palesztinok s tömegei menekültek ide. 2009-ben 3 milliónál több lakosa van. Keleti része a régi Amman, régészeti leletek sokaságával, nyugati része a modern város. Jordánia a palesztin menekültek 41 %-át, 1,9 millió személyt fogadott be.

Alia királynő-repülőtér

Közép-Kelet egyik legjelentősebb repülőtere Tel Aviv és Haifa mellett. 2008-ban 51.300 gépet fogadott, utasforgalma 4 millió volt. 1983-ban építették, jelenleg bővítik. A nevét Husszein király 3. feleségéről kapta, aki 1977-ben helikopter-balesetben vesztette életét.

Husszein király (1935. nov. 14–1999. febr. 7.)

Nagyapját, Abd Allah királyt Jeruzsálemben, az al-Aksza mecset lépcsőjén ölték meg 1951. júl. 20-án. Apját *Talal ibn Abd Allah* királyt 1 éves uralkodás után lemondatták. *Husayn ibn Talal* 1952. augusztus 11-én lépett trónra 16 évesen. 4 felesége és 12 gyermeke volt: az egyiptomi *Sharifa Dina bint Abd al-Hamid*től (*1929) egy lánya; az angol *Antoinette Avril Gardinertől* (1941*) 2 fiú és 2 leány, köztük a jelenlegi uralkodó *Abd Allah II ibn al-Husayn*; *Alia Baha Tuqantól* (1948-1977) 1 fiú, 1 leány és egy leányt adoptáltak. 1977-ben helikopter-balesetben halt meg; az amerikai *Elizabeth Najib Halabitól* (*1951), aki áttért az iszlámra 2 fiú és 2 leány. Temetésén a Szentszék is képviseltette magát, minek viszonzásául II. Abdullah király és felesége részt vett II. János Pál pápa temetésén.

Fogyatékosok Regina Pacis intézete

Mons. Salim Sayegh szorgalmazására a jeruzsálemi latin patriarkátus alapította a Regina Pacis Központot, 2004. április 15-én nyitották meg. A fogyatékos gyermekeket és fiatalokat ingyen gyógyítják, s akit lehet szakmára

oktatnak. Anyagi háttérét nemzetközi összefogással biztosítják. Salim Sayegh Jordániában, Rumaiminban született 1935-ben. 1959-ben a jeruzsálemi latin patriarkátus papjává szentelték. 1981-ben a pátriárka jordániai helynöke, 1982. január 6-án szentelték püspökké. Jordánia lakossága 5,7 millió fölött van, ebből 3 millió (53 %) 19 évesnél fiatalabb, s köztük 300.000 (10 %) fogyatékos.

Abd Allah II ibn al-Husayn király 1946 óta a negyedik uralkodó, Mohamed 43. leszármazottja. 1962. január 30-án született. Az iszlám iskola után Angliában, Surrey-ben a *St. Edmund's School*-ban, majd az USA-ban az *Eaglebrook School*-ban és a *Deerfield Academy*-n tanult. 1980-ban *Sandhurst*-ban a brit katonai akadémia növendéke, ahol ezredesi rangot ért el. 1987-ben a *Georgetown University*-n a nemzetközi kapcsolatok doktora. 1993-ban a jordán fegyveres erők tagja. 1993. június 10-én feleségül vette a palesztin *Tulkarem Rania al-Yásfn-t*. Atyja, Husszein király halála előtt örökösének jelölte, 1999. február 7-én lépett trónra. Négy gyermek atyja: a trónörökös Husszein herceg (1994), Imán hercegnő (1996), Salma hercegnő (2000), Hásim herceg. (2005).

Rania Al-Abd Allah királyné. Palesztin szülők gyermekeként Kuwaitban született 1970. augusztus 31-én. A kuvaiti *New English School* elvégzése után a kairói Amerikai Egyetemen közgazdasági doktorátust szerzett. 1991-ben a *Citibank*-nál, majd a Jordániai székhelyű *Apple Computer*-nél dolgozott. 1993-ban Abdullah herceg felesége, 1999-ben királyné lett.

Hasemita: Mohamed szűkebb családjához tartozó személy, Mohamed dédapjáról, *Hasim*ről véve a nevet.

Nunciatúra Ammanban

1994-ig a jeruzsálemi apostoli delegátus egy személyben Jordánia delegátusa is volt. 1994. március 3-án vette fel Jordánia a diplomáciai kapcsolatokat a Vatikánnal, április 6-án nyitották meg Ammanban a nunciatúrát. A jordániai követ november 19-én adta át megbízó levelét II. János Pál pápának.

Monte Nebo (Giordania)

A Nébó hegye 800 m magas, kilátó pontjáról látható a Jordán völgye, Jerikó, s tiszta időben Jeruzsálem is.

A hagyomány szerint Mózes erről a hegyről látta az ígért földjét, ahová ő maga nem mehetett be. Itt halt meg, de sírjának helyét senki sem ismerhette (*MTörv 34*). Emlékhelyét 1963-ban építették, 2008-ban új tetőzettel látták el és az egész hegytetőt megerősítik, hogy az erózió hatását ellensúlyozzák.

A hegy csúcsán 1933-ban egy bazilika és kolostor maradványait fedezték fel. 394-ben Egeria zarándoknő említette. A templomot 350 után építették, az 5. század végén bővítették, 597-ben helyreállították.

Madaba

Jordánia ötödik legnagyobb városa 35 km-re Ammantól DK-re, a Nébó hegy közelében. 100.000 lakosa többsége muszlim, a keresztények görög ortodoxok, sok a palesztin menekült.

Madaba az 5. században püspök székhely, 614-ben a perzsák elfoglalták és pusztították. 749-ben lakói földrengés után elhagyták. 1800-tól népesedett be újra.

Az ortodox Szent György-templomban 1896-ban építés közben bukkant elő a 6. században rakott, eredetileg 16 x 6 méteres mozaik szőnyeg, amely valójában egy szentföldi térkép 157 helységnévvel. Határhelységek: Biblosz, Szidon, Boszra, Amman, Petra, Aqaba, A Sínai-félsziget és Egyiptom. A Szentföldből látható Jerikó, a Holt-tenger, Betlehem, nagyobb ellipszisben Jeruzsálem. – E térképen kívül a madabai templomokban és épületekben számos más mozaikot is feltártak.

TARTALOMJEGYZÉK

XVI. Benedek pápa szentföldi útja
2009. május 8–15.

Program

Megérkezés Ammanba a Queen Alia repülőtérre
 Látogatás a Regina Pacis központban
 Mózes emlék-bazilikájának meglátogatása a Nébó hegyén
 A latin pátriárkátus Madabai Egyeteme alapkövének megáldása
 Találkozás a muszlim vezetőkkel, a diplomáciai testülettel és a jordániai egyetem rektoraival az al-Hussein bin-Talal mecsetben
 Vesperás papokkal, szerzetesekkel, szerzetesnőkkel, seminaristákkal és az egyházi mozgalmak tagjaival a görög-melkita Szent György-székesegyházban
 Szentmise az ammani Nemzetközi Stadionban
 Latin és görög-melkita templomok alapkövének megáldása
 Búcsú a Queen Alia repülőtéren
 Megérkezés a Ben Gurion repülőtérre
 Udvariassági látogatás az izraeli államelnöknél
 A Yad Vasem emlékhely meglátogatása
 Találkozás a vallásközi dialógus szervezeteivel
 Udvariassági látogatás a főmuftinál
 Látogatás Jeruzsálem nyugati falánál (Sirató falnál)
 Udvariassági látogatás a két Főrabbinál a Hechal Shlomo Központban
 Regina Coeli a szentföldi ordináriusokkal a Cönákulumban
 Szentmise a Jozafát völgyében
 Szentmise a Jászol terén
 Látogatás a Caritas Baby Hospitalban
 Látogatás az Aida Menekülttáborban
 Búcsú az elnöki palota udvarán
 Szentmise a Letaszítás hegyén
 Galileai vallási vezetők köszöntése
 Vesperás a galileai püspökökkel, papokkal, szerzetesekkel
 Ökumenikus találkozó a görög-ortodox pátriárkátus tróntermében
 A Szent Sír meglátogatása
 Az örmény apostoli pátriárka templomának meglátogatása
 Búcsú a Ben Gurion repülőtéren
 Függelék